

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 31 Temmuz – 06 Ağustos 2007	Yayımlandığı Tarih 07 Ağustos 2007	Sayı 346
-------------------------------------------------------------------	----------------------------------------------	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Üyeliğine Seçme Kararı](#)
(R.G. 4 Ağustos 2007 – 26603)
- [Aklama Suçu İncelemesi Hakkında Yönetmelik](#)
(R.G. 4 Ağustos 2007 – 26603)
- [Strateji Geliştirme Başkanlığı 2007 Yılı Ocak - Haziran Dönemi Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu](#)
- [Yargıtay 9. Hukuk Dairesinden 2 Adet Karar](#)
(R.G. 4 Ağustos 2007 – 26603)
- [Yargıtay 14. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#)
(R.G. 4 Ağustos 2007 – 26603)
- [Danıştay 4. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#)
(R.G. 4 Ağustos 2007 – 26603)
- [Danıştay 7. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#)
(R.G. 5 Ağustos 2007 – 26604)
- [Yüksek Seçim Kurulunun 740 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 31 Temmuz 2007 – 26599 Mükerrer)
- [Yüksek Seçim Kurulunun 752 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 3 Ağustos 2007 – 26602 Mükerrer)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Ahmet Kılıç/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Tekin Yıldız/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Saday/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Pütün/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Mordeniz/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Elif Ateş/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Dede Taş/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Çetin/Türkiye Davası\)](#)
- [Maliye Bakanlığında Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliği \(Sıra No: 9\)](#)
(R.G. 3 Ağustos 2007 – 26602)
- [2007 Temmuz Ayında İstifa Eden, İsteği Üzerine ve Yaş Haddinden Emekliye Ayrılan Hâkim ve Savcılara Ait Liste](#)

Üyeliğine Seçme Kararı

Cumhurbaşkanlığından:

Karar Sayısı : 2007/34


Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Yedek Üyeliğine, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 104. maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi ile 159. maddesi ve 2461 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Yasası'nın 5. ve 6. maddeleri gereğince Danıştay Genel Kurulu'nca gösterilen üç aday arasından, Danıştay Üyesi Fatma Anıl GENÇ seçilmiştir.
3 Ağustos 2007

**Ahmet
Necdet
SEZER**

**CUMH
URBAŞ
KANI**

[R.G. 4 Ağustos 2007 – 26603]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelik

Karar Sayısı : 2007/12454

Ekli “Aklama Suçu İncelemesi Hakkında Yönetmelik”in yürürlüğe konulması; Maliye Bakanlığının 14/5/2007 tarihli ve 5432 sayılı yazısı üzerine, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 19 uncu ve 27 nci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 3/7/2007 tarihinde kararlaştırılmıştır.

AKLAMA SUÇU İNCELEMESİ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; aklama suçu ile mücadelenin etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında denetim elemanlarınca yapılacak incelemelerde uygulanacak usul ve esasları belirlemektir.

Hukukî dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik 5549 sayılı Kanunun 19 uncu ve 27 nci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aklama suçu: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde düzenlenen suçu,

b) Analiz: Kanun kapsamında toplanan muhtelif veriler ile alınan ihbar ve bildirimleri, istatistiki ve analitik yöntemler kullanılarak ve teknik araçlar yardımıyla işlenerek bunlardan nitelikli mali istihbarat elde etmeye yönelik Başkanlıkça yapılan çalışmaları,

c) Bakanlık: Maliye Bakanlığını,

ç) Başkan: Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanını,

d) Başkanlık: Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığını,

e) Değerlendirme: Başkanlığın nüfuz ettiği olaylar veya yapılan analizlere istinaden malvarlığına ve kişilere yönelik olarak aklama ve terörün finansmanı suçlarıyla ilgili ciddi şüphe ve emarelerin ortaya çıkarılmasına yönelik Başkanlıkça yapılan çalışmaları,

f) Denetim elemanı: Maliye Müfettişleri, Hesap Uzmanları, Gümrük Müfettişleri, Gelirler Kontrolörleri, Bankalar Yeminli Murakıpları, Hazine Kontrolörleri ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanlarını,

g) İnceleme: Aklama suçunun işlendiği hususunda olguların varlığının tespitine yönelik denetim elemanları tarafından yapılan araştırma ve inceleme çalışmalarını,

ğ) Kanun: 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunu,

h) Suç geliri: Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İncelemenin Başlatılması

İncelemenin başlatılması

MADDE 4 – (1) Başkanlık, yürütmekte olduğu görevler nedeniyle nüfuz ettiği olay veya kendisine intikal eden bildirim ve bilgilere istinaden doğrudan veya yapılan analiz ve değerlendirme sonucunda gerekli görmesi halinde inceleme başlatır.

Cumhuriyet savcılığının talebi

MADDE 5 – (1) Cumhuriyet savcısı, suçtan gelir elde edildiğine ve söz konusu gelirin aklandığına dair ciddi emarelerin varlığı ve konunun ihtisas gerektirmesi halinde Başkanlıktan, aklama suçunun işlendiği hususunda olguların varlığının tespitine ilişkin talepte bulunabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Görevlendirme ve Çalışma Esasları

Görevlendirme

MADDE 6 – (1) Başkanın görevlendirme talebi üzerine, ilgili birim amirinin teklifi ve bağlı, ilgili veya ilişkili buldukları bakanın onayı ile incelemeyi yürütmek üzere denetim elemanı görevlendirilir. Görevlendirme, talep tarihinden itibaren en geç on gün içinde yapılır. Denetim elemanı, Başkanlıkça incelemeye ilgili evrakın kendisine tebliğinden itibaren en geç onbeş gün içerisinde göreve başlayarak göreve başlama tarihini bu süre içerisinde Başkanlığa ve birimine yazılı olarak bildirir.

(2) Denetim elemanları, Başkanlıkça yürütmekte oldukları incelemelerle bağlantı kurularak kendilerine intikal ettirilen konuları, ayrı bir görevlendirme onayı aramaksızın ilk görevlendirme onayı kapsamında incelemeye dâhil ederek incelemeyi sonuçlandırır.

(3) Başkanlık tarafından sonradan intikal ettirilen konuların yürütmekte oldukları incelemelerle bağlantılı olup olmadığının sorulması halinde, denetim elemanları konuya ilişkin görüşlerini gerekçeleri ile birlikte onbeş gün içerisinde Başkanlığa bildirir.

(4) İnceleme sonuçlanmadan herhangi bir nedenle görevinden ayrılacak olan denetim elemanı, incelemede geline aşamaları gösterir bir devir raporu düzenleyerek Başkanlığa gönderir. İlgili birim, mevcut denetim elemanı görevinden ayrılmadan önce, bağlı, ilgili veya ilişkili bulunduğu bakanın onayı ile yeni denetim elemanı görevlendirir. Görevinden ayrılacak

olan denetim elemanı, devir raporunun bir örneğini ve ilgili tüm belgeleri, yeni görevlendirilen denetim elemanına tutanakla teslim eder. Yeni görevlendirilen denetim elemanı, tutanağın bir örneğini birimine ve Başkanlığa gönderir. İşe başlama ve ayrılma açısından tutanak tarihi esas alınır. Bu işlemlerin zamanında gerçekleştirilmesi hususunda ilgili birimce gerekli tedbirler alınır.

Çalışma esasları

MADDE 7 – (1) Denetim elemanları, görevlendirme süresi içinde öncelikle aklama suçunun incelenmesi görevini yerine getirir. İlgili birimler, yapacakları görevlendirmelerde bu hususu gözetir.

(2) Denetim elemanları, göreve başladıkları tarihten itibaren altı ay içinde incelemelerini tamamlayarak düzenleyecekleri raporu Başkanlığa sunar. Devir halinde bu süre ilk denetim elemanının göreve başladığı tarihten itibaren hesaplanır.

(3) Altı aylık süre içinde incelemenin sonuçlandırılmaması halinde, yapılan çalışmaları, gelinen aşamayı ve sonuçlandırılmama gerekçelerini içeren bir ara raporla ek süre talep edilebilir. Bu talep Başkanlıkça değerlendirilerek toplam altı ayı geçmemek üzere ek süre verilebilir. İnceleme, verilen süre içerisinde tamamlanarak rapora bağlanır.

(4) Yürütülmekte olan incelemelerle bağlantı kurularak sonradan incelemeye dâhil edilen konularla ilgili olarak denetim elemanının gerekçeli talebi üzerine Başkanlık, ilave denetim elemanı görevlendirilmesini talep edebileceği gibi yukarıdaki sürelerle ilaveten altı ayı geçmemek üzere ek süre verebilir.

(5) Denetim elemanları, kendilerine verilen inceleme görevini yukarıda belirtilen süreler içerisinde ve eksiksiz olarak yerine getirmekten sorumludur.

(6) İnceleme sırasında, Kanunda belirtilen yükümlülüklerin ihlali ile karşılaşıldığında durum derhal yazılı olarak Başkanlığa bildirilir.

(7) Denetim elemanları incelemeler sırasında diğer mevzuata aykırılık tespit etmeleri halinde, bunları gereği için yazılı olarak kendi birimlerine tevdi eder. Konu ile ilgili olarak ayrıca Başkanlığa yazılı bilgi verilir.

(8) Başkanlık, gerek görmesi halinde, ilgili birimin onayını da alarak incelemenin tespit edilecek bir mahalde yerine getirilmesini isteyebilir.

(9) Başkanlık, incelemede birden fazla denetim elemanından oluşan ekip teşkil edebilir. Başkanlık, denetim elemanlarından birini koordinasyonu sağlamak amacıyla görevlendirir. Koordinasyonu sağlayan denetim elemanı, ekip içerisinde bilgi ve belge akışını sağlar. Ekip çalışmalarının birlikte planlanması, yürütülmesi, sonuçlandırılması ve raporların birlikte düzenlenmesi esastır.

(10) Birden fazla ekip oluşturulması halinde koordinasyonu sağlayan denetim elemanlarından biri genel koordinasyonu sağlamak üzere Başkanlıkça görevlendirilebilir.

Savcılık koordinasyonunda çalışma

MADDE 8 – (1) Cumhuriyet savcısı tarafından gerek görülmesi halinde, denetim elemanı görevlendirilerek incelemeler, Cumhuriyet savcısının koordinasyonunda yürütülür.

(2) Başkanlık, incelemelerin Cumhuriyet savcısı koordinasyonunda yürütülmesi gerektiği yönündeki kanaatini ilgili Cumhuriyet savcılığına iletebilir.

(3) 7 nci maddede belirtilen süreler bu madde kapsamında yapılan görevlendirmeler bakımından da geçerlidir.

(4) Cumhuriyet savcılığı koordinasyonunda gerçekleştirilen çalışma sonucunda düzenlenecek aklama suçu inceleme raporunun bir örneği Cumhuriyet savcılığına teslim edilirken bir örneği de Başkanlığa gönderilir.

Yurtdışı bilgi talebi

MADDE 9 – (1) İnceleme konusuna ilişkin yurtdışından bilgi ve belge taleplerinde Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre hareket edilir.

Yetkiler

MADDE 10 – (1) Denetim elemanları, inceleme sırasında Kanunun 7 nci maddesi ile 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen yetkileri kullanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Koruma Tedbirleri

Elkoyma talebi

MADDE 11 – (1) Başkanlık veya denetim elemanları, aklama suçunun işlendiğine dair kuvvetli şüphe bulunan hallerde Kanunun 17 nci maddesi kapsamında malvarlığına elkonulması talebinde bulunabilir. Elkoyma talebi ilgili Cumhuriyet savcılığına iletilir. Söz konusu talepte asgari olarak aşağıdaki bilgilere yer verilir:

a) Suç gelirine elkonulacak gerçek kişi ise kimlik bilgileri; tüzel kişi ise açık unvanı, tespit edilmesi halinde ticaret sicil numarası, kanuni temsilcileri, ortakları, bağlı olduğu vergi dairesi ve vergi numarası,

b) Elkonulması talep edilen tutar,

c) Tespit edilmesi halinde elkonulması talep edilen malvarlığına ait bilgiler,

ç) Elkoyma talebinin gerekçesi.

(2) Denetim elemanı tarafından Cumhuriyet savcılığına gönderilen elkoyma talebi, gecikmeksizin Başkanlığa bildirilir.

Diğer koruma tedbirleri

MADDE 12 – (1) Başkanlık veya denetim elemanları, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Birinci Kitabının Dördüncü Kısımında yer alan diğer koruma tedbirlerinin uygulanmasına ilişkin olarak talepte bulunabilir. Bu talepler ilgili Cumhuriyet savcılığına iletilir.

(2) Denetim elemanı tarafından Cumhuriyet savcılığına iletilen talepler gecikmeksizin Başkanlığa bildirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Düzenlenecek Raporlar ve Yapılacak İşlemler

Düzenlenecek raporlar

MADDE 13 – (1) İnceleme sonucunda, aklama suçu inceleme raporu düzenlenir ve Başkanlığa gönderilir.

(2) Düzenlenecek raporlara ilişkin usul ve esaslar Başkanlıkça belirlenir.

İnceleme raporlarının okunması

MADDE 14 – (1) Denetim elemanları tarafından düzenlenerek Başkanlığa tevdi edilen aklama suçu inceleme raporları, işleme konulmadan önce Başkanlıkça maddi veya hukuki hata ve eksiklik olup olmadığı yönünden okumaya tabi tutulur. Okuma sonucu tespit edilen hususların Başkanlıkça verilen süre içerisinde giderilmesi amacıyla rapor denetim elemanına iade edilir.

(2) Denetim elemanının raporun iade gerekçelerine katılmaması halinde, Başkanın belirleyeceği Başkan yardımcısının başkanlığında incelemeyi yapan denetim elemanının mensup olduğu birim ile farklı bir denetim biriminden birer denetim elemanının katılımıyla oluşturulacak komisyon nihai kararı verir. Bu karar kesindir.

(3) Farklı birimlerden denetim elemanlarının müşterek incelemelerinde komisyon, Başkanın belirleyeceği Başkan yardımcısının başkanlığında incelemede görev alanların birimlerinden birer denetim elemanının katılımıyla oluşturulur.

(4) Cumhuriyet savcılığı koordinasyonunda gerçekleştirilen çalışma sonucunda düzenlenen raporlar okumaya tabi tutulmaz.

Raporlar üzerine yapılacak işlemler

MADDE 15 – (1) Aklama suçunun işlendiğine dair ciddi şüphe ve olguların tespitini içeren aklama suçu inceleme raporları gereği yapılmak üzere yetkili ve görevli Cumhuriyet savcılığına intikal ettirilir.

(2) Cumhuriyet savcılıklarının talebi üzerine başlatılan inceleme sonucunda düzenlenen raporlar ilgili Cumhuriyet savcılığına gönderilir.

(3) Aklama suçunun işlendiğine dair ciddi şüphe ve olguların tespitini içeren raporların bir örneği Maliye Bakanlığı Baş Hukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğüne gönderilir.

(4) Raporların ve elkoyma taleplerinin Cumhuriyet savcılıkları nezdinde izlenmesi ve davaların takibi ile ilgili diğer usuli işlemler 8/1/1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanun gereğince yapılır.

Kararların Başkanlığa bildirilmesi

MADDE 16 – (1) Konunun Başkanlıkça intikal ettirilip ettirilmediğine bakılmaksızın aklama suçundan dolayı suçluların tüm kurumların görevlerinde yer alması halinde, suçun olmadığı veya ve başsavc

D
M
yapı ke
rastlam
İ
M
göre/ili
eleman
yüküml
G
M
kolluk ş
Y
M
yürürlü
Uygula
D
G
incelem
yürürlü
Y
M
Y
M

T.C. ADALET BAKANLIĞI STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI



2007 YILI OCAK-HAZİRAN DÖNEMİ KURUMSAL MALİ DURUM ve BEKLENTİLER RAPORU

e İnd

SGB 2007

ANKARA

2007 YILI
KURUMSAL MALİ DURUM VE BEKLENTİLER RAPORU

GİRİŞ

Ülkemizde, Dünyanın sürekli değişen değerlerine uygun bir kamu yönetimi sağlayamamak önemli bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Bu sorun toplumun tüm kesimleri tarafından hissedilmiş ve kamu yönetiminde değişim bir zorunluluk olarak kendini göstermiştir. Bir

yandan eski kamu yönetimi alışkanlıkları, yol ve yöntemleri Devlet yönetiminin açmazını oluştururken diğer yandan toplumun çeşitli kesimlerini tatmin etmeyen çözümlerin yarattığı değişim baskısı yoğunluğunu gittikçe arttırmaktadır. Devletin varlığını etkili bir şekilde sürdürebilmesi ekonomik sorunların halledilmesinin yanında, kamu yönetiminin etkililik, verimlilik ve sürekli değişim ekseninde görülmesine bağlıdır.

Günümüzde çağdaş devlet anlayışına sahip ülkeler bütün sorunların çözümünü üstlenemeseler de toplumsal, ekonomik, siyasi, hukuki ve diğer kaynakların eşgüdümünü sağlamaları zorunluluğu vardır. Bu zorunluluk, kamu yönetiminde de yeni arayışları gündeme getirmiştir. Yapılan araştırmalar ve tecrübeler sonucunda ortaya çıkan görüş ve modeller kamu yönetiminin kendine özgü çerçevesi içerisinde uygulanmaya çalışılmaktadır. Bunlardan “Stratejik Yönetim” ve “Stratejik Planlama” uygulamaları kamu yönetiminde giderek yaygınlaşmakta ve yeni alanlarda uygulama imkanına kavuşmaktadır.

Bu değişim ihtiyacı kamu yönetiminin tüm alanında olduğu gibi kamu mali yönetiminde de kendisini göstermektedir. Kamu malî yönetiminde yeniden yapılanma ihtiyacının gereği olarak; katılımcılık, hesap verebilirlik, saydamlık, kamuoyunun denetim ve gözetimine açıklık gibi ilkelere dayalı olarak hazırlanıp yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi Kanunu malî iş ve işlem süreçlerini köklü biçimde değiştirmiştir. Bu değişimin temelinde; bütçeleme sürecinin kaynakların gerçekçi bir şekilde tespit edilmiş ihtiyaçlara tahsisini sağlamaya uygun hale getirilmesi yani stratejik planlamaya uygun olması yanında, bütçe uygulamasının saydamlık gereği kamuoyunun denetimine açık olarak yapılması bulunmaktadır.

Yukarıda değinilen ilkeleri esas alan 5018 sayılı Kanununun 30’ncü maddesi, genel yönetim kapsamındaki idarelerin, ilk altı aylık bütçe uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetlerini Temmuz ayı içerisinde kamuoyuna açıklayacaklarını hükme bağlamıştır.

Belirtilen Kanun hükmü gereği ve Maliye Bakanlığının bildirdiği içeriğe uygun olarak hazırlanan bu Raporda; Ocak-Haziran 2007 dönemi bütçe uygulama sonuçları, Ocak-Haziran 2007 döneminde yürütülen faaliyetler, Temmuz-Aralık 2007 dönemine ilişkin beklenti ve hedefler, Temmuz-Aralık 2007 döneminde yürütülecek faaliyetlere ilişkin temel malî bilgiler yer almaktadır.

I- OCAK-HAZİRAN 2007 DÖNEMİ BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI¹

A- ÖDENEKLER

Tablo 1

(BİN YTL)	
Bakanlığımızın 2007 Yılı Başlangıç Ödeneği	2.824.007
EKONOMİK SINIFLANDIRMAYA GÖRE BAŞLANGIÇ ÖDENEKLERİNİN AYRIMI	
Personel Giderleri	1.487.315
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Ödemeler	356.158
Mal ve Hizmet Alımları	356.743
Cari Transferler	150.539
Sermaye Giderleri	172.252
Sermaye Transferleri	301.000
FONKSİYONEL SINIFLANDIRMAYA GÖRE BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	
Genel Kamu Hizmetleri	688.390
Savunma Hizmetleri	2.010
Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	2.133.607

¹ 2007 yılı haziran sonu itibarıyla bütçe gider gerçekleştirmeleri ve 2006 yılı rakamları ile karşılaştırmalar (ek-1) nolu tabloda gösterilmiştir.

B- HARCAMALAR

Tablo 2

(BİN YTL)	
HAZİRAN 2007 SONU İTİBARIYLA EKONOMİK SINIFLANDIRMAYA GÖRE	
Personel Giderleri	754.081
Sosyal Güvenlik Kurumlarına ödemeler	85.822
Mal ve Hizmet alımları	216.180
Cari Transferler	53.239
Sermaye Giderleri	3.972
Sermaye Transferi	148.990

Tablo 3

(BİN YTL)	
HAZİRAN 2007 SONU İTİBARIYLA FONKSİYONEL SINIFLANDIRMAYA GÖRE	
Genel Kamu Hizmetleri	235.725
Savunma Hizmetleri	1.352
Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	1.025.207

Tablo 4

OCAK-HAZİRAN 2007 AYLAR İTİBARIYLA HARCAMALAR (BİN YTL)	
	Aylık Harcama Toplamı
Ocak	211.273
Şubat	185.202
Mart	253.703
Nisan	202.221
Mayıs	191.437
Haziran	218.448

II- OCAK-HAZİRAN 2007 DÖNEMİNDE BÜTÇE KONUSUNDA YÜRÜTÜLEN FAALİYETLER

1-Bakanlığımız birimlerinin gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerine ilişkin malî karar ve işlemlerinin; idarenin bütçesi, bütçe tertibi, kullanılabilir ödenek tutarı, harcama programı, finansman programı, merkezi yönetim bütçe kanunu ve diğer malî mevzuat hükümlerine uygunluğu ve kaynakların etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması yönlerinden kontrolün sağlanabilmesi için Bakanlığımızın “Ön Malî Kontrol” işlemleri ile ilgili süreç akış şeması 31/03/2006 tarihinden itibaren uygulamaya konulmuş olup, bu süreç halen mevzuata uygun olarak devam etmektedir.

2- Bakanlığımız 2006 yılı Kesin Hesabı ile ilgili çalışmalar Maliye Bakanlığına sunulmuştur.

Tablo 5

2006 YILI KESİN HESABINA GÖRE GERÇEKLEŞME DURUMU (BİN YTL)	
2006 Sonu İtibariyle Ödenek Toplamı	1.783.914
2006 Sonu İtibariyle Gider Toplamı	1.948.264
2006 Sonu İtibariyle Ödenek Üstü Harcama	246.387
2006 Sonu İtibariyle İptal Edilen Ödenek	82.037

III-TEMMUZ-ARALIK 2007 DÖNEMİNE İLİŞKİN BEKLENTİ VE HEDEFLER

2007 sonu itibariyle giderlerin gelişimini etkileyebilecek bir husus düşünülmemektedir. 2007 sonu itibariyle gider tahmini (EK-1) nolu tabloda gösterilmiştir.

IV- TEMMUZ-ARALIK 2007 DÖNEMİNDE YÜRÜTÜLECEK FAALİYETLER

Bu dönemde ;

Bütçe ödenekleri; Bakanlığımız faaliyet alanı içinde, ayrıntılı harcama programına uygun ve azami tasarruf anlayışı ile kullanılmasına özen gösterilecektir.

Hayrettin Yüksel

Daire Başkanı

Hüseyin YILDIRIM

Hâkim

Strateji Geliştirme Başkanı

Bütçe Yılı:

2007

Kurum Kod:

08 - ADALET BAKANLIĞI

	2006 GERÇEKLEŞME TOPLAMI	2007 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	OCAK GERÇEKLEŞME		ŞUBAT GE
			2006	2007	2006
BÜTÇE GİDERLERİ TOPLAMI	1.948.264.762	2.824.007.000	151.636.565	211.272.856	284.378.555
01 - PERSONEL GİDERLERİ	1.180.220.856	1.487.315.000	115.765.984	164.651.484	202.687.894
MEMURLAR	1.165.389.682	1.468.638.670	115.527.382	164.515.553	201.635.017

SÖZLEŞMELİ PERSONEL	375.939	471.330	38.261	29.573	71.634
İŞÇİLER	0	0	0	0	0
GEÇİCİ PERSONEL	12.978.724	16.080.000	191.367	95.890	953.265
DİĞER PERSONEL	1.476.511	2.125.000	8.974	10.469	27.978
02 - SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	142.603.129	356.158.000	15.944.525	18.854.311	27.480.976
MEMURLAR	139.722.902	352.934.910	15.900.294	18.830.418	27.280.648
SÖZLEŞMELİ PERSONEL	72.013	93.090	7.472	5.387	13.922
İŞÇİLER	0	0	0	0	0
GEÇİCİ PERSONEL	2.808.214	3.130.000	36.760	18.506	186.406
DİĞER PERSONEL	0	0	0	0	0
03 - MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	325.525.021	356.743.000	19.890.567	27.675.089	54.003.542
ÜRETİME YÖNELİK MAL VE MALZEME ALIMLARI	0	0	0	0	0
TÜKETİME YÖNELİK MAL VE MALZEME ALIMLARI	120.807.746	131.723.000	8.597.811	19.197.896	22.585.880
YOLLUKLAR	25.986.750	19.612.000	900.115	3.526.827	2.512.207
GÖREV GİDERLERİ	872.285	160.000	2.945	12.592	25.062
HİZMET ALIMLARI	80.004.167	186.513.000	1.732.409	4.351.457	4.866.506
TEMSİL VE TANITMA GİDERLERİ	36.916	302.000	0	0	0

MENKUL MAL, GAYRİMADDİ HAK ALIM, BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ	4.802.327	6.005.000	8.364	5.435	19.993
GAYRİMENKUL MAL BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ	2.301.676	2.098.000	0	802	6.508
TEDAVİ VE CENAZE GİDERLERİ	90.713.154	10.330.000	8.648.923	580.081	23.987.385
04 - FAİZ GİDERLERİ	0	0	0	0	0
KAMU KURUMLARINA ÖDENEN İÇ BORÇ FAİZ GİDERLERİ	0	0	0	0	0
DİĞER İÇ BORÇ FAİZ GİDERLERİ	0	0	0	0	0
DIŞ BORÇ FAİZ GİDERLERİ	0	0	0	0	0
İSKONTO GİDERLERİ	0	0	0	0	0
KISA VADELİ NAKİT İŞLEMLERE AİT FAİZ GİDERLERİ	0	0	0	0	0
05 - CARİ TRANSFERLER	47.106.939	150.539.000	35.136	91.972	205.789
GÖREV ZARARLARI	0	0	0	0	0
HAZİNE YARDIMLARI	40.411.725	44.267.000	0	0	0
KAR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLARA YAPILAN TRANSFERLER	6.546.286	105.992.000	35.136	91.972	205.789
HANE HALKINA YAPILAN TRANSFERLER	0	100.000	0	0	0
DEVLET SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINDAN HANE HALKINA YAPILAN FAYDA ÖDEMELERİ	0	0	0	0	0
YURTDIŞINA YAPILAN TRANSFERLER	148.928	180.000	0	0	0
GELİRDEN AYRILAN PAYLAR	0	0	0	0	0
06 - SERMAYE GİDERLERİ	31.008.817	172.252.000	354	0	354

MAMUL MAL ALIMLARI	21.478.121	16.741.000	354	0	354
MENKUL SERMAYE ÜRETİM GİDERLERİ	2.756.200	1.350.000	0	0	0
GAYRİ MADDİ HAK ALIMLARI	4.862.947	1.895.000	0	0	0
GAYRİMENKUL ALIMLARI VE KAMULAŞTIRMASI	1.217.167	1.650.000	0	0	0
GAYRİMENKUL SERMAYE ÜRETİM GİDERLERİ	61.314	139.220.000	0	0	0
MENKUL MALLARIN BÜYÜK ONARIM GİDERLERİ	485.366	1.886.000	0	0	0
GAYRİMENKUL BÜYÜK ONARIM GİDERLERİ	147.703	9.510.000	0	0	0
STOK ALIMLARI (SAVUNMA DIŞINDA)	0	0	0	0	0
DİĞER SERMAYE GİDERLERİ	0	0	0	0	0
07 - SERMAYE TRANSFERLERİ	221.800.000	301.000.000	0	0	0
YURTİÇİ SERMAYE TRANSFERLERİ	221.800.000	301.000.000	0	0	0
YURTDIŞI SERMAYE TRANSFERLERİ	0	0	0	0	0
08 - BORÇ VERME	0	0	0	0	0
YURTİÇİ BORÇ VERME	0	0	0	0	0
YURTDIŞI BORÇ VERME	0	0	0	0	0
09 - YEDEK ÖDENEKLER	0	0	0	0	0

Yargıtay Kararları

Yargıtay 9. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2006/35833

Karar No : 2007/19865

İncelenen Kararın

Mahkemesi : orum İş Mahkemesi

Tarihi : 30/3/2006

Numarası : 2006/228-2006/114

Davacı : Faruk MURAT

Davalı : Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ő. Genel Md.lüğü/ANKARA

Dava Türü : Ağırlık zammı ücretinin 6denmesi

Temyiz Eden : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

Davanın yapılan yargılaması sonunda, mahalli mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının yazısı zerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenmesi üzerine dosya incelendi. Gereği g6rŐlp düşünüldü.

YARGITAY KARARI

Davacı, işyerinde mevcut alıŐma Şartlarının, ilgili yasalarda aranılan ağır ve riskli, sağlığı tehlikeye sokucu nitelikte olduğundan bahisle, 506 sayılı yasaya 2098 ve 3395 sayılı yasa ile eklenen EK 5 inci madde hükümlerinden yararlandırılarak, mevcut çalışma sürelerine itibari hizmet sürelerinin eklenmesini talep edip dava açtığını Mahkemece, anılan yasa hükmü gereğince çalışmaya başladığı tarihten geçerli olmak üzere itibari hizmet süresinden yararlandırılması gerektiğinin tespitine dair istemin kabul edilip, hüküm kesinleştiğini, 6nceki çalışma sürelerine, itibari hizmet süresi eklendiğinde, Sosyal Sigortalar Kurumu Müdürlüğünce 6denmesi gereken ilave pirim borcunun ikmal edildiğini, çalışma saatlerinin değiştirildiğini, ancak ağır sanayi işçisi olmasına rağmen biriken ağırlık zammı creti ile birlikte her ay 6denmesi gereken ağırlık zammı ücretinin 6denmediğini ileri sürerek, biriken yaklaşık 300 YTL'lik ağırlık zammı ücretinin yasal faizi ile birlikte 6denmesini istemiştir.

Davacı, davalıya ait Şeker Fabrikasında, 14.9.1990 tarihinden itibaren işçi olarak çalıŐmıŐ ise de, bu çalıŐmaların, 2.11.1998 den sonrası daimi işçi kadrosunda, 6ncesinin ise, geçici işçi kadrosunda geçtiği dosyadaki davalı idarece sunulan hizmet yazısından anlaşılmaktadır.

Mahkemece, ağırlık zammı ücretinin ve davanın kabulüne karar verilmiştir.

Dosya içinde bulunan Toplu İŞ S6zleŐmesine ilişkin EK-3 no'lu cetvelin "ağırlık zamları listesi" yazısının ilk paragrafında; "İŞin hususiyetine g6re ve o işte bilfiil çalıştığı müddete inhisar etmek ve hiçbir surette müktesep hak teşkil eylememek kaydıyla, aşağıda tadat edilen yerlerde alıŐan GEICI işçilere, gruplarında g6sterilen "AĞIRLIKZAMLARI" 6denir. Bu miktarlar ikinci yıl birinci ve ikinci altıncı aylarda ücret zammı oranında ve ücretin zamlandığı tarih itibarıyla arttırılarak 6denecektir." denilerek, devamında da işyeri Gruplamalarının yapıldığı g6rlmektedir.

Bu yazının içeriğinden ağırlık zammından yararlanması gereken işçilerin, 6ncelikle geçici işçi statüsünde çalışıyor olmaları gerekmektedir. Davacı ise, daimi işçi statüsünde çalışmaktadır. Davacının daha 6nce açtığı tespit davası ile, 506 S.K.nun EK-5 madde hükümlerinden yararlandırılmasının gerekçesi, davacının çalıştığı işyerinin olumsuz fiziksel ve kimyasal koşulları taşımasıdır.

Dosyadaki belgelerden ve yazıŐmalardan, bir kısım geçici işçilerin 506 sayılı yasanın EK-5 inci maddesinde anlatılan itibari hizmet sürelerinden, koşulları olduğu için yararlandırılmıŐtır. Ancak bu husus daimi işçilerin de, ağırlık zammından yararlandırılmaları gerektiği g6lgesu anlamında kabul edilemez.

Oysa davamızda Toplu İş Sözleşmesi EK-3 no'lu cetveldeki ağırlık zammı ücretinden, sadece geçici işçilerin yararlandırılacağı olgusu önem taşımaktadır. 506 S.K.nun EK-5 maddesindeki itibari hizmete hak kazanma şartları ve nedeni ile daimi ve geçici işçi statüsünde çalışma hali farklı kavramlardır.

İtibari hizmet sürelerine ilişkin açılan tespit davalarının kazanılması ile prim ödeme gün sayısı arttırıldığından sosyal güvenlik hukuku açısından, işçilere veya hak sahiplerine, ileride bağlanacak yaşlılık veya ölüm aylıklarında aylık bağlama oranının yükseltilmesi gibi olumlu bir katkı sağlamış olacaktır.

Ağırlık zammı ücreti ise toplu iş sözleşmesi hükümlerinde yer alan, kapsamı belirtilmiş gruplara (geçici işçilere), ödenecek ücrete ilişkin, iş hukuku normları dahilinde sağlanmış bir haktır.

Toplu İş Sözleşmesinde belirlenmiş haklar genişletilerek uygulanamaz.

Bu nedenler mahkemece Toplu İş Sözleşmesinin EK-3 no'lu cetvelinin ağırlık zammına ilişkin hükmünün kapsamı yanlış yorumlayarak, daimi işçi statüsünde çalışanların da ağırlık zammı ücretinden yararlandırılmaları gerektiği yolunda hüküm kurulması hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6 maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeplerle kabulü ile hükmün, "sonuca etkili olmamak üzere" BOZULMASINA, 21.6.2007 gününde oybirliği ile karar verildi.

—•—
Yargıtay 9. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2006/35843

Karar No : 200719866

Mahkemesi : Çorum İş Mahkemesi

Tarihi : 30/3/2006

Numarası : 2006/221-2006/107

Davacı : Ahmet R. Burhanoğlu

Davalı : Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Md.lüğü/ANKARA

Dava Türü : Ağırlık zammı ücretinin ödenmesi

Temyiz Eden : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

Davanın yapılan yargılaması sonunda, mahalli mahkemece verilen hükmün, kanun yararına bozulması, Adalet Bakanlığının yazısı üzerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmesi üzerine dosya incelendi. Gereği görüşülüp düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacı, işyerinde mevcut çalışma şartlarının, ilgili yasalarda aranan ağır ve riskli, sağlığı tehlikeye sokucu nitelikte olduğundan bahisle, 506 sayılı yasaya 2098 ve 3395 sayılı yasa ile eklenen EK 5 inci madde hükümlerinden yararlandırılarak, mevcut çalışma sürelerine itibari hizmet sürelerinin eklenmesini talep ederek dava açtığını, mahkemece, anılan yasa hükmü gereğince çalışmaya başladığı tarihten geçerli olmak üzere itibari hizmet süresinden yararlandırılması gerektiğinin tespitine karar verilip hükmün kesinleştiğini, önceki çalışma sürelerine, itibari hizmet süresi eklendiğinden, Sosyal Sigortalar Kurumu Müdürlüğünce ödenmesi gereken ilave pirim borcunun ikmal edildiğini, çalışma saatlerinin değiştirildiğini, ancak ağır sanayi işçisi olmasına rağmen biriken ağırlık zammı ücreti ile birlikte her ay ödenmesi gereken ağırlık zammı ücretinin ödenmediğini ileri sürerek, biriken yaklaşık 86,3 YTL'lik ağırlık zammı ücretinin yasal faizi ile birlikte ödenmesini istemiştir.

Davacının, davalıya ait Şeker Fabrikasında, 1.1.1991 tarihinden itibaren daimi işçi kadrosunda çalışmakta olduğu dosyadaki davalı idarece sunulan hizmet yazısından anlaşılmaktadır.

Mahkemece, ağırlık zammı ücretinin toplu iş sözleşmesi ile kabul edildiği benimseyerek, davanın kabulüne karar verilmiştir.

Dosya içinde bulunan Toplu İş Sözleşmesine ilişkin EK-3 no'lu cetvelin "ağırlık zamları listesi" yazısının ilk paragrafında; "İşin hususiyetine göre ve o işte bilfiil çalıştığı müddete inhisar etmek ve hiçbir surette müktesep hak teşkil eylememek kaydıyla, aşağıda tadat edilen yerlerde çalışan GEÇİCİ işçilere, gruplarında gösterilen "AĞIRLIK ZAMLARI" ödenir. Bu miktarlar ikinci yıl birinci ve ikinci altıncı aylarda ücret zammı oranında ve ücretin zamlandığı tarih itibarıyla arttırılarak ödenecektir." denilmiştir. Daha sonra işyeri gruplamalarının yapıldığı görülmektedir.

Ağırlık zammından yararlanması gereken işçilerin, öncelikle geçici işçi statüsünde çalışıyor olmaları gerekmektedir. Davacı ise, daimi işçi statüsünde çalışmaktadır. Yukarıda belirtildiği üzere davacı önce açtığı tespit davası ile 506 S.K.nun EK-5 madde hükümlerinden yararlandırılmasının gerekçesi, davacının çalıştığı işyerinin olumsuz fiziksel ve kimyasal koşulları taşımasıdır.

Bir kısım geçici işçiler, 506 sayılı yasanın EK-5 inci maddesinde anlatılan itibari hizmet sürelerinden, koşulları oluştuğu için yararlandırılmış ise de, daimi işçilerin gibi ağırlık zammından yararlandırılmaları gerekmemektedir.

Toplu İş Sözleşmesinin EK-3 no'lu cetvelindeki ağırlık zammı ücretinden sadece geçici işçiler yararlanabilir. Oysa 506 S.K.nun EK-5 maddesindeki itibari hizmete hak kazanma şartları ve nedeni ile daimi ve geçici işçi statüsünde çalışma hali farklı kavramlardır.

İtibari hizmet sürelerine ilişkin açılan tespit davalarının kazanılması, prim ödeme gün sayısını arttırdığından sosyal güvenlik hukuku açısından işçilere veya hak sahiplerine, ileride bağlanacak yaşlılık veya ölüm aylıklarında aylık bağlama oranının yükseltilmesi yönünde olumlu bir katkı sağlamış olacaktır.

Ağırlık zammı ücreti toplu iş sözleşmesi hükümleri uyarınca kapsamı belirtilmiş gruplara (geçici işçilere), ödenecek ücrete ilişkin bir haktır.

506 S.K.nun EK-5 inci maddesi ile tanınan itibari hizmet sürelerinden yararlanılması hakkı ile yukarıda açıklanan "Ağırlık Zammı ücretinden yararlanma hakkının", işçilere mutlaka birlikte, kullanılacağı düşünülmemelidir.

Öte yandan, toplu iş sözleşmesinde öngörülmeleyen bir şekilde haklar genişletilerek, başkaları yararlandırılmazlar.

Bu nedenler mahkemece Toplu İş Sözleşmesinin EK-3 no'lu cetvelinin ağırlık zammına ilişkin hükmün kapsamı yanlış yorumlanarak, davacı gibi, daimi işçi statüsünde çalışanların da ağırlık zammı ücretinden yararlandırılmaları gerektiği yolunda hüküm kurulması hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6 maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeplerle kabulü ile hükmün, "sonuca etkili olmamak üzere" BOZULMASINA, 21.6.2007 gününde oybirliği ile karar verildi.

[R.G. 4 Ağustos 2007 – 26603]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 14. Hukuk Dairesinden:

Esas : 2007/8188
Karar : 2007/8917
Mahkemesi: Yalova 1.Asliye Hukuk
Tarih : 4/10/2004
Numarası : 2003/860-2004/431
Davacı : Mustafa Arslan
Davalı : Tapu Sicil Müdürlüğü
Davacı : Ali Büyükşekerci

Davalı : S.S. Çiçekli Bahçelievler Konut Yapı Kooperatifi

Davacı vekili tarafından, davalı aleyhine 11.7.2003 ve 22.7.2003 gününde verilen dilekçeler ile tapu iptali ve tescil istenmesi üzerine davaların birleştirilerek yapılan duruşma sonunda; davanın ve birleşen davanın kabulüne dair verilen 4.10.2004 günlü temyiz edilmeden kesinleşen hükmün, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 21.5.2007 gün ve 2007/96834 sayılı tebliğnamesi ile HUMK.nun 427/6. maddesi gereğince Kanun yararına bozulması istenilmiş olmakla, dosya ve içerisindeki bütün kağıtlar incelenerek gereği düşünüldü:

KARAR

Davacı Mustafa Arslan, Tapu Sicil Müdürlüğünü hasım göstermek suretiyle 5.3.1997 tarihli kooperatif üyelik hakkının devri sözleşmesine dayanarak tapuda halen dava dışı Ahmet Tomruk adına kayıtlı 2725 parselin adına tescilini, dava dışı S.S. Çiçekli Bahçelievler Konut Yapı Kooperatifi adına tapuda kayıtlı 2731 parselin ise dava dışı Ahmet Tomruk adına düzeltilmesini istemiştir.

Birleştirilen davada ise, davacı Ali Büyükşekerci, S.S. Çiçekli Bahçelievler Konut Yapı Kooperatifini davalı göstererek dava dışı Ahmet Tomruk'un 18.7.1991 tarihli üyelik hakkı devri sözleşmesine dayanarak 2731 parselin adına tescilini istemiştir.

Mahkemece 2725 parsel sayılı taşınmazın Ahmet Tomruk adına olan kaydın iptali ile davacı Mustafa Arslan adına tesciline, yine 2731 parsel sayılı taşınmazın kooperatif adına olan kaydın iptali ile Ali Büyükşekerci adına tesciline karar verilmiştir.

Tarafların temyiz etmemelerinden hüküm kesinleşmiş, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nca kanun yararına temyiz yoluna başvurulmuştur.

Görülüyor ki, 2725 parselin kayıt maliki Ahmet Tomruk iken Mustafa Arslan tarafından açılan asıl davada hasım olarak kayıt maliki değil Tapu Sicil Müdürlüğü gösterilmiştir.

Bir davanın esas yönden başarı ile sonuçlanabilmesi için davanın doğru hasım tarafından doğru hasım aleyhine açılması, başka bir ifade ile o davada taraf durumunu alanların gerçekten davacı ve davalı sıfatını taşımaları gerekir. Bir kimsenin muayyen bir davada kendisine izafe edilen davacı ve davalı sıfatını haiz bulunup bulunmadığı hususu bir usul hukuku meselesi olmayıp maddi hukuka göre tayin edilen ve dava konusu hakkın özüne taalluk eden bir meseledir. Sıfatın bulunmaması halinde verilen karar davanın mesmu olmadığına dair olmayıp davanın esasına dair bir karardır (Prof.Dr.Baki Kuru, Hukuk Muhakemeleri Usulü 2.baskı 1968 sh.233). Uygulamada taraf sıfatı yokluğu "husumet" kavramı ile ifade edilmektedir.

Somut olaya gelince; az yukarıda sözü edildiği üzere, iptal ve davacı Mustafa Arslan adına tapuya kayıtlanan 2725 parselin kayıttaki maliki dava dışı Ahmet Tomruk'tur. Dava ise bu kişinin yokluğunda Tapu Sicil Müdürlüğü hasım gösterilerek açılmış, açıkçası kendisine husumet düşmeyen kişinin huzuru ile sonuçlandırılmıştır. Değinilen olgunun HUMK.nun 73. maddesine açık aykırılık teşkil ettiğinde kuşku yoktur.

Karar açıklanan bu nedenle bozulmalıdır.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6 maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin yukarıda açıklanan nedenle kabulüne, hükmün sonuca etkili olunmaması üzere BOZULMASINA, ve gereği yapılmak üzere karardan bir örnek ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 9.7.2007 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

[R.G. 4 Ağustos 2007 – 26603]

 [İçindekilere dön](#)

Danıştay Kararları

Danıştay Dördüncü Dairesinden:

Esas No : 2007/315

Karar No : 2007/2768

Kanun Yararına Temyiz Eden: Danıştay Başsavcılığı

Davacı : Türk Ekonomi Bankası Anonim Şirketi

Vekili : Av. Ahmet Ergin

Meclisi Mebusan Cad. No: 35 Fındıklı/İSTANBUL

Davalı : Boğaziçi Uygulama Grup Müdürlüğü

(Boğaziçi Kurumlar Vergi Dairesi Başkanlığı)

İSTANBUL

İstemin Özeti : 2001 yılı kurumlar vergisi beyannamesini, ihtilafli dönemde

kanuni ve ihtiyari yedek akçelerle sermayenin azaltılmasına konu edilen zararların, kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınması gerektiği ihtirazi kaydıyla veren davacı adına tahakkuk ettirilen kurumlar vergisi ve fon payının kaldırılması istemiyle dava açılmıştır. İstanbul 4. Vergi Mahkemesi 11.3.2003 günlü ve E:2002/1972, K:2003/773 sayılı kararıyla, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesinin son fıkrasında, kurum kazancının, Gelir Vergisi mevzuuna giren gelir unsurlarından terekküp edeceği, 13'üncü maddesinde, kurumlar vergisinin, birinci maddede yazılı mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı, safi kurum kazancının tespitinde Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükmüne yer verildiği, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 37'nci maddesinin 1'inci fıkrasında, her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançların ticari kazanç olduğu, 38'inci maddesinde de, bilanço esasına göre ticari kazancın, teşebbüsteki öz sermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerleri arasındaki müspet fark olduğu, işletmeye ilave edilen değerlerin bu farktan indirileceği, işletmeden çekilen değerlerin ise farka ilava edileceği, ticari kazancın bu suretle tespit edilmesi sırasında Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri ile bu Kanunun 40 ve 41'inci maddeleri hükümlerine uyulacağına hükme bağlandığı, 4743 sayılı Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla 4389 sayılı Bankalar Kanunu'na eklenen geçici 4'üncü madde ile yeniden yapılandırma programı kapsamına alınan mevduat toplamaya yetkili özel sermayeli bankaların 2001 yılı mali tablolarının enflasyon muhasebesine göre istisna uygulamasından dolayı ortaya çıkan zararların dikkate alınması gerektiği ileri sürülerek 2001 yılı kurumlar vergisi beyannamesi bu ihtirazi kayıtla verilmiş ise de, vergi yasalarının belirttiği şekilde hazırlanmayan, sadece bankaların yeniden yapılandırılması ve gerekli tedbirlerin alınması için ayrıca enflasyon muhasebesine göre çıkarılması şart koşulan mali tabloda görülen zararların, kurum kazancının tespitinde dikkate alınmasına olanak bulunmadığı, kaldı ki, Bankalar Kanununun ilgili maddesinde enflasyon muhasebesine göre çıkarılan mali tabloda görülen zararların kurumun vergiye esas kazancında dikkate alınacağına dair bir hükme de yer verilmediğinden ihtirazi kaydı dikkate alınmadan davacı adına yapılan tahakkukta hukuka aykırılık görülmediği gerekçesiyle davanın reddine karar vermiştir. Vergi Mahkemesi kararı temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir. Mahkeme kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51'inci maddesi uyarınca Kanun yararına bozulması istenilmektedir.

Tetkik Hakimi Abdurrahman Gençbay'ın Düşüncesi : Davacının 4389 sayılı Kanunun geçici 4'üncü maddesi kapsamında değerlendirilen ve beyannamede indirim konusu yapılmayan bir zararının bulunduğu hususu da ihtilafsız olup, Bankalar Kanununda belirtilen kanuni ve ihtiyari yedek akçelerle sermayenin azaltılmasına konu edilebilecek bir zararın bulunması halinde bu zararın gider olarak matrahtan indirilmesi yasa gereğidir.

Bu nedenle, davacı bankanın, indirim konusu zararının, kurum kazancının tespitinde gider olarak matrahtan indirilmesinde yasal bir engel bulunmadığından, bu husustaki ihtirazi kaydı dikkate alınmayarak yapılan tahakkukta ve tahakkuka karşı açılan davayı reddeden Mahkeme kararında hukuka uyarlık görülmediğinden, İstanbul 4. Vergi Mahkemesi 11.3.2003 günlü ve E:2002/1972, K:2003/773 sayılı kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü

Kanununun 51 inci maddesi uyarınca kanun yararına bozulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Danıştay Başsavcısı Tansel Çölaşan'ın Düşüncesi : Yükümlü kurum Türk Ekonomi Bankasının ihtirazi kayıtla verdiği 2001 yılı kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden, yapılan kurumlar vergisi ve fon payı tahakkukuna karşı açılan davanın reddine dair İstanbul 4. Vergi Mahkemesince verilen 11.3.2003 günlü ve E:2002/1972, K:2003/773 sayılı kararın temyiz edilmeyerek kesinleşmesi sonucu sözü edilen kararın hukuka ve mevcut içtihatlarla aykırı olduğu belirtilerek davacı banka tarafından kanun yararına bozulması istemi üzerine konu incelendi.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51 inci maddesinde, vergi mahkemesi kararlarından temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan ve niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenlerin kanun yararına temyiz olunabileceği belirtilmiştir.

Dava dosyasına göre davacı bankanın 2001 yılına ilişkin kurumlar vergisi beyannamesi ihtirazi kayıtla verilen ve 31.1.2002 günlü Resmi Gazetede yayımlanan 4743 sayılı Mali Sektöre olan borçların yeniden yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla, 4389 sayılı Bankalar Kanununa eklenen geçici 4 üncü madde ile yeniden yapılandırma programı kapsamına alınan mevduat toplamaya yetkili özel sermayeli bankaların 2001 yılı mali tablolarının enflasyon muhasebesine göre istisna uygulaması nedeniyle ortaya çıkan ve gider olarak mahsup edilmeyen matrah üzerinden kurumlar vergisi ve fon payı hesaplanıp tahakkuk ettirilmiş bulunmaktadır.

İstanbul 4.Vergi Mahkemesi, sözü edilen indirimin, vergi yasalarının belirttiği şekilde hazırlanmayan sadece bankaların yeniden yapılandırılması ve gerekli tedbirlerin alınması için ayrıca enflasyon muhasebesine göre çıkartılması şart koşulan mali tabloda görünen zararların kurum kazancında dikkate alınmasının mümkün olmadığı, kaldı ki Bankalar kanununun ilgili hükmünde enflasyon muhasebesine göre çıkarılan mali tabloda görünen zararların kurumun vergiye esas kazancında dikkate alınacağına dair bir hükümde bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. Bu karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı bankanın, 31.1.2002 tarih ve 24657 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4743 sayılı Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla, 4389 sayılı Bankalar Kanunu'na eklenen geçici 4 üncü madde hükmü gereğince "Yeniden Yapılandırma Programı" kapsamına alınıp alınmadığı ve uyuşmazlık konusu net parasal pozisyon zararının yer aldığı 31.12.2001 tarihli mali tablonun; yukarıda anılan 4389 sayılı Yasaya 4743 sayılı Yasa ile eklenen geçici 4 üncü maddenin 1 inci fıkrasının 4 üncü bendinde belirtildiği şekilde, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu denetiminden geçen ve kurumca yapılan değerlendirmede yeterli bulunan mali tablo olup, olmadığı hususunun bildirilmesi ve buna dair belgelerin gönderilmesi taraflardan ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan istenmiş olup, dosyaya ibraz edilen yazılardan ve belgelerden, davacı bankanın, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından bahse konu Kanun maddesi kapsamında denetime tabi tutulmuş olduğu, denetim sonucunda kesinleşen ve anılan Kurumca onaylanan mali tablolarının 16.8.2002 günlü ve 24848 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış olduğu anlaşılmıştır.

4389 sayılı Bankalar Kanunu'na 4743 sayılı Kanunla eklenen Geçici 4 üncü maddesinin 13 numaralı fıkrasında "Bu madde uyarınca kanuni ve ihtiyari yedek akçeler ile sermayenin azaltılmasına konu edilen zararlar, 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin 7 nci fıkrasında belirtilen esaslar çerçevesinde bankaların kazancının tespitinde gider olarak matrahtan indirilir" hükmü yer almaktadır. Anılan hükme göre, Geçici 4 üncü maddenin uygulanması nedeniyle doğan ve kanuni ve ihtiyari yedek akçeler ile sermayenin azaltılmasına konu edilen ve miktarları denetimden geçerek Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca onaylanmak suretiyle tartışmasız olan zararların, Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin 7 nci fıkrası gereği kurum kazancının tespitinde matrahtan gider olarak indirileceği açıktır.

İncelenen olayda, davacının 4389 sayılı Kanunun yukarıda belirtilen maddesi kapsamında değerlendirilen ve beyannamede indirim konusu yapılmayan bir zararının bulunduğu hususu ihtilafsız olup, Bankalar Kanununda belirtilen kanuni ve ihtiyari yedek akçelerle sermayenin azaltılmasına konu edilebilecek bir zararın bulunması halinde bu zararın gider olarak matrahtan indirilmesi yasa gereğidir.

Bu durumda davacı bankanın uyuşmazlık yılında kanuni ve ihtiyari yedek akçelerle sermayenin azaltılmasına konu edilen zararlarının kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınmayarak ihtirazi kayıtla verilen beyanname üzerinden yapılan tahakkuku onayan vergi mahkemesi kararında kanuna uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, hukuka aykırı olduğu sonucuna ulaşılan İstanbul 4.Vergi Mahkemesinin 11.3.2003 günlü ve E:2002/972, K:2003/773 sayılı kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51 inci maddesi uyarınca kanun yararına bozulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Konuyu temyizden Yüksek Dairenizin takdir ve kararına saygı ile sunarım.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Dördüncü Dairesince gereği görüldü:

2001 yılı kurumlar vergisi beyannamesini, ihtilafli dönemde kanuni ve ihtiyari yedek akçelerle sermayenin azaltılmasına konu edilen zararların, kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınması gerektiği ihtirazi kaydıyla veren davacı adına tahakkuk ettirilen kurumlar vergisi ve fon payının kaldırılması istemiyle açılan davayı reddeden Vergi Mahkemesi kararının 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51 inci maddesi uyarınca kanun yararına bozulması istenmektedir.

4389 sayılı Bankalar Kanunu'na, 4743 sayılı "Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla eklenen Geçici 4 üncü maddenin 13 numaralı fıkrasında "Bu madde uyarınca kanuni ve ihtiyari yedek akçeler ile sermayenin azaltılmasına konu edilen zararlar, 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin 7 nci fıkrasında belirtilen esaslar çerçevesinde bankaların kazancının tespitinde gider olarak matrahtan indirilir" hükmü yer almaktadır. 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun "İndirilecek giderler" başlıklı 14 üncü maddesinin ihtilafli dönemde yürürlükte bulunan 7'nci bendinde de; beş yıldan fazla nakledilmemek şartıyla geçmiş yılların mali bilançolarına göre meydana gelen zararların kurum kazancının tesbitinde gider olarak hasıllattan indirileceği belirtilmiştir. Anılan yasal düzenlemelere göre, Geçici 4 üncü maddenin uygulanması nedeniyle doğan ve kanuni ve ihtiyari yedek akçeler ile sermayenin azaltılmasına konu edilen ve miktarları tartışmasız olan zararların, Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin 7 nci fıkrası gereği kurum kazancının tespitinde matrahtan gider olarak indirileceği açıktır.

Davacı bankanın; Bankalar Kanununun geçici 4 üncü maddesi kapsamında incelenen ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından onaylanan 31.12.2001 tarihli mali tablolara göre 2001 yılı zararının, yedek akçeler ve sermaye yedeklerinden karşılanması konusunda 10.7.2002 tarihinde gerçekleştirilen 2001 hesap dönemi Olağan Genel Kurulunda karar alınmıştır. Anılan zararın, kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınması gerektiği ileri sürülerek, bu yıla ilişkin olarak ihtirazi kayıtla verilen kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden, davacının ihtirazi kaydı dikkate alınmayarak dava konusu tahakkuk işlemi yapılmıştır. Davacının 4389 sayılı Kanunun yukarıda belirtilen maddesi kapsamında değerlendirilen ve beyannamede indirim konusu yapılmayan bir zararının bulunduğu hususu ihtilafsız olup, Bankalar Kanununda belirtilen kanuni ve ihtiyari yedek akçelerle sermayenin azaltılmasına konu edilebilecek bir zararın bulunması halinde bu zararın gider olarak matrahtan indirilmesi yasa gereğidir.

Bu nedenle, davacı bankanın, yukarıda sözü edilen düzenlemeler ve açıklamalar doğrultusunda indirim konusu zararının kurum kazancının tespitinde gider olarak matrahtan

indirilmesinde yasal bir engel bulunmadığından, bu husustaki ihtirazi kaydı dikkate alınmayarak yapılan tahakkukta ve tahakkuka karşı açılan davayı reddeden Mahkeme kararında hukuka uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenle, temyiz edilmemek suretiyle kesinleşen İstanbul 4. Vergi Mahkemesinin 11.3.2003 günlü ve E: 2002/1972, K:2003/773 sayılı kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51. maddesi uyarınca kanun yararına ve hükmün sonuçlarına etkili olmamak koşulu ile bozulmasına, kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığı ile Danıştay Başsavcılığı'na gönderilmesine ve Resmî Gazete'de yayınlanmasına, 19.7.2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 4 Ağustos 2007 – 26603]

 [İçindekilere dön](#)

Danıştay Yedinci Daire Başkanlığından :

Esas No : 2007/29

Karar No : 2007/2094

Kanun Yararına Temyiz Eden: Danıştay Başsavcılığı

Davacı _____ : Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı

ANKARA

Vekili _____ : Av. Nurhan ERTEM

(Aynı adreste)

Davalı _____ : Maliye Bakanlığı

ANKARA

İstemin Özeti _____ : Sosyal Sigortalar Kurumuna ait araca ilişkin olarak 2000 ila 2004 yılları için ödenen motorlu taşıtlar vergisinin yasal faiziyle birlikte iadesi talebiyle yapılan düzeltme şikayet başvurusunun reddine dair işlemin iptali istemiyle açılan davada; 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun, 2868 sayılı Kanunun 2'nci maddesiyle değişik 24'üncü maddesinde, kuruma ait taşınır, taşınmaz mallar ile bunlardan elde edilen hak ve gelirlerin her türlü vergi, resim ve harçtan müstesna olduğunun hükme bağlandığı; bu sebeple, Kurumdan dava konusu vergilerin istenilemeyeceği; 2000 yılında yürürlükte bulunan 616 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 66'ncı maddesinde de aynı muafiyet hükmünün yer aldığı; Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 11.2.1988 gün ve E:1987/3; K:1988/1 sayılı kararının da bu yönde olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemi iptal eden, faiz istemini ise reddeden Ankara Dördüncü Vergi Mahkemesinin tek hakimle verdiği 21.11.2005 gün ve E:2004/717; K:2005/1492 sayılı kararının itirazın incelenmesi sonucu; davacı Kuruma ait araçların motorlu taşıtlar vergisinden muaf olup olmadığı, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 4'üncü maddesine 3418 sayılı Kanunun 12'nci maddesi ile eklenen, motorlu taşıtlar vergisi ile ilgili muaflık ve istisna hükümlerinin, bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenebileceği, bu Kanunda yer almayan istisna ve muaflıkların hükümsüz olacağı yolundaki düzenleme ile 4792 sayılı Kanunun 24'üncü maddesiyle getirilen muafiyet hükmünün birlikte yorumlanmasıyla belirlenebilecek nitelikte hukuki bir ihtilaf olduğu ve tarh işlemine karşı süresinde açılacak davada incelenebileceği; söz konusu vergilendirme işleminin, Vergi Usul Kanununun 116'ncı maddesinde düzenlenen açık vergi hatası kapsamında değerlendirilemeyeceği; davacı Kurumca yapılan başvurusunun reddine dair işlemde isabetsizlik bulunmadığı gerekçesiyle, kararın iptale ilişkin hüküm fıkrasını bozarak davayı ve davacı itirazını reddeden Ankara Bölge İdare Mahkemesinin 15.6.2006 gün ve E:2006/2087; K:2006/3289 sayılı kararının;

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51'inci maddesi uyarınca, Kanun yararına bozulması istenilmektedir.

Tetkik Hakimi Ayşegül ŞAHİN'in Düşüncesi: Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun Sosyal Sigortalar Kurumuna muafiyet tanınmasıyla ilgili 11.2.1988 gün ve E:1987/3; K:1988/1 sayılı kararı ile; 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun değişik 24'üncü maddesiyle, Kanun koyucu'nun, iradesini; "Kuruma ait taşınır, taşınmaz mallar ile bunlardan elde edilen hak ve gelirlerinin Kurumun adı ve kuruluş kanununun tarih ve sayısı vergi kanunlarında, dolayısıyla Emlak Vergisi Kanununda yazılı olmasa dahi, emlak vergisi dahil her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulması gerektiği" şeklinde ortaya koyduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle, Danıştay Dokuzuncu Daire kararları arasındaki içtihat aykırılığı; Dokuzuncu Dairenin, Sosyal Sigortalar Kurumunun emlak vergisi, temizleme ve aydınlatma harcından muaf olduğu yolundaki kararı doğrultusunda birleştirilmiş bulunmaktadır.

Bu durumda, Sigortalar Kurumuna ait taşınır, taşınmaz mallar ile bunlardan elde edilen hak ve gelirlerinin Kurumun adı ve kuruluş kanununun tarih ve sayısı vergi kanunlarında yazılı olmasa dahi, her türlü vergi, resim ve harçtan, dolayısıyla, motorlu taşıtlar vergisinden muaf tutulmasının, 2575 sayılı Kanunun anılan 40'inci maddesi hükmünün gereği olduğu; bundan dolayı da, Kuruma ait araçların vergilendirilmesinin, Vergi Usul Kanununun 116'ncı maddesi kapsamında vergi hatası olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varıldığından, davacı kurum adına tesis edilen işlemi iptal eden vergi mahkemesi kararını bozan ve davayı reddeden Ankara Bölge İdare Mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Başsavcı Vekili Mine ASMAZ'ın Düşüncesi: Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı adına kayıt ve tescilli 06 KIY 35 plakalı aracın motorlu taşıtlar vergisinden muaf olduğu gerekçesiyle davayı kısmen kabul ederek 2001, 2002, 2003 ve 2004 yıllarına ilişkin olarak şikayet başvurusunun zımnen reddine dair Maliye Bakanlığı işleminin iptaline, davanın yasal faiz istemine ilişkin kısmının ise reddine hükmeden Ankara Dördüncü Vergi Mahkemesinin tek hakimle verilen 21.11.2005 günlü ve E:2004/717 sayılı kararının iptale ilişkin hüküm fıkrasını bozan Ankara Bölge İdare Mahkemesinin 15.6.2006 günlü ve E:2006/2087, K:2006/3289 sayılı kararının, Ankara Dördüncü Vergi Mahkemesi Hakimince hukuka aykırı olduğu belirtilerek kanun yararına bozulması yoluna gidilmesi istemi üzerine, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51'inci maddesi hükmü çerçevesinde konu incelendi:

2001, 2002 ve 2003 vergilendirme dönemlerinde yürürlükte bulunan 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 4'üncü maddesine 3418 sayılı Kanunun 12'nci maddesi ile eklenen fıkrada, motorlu taşıtlar vergisi ile ilgili muaflik ve istisna hükümlerinin, bu Kanuna hüküm eklenmek veya Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenleneceği, bu Kanunda yer almayan istisna ile muaflikların hükümsüz olduğu belirtilmiştir.

4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 26.7.1983 gün ve 2868 sayılı Kanunla değişik 24'üncü maddesinin (a) fıkrasında ise, Kuruma ait taşınır, taşınmaz mallar ile bunlardan elde edilen hak ve gelirlerinin ithalde alınan vergi ve resimler dahil her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olduğu hükmüne yer verilmiş, 24.8.2000 günlü ve 616 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 4792 sayılı Kanunun 7, 21 ve 24'üncü maddeleri ile geçici 7 ve geçici 9'uncu maddeleri hariç diğer hükümleri yürürlükten kaldırılmış, Anayasa Mahkemesinin

31.10.2000 gün ve E:2000/65, K:2000/38 sayılı kararı ile 616 sayılı Kanun Hükmünde Kararname iptal edilmiştir.

Kanun Hükmünde Kararnamenin iptali üzerine 4958 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 6.8.2003 günlü, 25191 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş, Kurumun taşınır ve taşınmaz mallarının her türlü vergi, resim, pul ve harçtan muaf olduğu yolundaki hükme 4958 sayılı Kanunun 23'üncü maddesinde de yer verilmiştir.

Yukarıda sözü edilen 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun değişik 24'üncü maddesinin düzenleniş şeklinden; Kanun koyucunun vergi, resim ve harçlarla ilgili

kanunlarda Kurumun adı ve kuruluş kanununun tarih ve sayısı yazılı olmasa dahi, Sosyal Sigortalar Kurumunun ithalde alınan vergi ve resimler dahil her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulmasını amaçladığı sonucuna varılmaktadır.

Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 11.2.1988 gün ve E:1987/3, K:1988/1 sayılı kararı ile; 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun değişik 24'üncü maddesiyle, Kanun koyucunun, iradesini; "Kuruma ait taşınır, taşınmaz mallar ile bunlardan elde edilen hak ve gelirlerinin Kurumun adı ve kuruluş kanununun tarih ve sayısı vergi kanunlarında, dolayısıyla Emlak Vergisi Kanununda yazılı olmasa dahi, emlak vergisi dahil her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulması gerektiği" şeklinde ortaya koyduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle, Danıştay Dokuzuncu Daire kararları arasındaki içtihat aykırılığı; Dokuzuncu Dairenin, Sosyal Sigortalar Kurumunun emlak vergisi, temizleme ve aydınlatma harcından muaf olduğu yolundaki kararı doğrultusunda birleştirilmiş bulunmaktadır.

Bu durumda, Sosyal Sigortalar Kurumuna ait taşıtların da motorlu taşıtlar vergisinden muaf tutulması gerektiği sonucuna varılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Ankara Bölge İdare Mahkemesinin 15.6.2006 günlü ve E:2006/2087, K:2006/3289 sayılı kararının bozmaya ilişkin hüküm fıkrası hukuka aykırı bulunduğundan, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51'inci maddesi uyarınca kanun yararına bozulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Konuyu temyizden Yüksek Dairenin takdir ve kararına saygı ile sunarım.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Yedinci Dairesince işin gereği görüşüldü:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 122'nci maddesinde, mükelleflerin, vergi muamelelerindeki hataların düzeltilmesini vergi dairesinden yazı ile isteyebilecekleri; 124'üncü maddesinde de, vergi mahkemelerinde dava açma süresi geçtikten sonra yaptıkları düzeltme talepleri reddolunanların şikayet yolu ile Maliye Bakanlığına müracaat edebilecekleri açıklanmıştır. Bu maddeler uyarınca vergi dairelerinden düzeltilmesi istenebilecek vergi hatasının tanımı ise, aynı Kanunun 116'ncı maddesinde, vergiye müteallik hesaplarda veya vergilendirmede yapılan hatalar yüzünden haksız yere fazla veya eksik vergi istenmesi veya alınması olarak yapıldıktan sonra, 117'nci ve 118'inci maddelerinde de, hesap hataları ile vergilendirme hatalarının neler olduğu gösterilmiştir.

Vergi Usul Kanununun yukarıda açıklanan 122'nci ve 124'üncü maddelerine göre idareden düzeltilmesi talep edilebilecek vergi hataları, kendisinden düzeltme isteminde bulunan idari makamın veya uyuşmazlık halinde yargı yerinin, anılan Kanunun 3'üncü maddesinde öngörülen yorum tekniklerine başvurmadan, ilk bakışta anlayabileceği açıklıktaki vergilendirme yanlışlıklarıdır.

197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 4'üncü maddesine 3418 sayılı Kanunun 12'nci maddesiyle eklenen fıkrada, motorlu taşıtlar vergisi ile ilgili muaflık ve istisna hükümlerinin, bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenleneceği; bu Kanunda yer almayan istisna ve muaflıkların hükümsüz olduğu; ancak, uluslararası anlaşma hükümlerinin saklı olduğu belirtilmiş; 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 26.7.1983 gün ve 2868 sayılı Kanunla değişik 24'üncü maddesinin (a) fıkrasında ise, Kuruma ait taşınır, taşınmaz mallar ile bunlardan elde edilen hak ve gelirlerin ithalde alınan vergi ve resimler dahil her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olduğu hükmü yer almış iken, 4.10.2000 gün ve 24190 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 616 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 4792 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış, ancak, muafiyete ilişkin 24'üncü madde bundan hariç tutulmuştur. Sözü edilen Kanun Hükmünde Kararname, Anayasa Mahkemesinin, 10.11.2001 tarihinde yürürlüğe giren, 31.10.2000 gün ve E:2000/65; K:2000/38 sayılı kararı ile iptal edilmiş; 6.8.2003 gün ve 25191 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4958 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 23'üncü maddesinde, eski Kanunun 24'üncü maddesinde öngörülen muafiyet hükmüne yer verilmiştir.

4792 sayılı Kanunun yukarıda anılan 24'üncü maddenin son fıkrası, gerek hükümet tasarısında, gerek Bütçe-Plan Komisyonunun ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun kabul ettiği metinde, "Vergi, resim ve harçlarla ilgili kanunlarda Kurumun adı ve kuruluş kanununun tarih ve sayısı yazılı olmasa dahi ithalde alınan vergi ve resimler dahil her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır." şeklindedir. Maddenin bu son fıkrası, Danışma Meclisince aynen kabul edilmiş, üzerinde söz alan üye olmamıştır. Fıkranın, "vergi, resim ve harçlarla ilgili kanunlarda Kurumun adı ve kuruluş kanununun tarih ve sayısı yazılı olmasa dahi" ifadesi, Milli Güvenlik Konseyi Sosyal Güvenlik İş ve İşçi İlişkileri Komisyonu tarafından, "Madde metninde yer almasına gerek olmadığı ve bu ifadenin metinden çıkarılmasının tasarı ile öngörülen muafiyet kapsamını etkilemediği düşünüldüğünden, madde, söz konusu ifade metinden çıkarılmak suretiyle yeniden düzenlenmiştir." denilmek suretiyle çıkarılmış ve tasarıdaki fıkra, Konseyce "İthalde alınan vergi ve resimler dahil her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır." şeklinde kabul edilmiştir.

2575 sayılı Danıştay Kanununun 40'ıncı maddesinin 4'üncü fıkrasında, İçtihatları Birleştirme Kurulu kararlarına, Danıştay daire ve kurulları ile idari mahkemeler ve idarenin uymak zorunda olduğu hükme bağlanmıştır.

Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun, Sosyal Sigortalar Kurumuna muafiyet tanınmasıyla ilgili 11.2.1988 gün ve E:1987/3; K:1988/1 sayılı kararı ile; 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun değişik 24'üncü maddesiyle, Kanun koyucu'nun, iradesini; "Kuruma ait taşınır, taşınmaz mallar ile bunlardan elde edilen hak ve gelirlerinin Kurumun adı ve kuruluş kanununun tarih ve sayısı vergi kanunlarında, dolayısıyla Emlak Vergisi Kanununda yazılı olmasa dahi, emlak vergisi dahil her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulması gerektiği" şeklinde ortaya koyduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle, Danıştay Dokuzuncu Daire kararları arasındaki içtihat aykırılığı; Dokuzuncu Dairenin, Sosyal Sigortalar Kurumunun emlak vergisi, temizleme ve aydınlatma harcından muaf olduğu yolundaki kararı doğrultusunda birleştirilmiş bulunmaktadır.

Bu durumda, Sigortalar Kurumuna ait taşınır, taşınmaz mallar ile bunlardan elde edilen hak ve gelirlerinin Kurumun adı ve kuruluş kanununun tarih ve sayısı vergi kanunlarında yazılı olmasa dahi, her türlü vergi, resim ve harçtan, dolayısıyla, motorlu taşıtlar vergisinden muaf tutulmasının, 2575 sayılı Kanunun anılan 40'ıncı maddesi hükmünün gereği olduğu; bundan dolayı da, Kuruma ait araçların vergilendirilmesinin, Vergi Usul Kanununun 116'ncı maddesinde tanımlanan vergi hatası olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır.

Açıklanan nedenle, Danıştay Başsavcılığının kanun yararına temyiz isteminin kabulüne; Ankara Bölge İdare Mahkemesinin 15.6.2006 gün ve E:2006/2087; K:2006/3289 sayılı kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51'inci maddesi uyarınca, hükmün sonuçlarına etkili olmamak üzere kanun yararına bozulmasına; kararın bir suretinin Maliye Bakanlığı ile Danıştay Başsavcılığına gönderilmesine ve bu kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasına, 26.4.2007 gününde oybirliği ile karar verildi.

[R.G. 5 Ağustos 2007 – 26604]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yüksek Seçim Kurulu Kararları

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

Karar No : 740

İtiraz No :

- K A R A R -

Başkanlık Makamınca Kurulumuza gönderilen 30/07/2007 tarihli yazıda; aynen, “Bilindiği üzere; Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca 31/05/2007 gününde kabul edilen 5678 sayılı “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un, Anayasa’nın 175. maddesi uyarınca, halkoyuna sunulması uygun görülmüş olduğundan, Anayasa’nın anılan maddesi ve 3376 sayılı “Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun” uyarınca, 5678 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Resmi Gazetenin 16/06/2007 tarihli, 26554 sayılı nüshasında yayımlanmıştır.

Halkoqlamasında uygulanacak ana kuralların belirlenmesi ve sonuçta bir rapor düzenlenmesi hususunda Yüksek Seçim Kurulu’nun 18/06/2007 tarih ve 566 sayılı kararı ile oluşturulan komisyonca, halkoqlamasının 3376 sayılı Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun’un 2. maddesi gereği, 5678 sayılı Yasanın yayımını izleyen yüzyirminci günden sonra gelen 21 Ekim 2007 Pazar günü yapılması gerektiği belirtilmiş olmakla;

Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulması için halkoqlamasının başlangıç tarihini ve 21 Ekim 2007 Pazar günü oy vermede kullanılacak seçmen kütüklerinin tespiti ve güncelleştirilmesi amacıyla seçmen listelerinin askıya çıkarılması ve indirilmesi tarihlerinin, ayrıca halkoqlamasının başlangıcından oy verme gününe kadar uyulması ve uygulanması gereken takvimin hayata geçirilmesi konularının karar altına alınması hususunda komisyon çalışması yapılmasını takdirlerinize arz ederim.” denilmiş olmakla, konu incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca 31/05/2007 tarihinde kabul edilen 5678 sayılı “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” un, Anayasa’nın 175. maddesi uyarınca, halkoyuna sunulmasının uygun görülmesi üzerine, Anayasa’nın anılan maddesi ve 3376 sayılı “Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun” uyarınca, 5678 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Resmi Gazetenin 16/06/2007 tarihli, 26554 sayılı nüshasında yayımlanmış olduğundan, halkoqlamasının 3376 sayılı Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun’un 2. maddesi gereği, 5678 sayılı Yasanın yayımını izleyen yüzyirminci günden sonra gelen 21 Ekim 2007 Pazar günü yapılması gerekmektedir.

Yüksek Seçim Kurulunun yerleşmiş uygulamalarına göre, seçim işlemlerinin ve seçim sürecinin işlemeye başladığı tarih, aynı zamanda seçimin başlangıç tarihi olarak kabul edilmekle, Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulmasının başlangıç tarihinin 02 Ağustos 2007 Perşembe günü olarak belirlenmesi uygun bulunmuştur.

Halkoqlaması sürecinin başlaması ile oy verme gününe kadar bütün ilgililerce yapılması gereken yasal işlemlerin bir takvime bağlanması zorunlu bulunmaktadır. Çünkü yasalar oy verme ile sonuçlanacak olan seçim süreci içerisinde seçim kurullarına, siyasi partilere, vatandaşlara ve tüm ilgililere sürelerle bağlı olarak görevler vermiş, yetki ve haklar tanımış, ayrıca Yüksek Seçim Kuruluna, seçim yasalarının kimi seçim iş ve işlemlerine ilişkin olarak tespit ettiği süreleri gerektiğinde kısaltarak uygulayabilme olanağı vermiştir. Bu nedenle, 21 Ekim 2007 Pazar günü yapılacak olan Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulmasının gerektireceği tüm iş ve işlemlerin herhangi bir aksaklığa yol açılmaksızın, doğru ve düzenli biçimde yürütülebilmesi için gerekli zamanın, her iş ve işlem yönünden yeterli olacak şekilde tanınmış olduğu, öte yandan takvim çalışmasının, takvimde yer alan iş

ve işlemler için kullanılacak olan her türlü malzeme, araç ve gerecin Kurulumuzca yerlerine ulaştırılabileceği tarihlerin de dikkate alınması suretiyle yapılmış bulunduğu sonucuna ulaşılmış ve halkoylaması ile ilgili seçim sürecinde yasalarda yapılması gerekli görülen iş ve işlemleri kapsamak ve bunların zamanında ve düzenli bir biçimde yürütülmesini sağlamak amacı ile hazırlanan ekli "Takvim" kabul edilmiştir.

S O N U Ç: Açıklanan nedenlerle;

1- Halkoylamasının başlangıç tarihinin 02 Ağustos 2007 tarihi olarak kabul edilmesine,

2- 21 Ekim 2007 Pazar günü yapılacak olan Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması ile ilgili işlemlerin ekli "Takvim"de gösterilen tarihler esas alınarak yürütülmesine,

3- Ekli Takvimin bu karar metnine dahil olduğuna,

4- Takvimde yer alan genel nitelikteki işlemlerin tarih ve sırası geldikçe Başkanlık duyurusu halinde TRT aracılığı ile yayımlanmasına,

5- Anayasanın 67 nci maddesinde öngörülen yasal düzenleme yapıncaya kadar, yurt dışında oturan vatandaşlarımızın gümrük kapılarında oy kullanabileceklerine,

6- Halkoylamasının başlangıç tarihinden sonra idari yapıda meydana gelen sınır değişikliklerinin bu halkoylamasında dikkate alınmayacağına,

7- Karar örneğinin ve eki Takvim'in, Yüksek Seçim Kurulunca tespit edilecek olan siyasi partiler genel başkanlıkları ile il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilmesine ve Resmi Gazete'de yayımlanmasına,

30/07/2007 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Muammer AYDIN
ÜN LÜ ÇAY

Başkanvekili
Ahmet BAŞPINAR

Üye
Hasan ERBİL

Üye
Mehmet Rıza

Üye
Necati SÖZ

Üye
Cenker KARAOĞLU

Üye
Hüseyin EKEN

Üye
Mehmet KILIÇ

Üye
Bahadır DOĞUSOY

**21 EKİM 2007 PAZAR GÜNÜ YAPILACAK OLAN
ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNİN HALKOYUNA SUNULMASINA
İLİŞKİN TAKVİM**

- NOT:** 1- Bu Takvimde son günü belirtilen süreler, aksine bir açıklama yoksa, belirtilen gün Sa
2- Halkoylaması Takviminin kesintisiz uygulanması gerekmekte olup, resmi tatil g
çalışma günleri gibi değerlendirilecektir.
3- 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 47. maddesi gereğince, her türlü belgede g
Kimlik Numarasının yazılması zorunludur.

- 02 Ağustos 2007** 1- Muhtarlık bölgesi askı listelerinin dökümüne başlanması.
Perşembe 2- Halkoylamasına ait parametrelerin SEÇSİS'den tanımlanması.
- 06 Ağustos 2007** Muhtarlık bölgesi askı listelerinin (taksirli suçlardan hükümlüler ile tutuklu seçmen liste
Pazartesi seçim kurullarınca askıya çıkarılması.
- 19 Ağustos 2007** Muhtarlık bölgesi askı listelerinin askıdan indirilmesi.
Pazar
- 25 Ağustos 2007** Muhtarlık bölgesi askı listelerine yapılacak itirazların karara bağlanmasının son günü.
Cumartesi
- 29 Ağustos 2007** Muhtarlık bölgesi askı listelerindeki değişikliklerin işlenerek kesinleştirilmesi.
Çarşamba
- 30 Ağustos 2007** Seçmenlerin adreslerine göre sandık atamalarının (sandık seçmen listelerinin) yapılması.
Perşembe
- 31 Ağustos 2007** Sandık seçmen listelerinin çoğaltılmasına başlanması.
Cuma
- 01 Eylül 2007** Halkoylamasında kullanılacak birleşik oy pusulalarının basımına başlanması.
Cumartesi
- 02 Eylül 2007** Sandık seçmen listelerinin çoğaltılmasının bitirilmesi.
Pazar
- 03 Eylül 2007** Oy verilecek gümrük kapılarının tespiti ve buralarda görev alacak ilçe seçim kuru
Pazartesi başlanması (298 S.K. 94).
- 04 Eylül 2007** 1- Gümrük kapıları ilçe seçim kurullarının oluşturulmasının tamamlanması.
Salı 2- Gümrük kapılarında görev yapacak sandık kurullarının oluşturulması çalışmalarına b
- 06 Eylül 2007** 1- Gümrük kapıları sandık kurullarının oluşturulmasının tamamlanması ve ilgililere tebli
Perşembe 2- Gümrük kapıları sandık kurulları başkanlarına halkoylaması araç ve gereçlerini ih
gereken malzeme torbalarının hazırlanmasına başlanması.

09 Eylül 2007 Pazar	Gümrük kapıları sandık kurulları başkanlarına halkoylaması araç ve gereçlerini ihtiva eden bu kişilere eğitim verilerek, göreve hazır duruma getirilmeleri.
11 Eylül 2007 Salı	GÜMRÜK KAPILARINDA OY VERME İŞLEMLERİNE BAŞLANILMASI (298 S.K. 94; 3376 S.K. 6)
12 Eylül 2007 Çarşamba	Türkiye genelinde sandık kurullarının oluşturulması çalışmalarına başlanması.
14 Eylül 2007 Cuma	Seçmen bilgi kağıtlarının yazımına ve dağıtımına başlanması.
20 Eylül 2007 Perşembe	Türkiye genelinde sandık kurullarının oluşum işlemlerinin tamamlanması ve oluşum bildirilmesi (298 S.K. 24/1)
28 Eylül 2007 Cuma	3376 sayılı Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanununun 5 inci maddesi ile konuşma yapabilecek olan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde grubu bulunan siyasi partilerin propaganda sırasının belirlenmesi için kuraya katılacak temsilcilerini 298 sayılı Kanunla Yüksek Seçim Kuruluna bildiremelerinin son günü (Saat: 17.00'ye kadar). (3376 S.K. 5/a)
30 Eylül 2007 Pazar	Yüksek Seçim Kurulunca, halkoylamasında kullanılacak olan birleşik oy pusulasının dağıtımına başlanması.
09 Ekim 2007 Salı	1- Konuşma yapmayı dilemesi halinde, Cumhurbaşkanının yapacağı konuşmalar için yetki verilmesi (S.K. 5/b) 2- Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasi partiler ile iktidar partisinin konuşmalarını uyarınca yapacakları konuşmaların yayın zaman ve sıralarının tayini amacıyla ad çekilmesi
11 Ekim 2007 Perşembe	İlçe seçim kurullarınca sandık kurulları başkanlarına, halkoylaması araç ve gereçlerini ihtiva eden gereken malzeme torbalarının hazırlanmasının bitirilmesi (298 S.K. 68).
14 Ekim 2007 Pazar	1- PROPAGANDA VE YASAKLARIN BAŞLANGICI (3376 S.K. 5/a) 2- Radyo ve televizyonda konuşmaların başlaması (3376 S.K. 5)
15 Ekim 2007 Pazartesi	İlçe seçim kurulları başkanlıklarınca, halkoylamasında görev alacak sandık kurullarına halkoylaması araç ve gereçlerini ihtiva edecek şekilde teslim edilmesi gereken malzemelerin başkanlıklarına teslimi ve göreve hazır duruma getirilmeleri.
17 Ekim 2007 Çarşamba	1- Taksirli suçlardan hükümlüler ile tutuklu seçmen kütüklerinin kesinleştirilmesi. 2- Seçmen bilgi kağıtlarının seçmenlere dağıtılmasının tamamlanması ve dağıtımın başkanlıklarına teslimi. (Görevliler 17/10/2007 Çarşamba günü akşamına kadar her bir seçmen bilgi kağıtlarını ilçe seçim kurulu başkanına iade ederler (Örnek: 16). Başka ilçe başkanlıklarını herhangi bir şekilde 17/10/2007 Çarşamba gününe kadar alamayanları ilçe başkanlıklarına almaları hususu ilçe seçim kurulu başkanlığınca ikişer gün ara ile iki kere ilan edilir. Halkoylaması oylama gününde sahipleri tarafından istenildiğinde verilmek üzere sandık kurulu başkanlarına teslim edilir.
20 Ekim 2007	Propagandanın sonu (Saat: 18.00)

Cumartesi (3376 S.K. 5/a)

21 Ekim 2007 1- HALKOYLAMASI

Pazar

2- Seçim yasaklarının sona ermesi (Saat: 24.00)

— • —

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

Karar No : 741

İtiraz No :

- K A R A R -

Başkanlık Makamınca Kurulumuza sunulan 30/07/2007 tarihli yazıda, aynen; “Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu’nca 31/05/2007 gününde kabul edilen 5678 sayılı “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un, Anayasa’nın 175. maddesi uyarınca, halkoyuna sunulması uygun görülmüş olduğundan, Anayasa’nın anılan maddesi ve 3376 sayılı “Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun” uyarınca, 5678 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Resmi Gazetenin 16/06/2007 tarihli, 26554 sayılı nüshasında yayımlanmıştır.

Halkoylamasında uygulanacak ana kuralların belirlenmesi ve sonuçta bir rapor düzenlenmesi hususunda Yüksek Seçim Kurulunun 18/06/2007 tarih ve 566 sayılı kararı ile oluşturulan komisyonca, halkoylamasının 3376 sayılı Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanununun 2. maddesi gereği, 5678 sayılı Yasanın yayımını izleyen yüzyirminci günden sonra gelen 21 Ekim 2007 tarihinde yapılması öngörülmüş olduğundan, 21 Ekim 2007 tarihinde yapılacak olan Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulmasında; SEÇSİS kapsamında güncelleştirilmek suretiyle kesinleştirilen ve en son olarak 22 Temmuz 2007 tarihinde yapılan seçimde güncelleştirilmiş olan muhtarlık bölgesi askı listeleri kullanılacaktır.

SEÇSİS kapsamında yürütülen çalışmalardan halkoylaması tarihine kadar geçen sürede; seçmen yaşına gelmiş olanlar, ikametgahlarını değiştirilenlerin yazımı ile ölenler, askerde bulunanlar ve diğer nedenlerle oy kullanamayacak olanlar askıya çıkarılmak suretiyle güncelleştirme yapılacaktır.

Halkoylaması nedeniyle; güncelleştirmede uygulanacak esasların, sürelerin ve sair konuların, gerektiğinde bir komisyon çalışmasından sonra karara bağlanmasını ve yeni güncelleştirme genelgesinin hazırlanmasını arz ederim.” denilmiş olmakla, hazırlanan genelge taslağı incelendi;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Halkoylamasında kullanılmak üzere askıya çıkarılacak muhtarlık bölgesi askı listeleri, SEÇSİS kapsamında yürütülen çalışmalar sonrası 22 Temmuz 2007 tarihinde yapılan Milletvekili Genel Seçiminde güncelleştirilmek suretiyle kesinleştirilerek kullanılan listelerdir.

Yeni yerleşim sebebi ile seçim çevrelerinde değişiklik olan ilçe seçim kurullarınca, güncelleştirme ve muhtarlık bölgesi askı listelerinin düzenlenmesi ile sandıkların numaralandırılması işlemlerinin yeni durum esas alınarak yapılması gerekmektedir.

Takvimde belirtilen süreler içinde yeni seçmen sıfatını kazananlar ile ikametgahlarını değiştiren seçmenlerin muhtarlık bölgesi askı listelerine yazılabilmelerini sağlamak amacıyla askı süresinin uygun bir süreye tabi tutulması gerekir.

İlk defa 22 Temmuz 2007 tarihinde yapılan Milletvekili Genel Seçimine münhasır olarak, seçmen kütükleri ile ilgili çalışmalar Bilgisayar Destekli Merkezi Seçmen Kütüğü (SEÇSİS) kapsamında yürütüldüğünden, genelgenin bu hususta göz önünde tutularak düzenlenmesinde yarar görülmekle, 298 sayılı Kanunun Geçici 18. maddesi gereğince, güncelleştirmenin hangi esaslara göre yapılacağını gösterir ekteki genelgenin Örnek: 140/I olarak kabulü uygun bulunmuştur.

S O N U Ç:

Açıklanan nedenlerle;

1- 21 Ekim 2007 Pazar günü yapılacak halkoylamasında; SEÇSİS kapsamında yürütülen çalışmalar sonrasında 22 Temmuz 2007 tarihinde yapılan Milletvekili Genel Seçiminde kesinleştirilen listelerin güncelleştirilmek suretiyle kullanılmasına,

2- Bu listelerin 06 Ağustos 2007 Pazartesi günü saat: 08.00'de askıya çıkarılmasına ve 19 Ağustos 2007 Pazar günü saat: 17.00'de askıdan indirilmesine,

3- Yeni yerleşim sebebi ile seçim çevrelerinde değişiklik olan ilçe seçim kurullarınca, güncelleştirme ve muhtarlık bölgesi askı listelerinin düzenlenmesi ile sandıkların numaralandırılması işlemlerinin yeni durum esas alınarak yapılması gerektiğine,

4- Ekli genelgenin bu karar metnine dahil olduğuna,

5- Karar ve bu genelgenin tüm il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarıyla Kurulumuzca tespit edilen siyasi parti genel başkanlıklarına gönderilmesine,

6- Karar ve eki genelgenin Resmi Gazetede yayımlanmasına,

30/07/2007 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan Muammer AYDIN ÜN LÜ ÇAY	Başkanvekili Ahmet BAŞPINAR	Üye Hasan ERBİL	Üye Mehmet Rıza
---------------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------	---------------------------

Üye
Necati SÖZ

Üye
Cenker KARAOĞLU

Üye
Hüseyin EKEN

Üye
Mehmet KILIÇ

Üye
Bahadır DOĞUSOY

**SEÇMEN KÜTÜĞÜNÜN GÜNCELLEŞTİRİLMESİ USUL VE
ESASLARINI GÖSTERİR
GENELGE
(Örnek: 140/I)**

AMAÇ, KAPSAM VE DAYANAK

MADDE 1- Bu genelge, 21 Ekim 2007 tarihinde yapılacak olan Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulmasında kullanılacak listelerin güncelleştirilmesi işlemlerinin; düzenli, çabuk ve ekonomik biçimde yapılmasını sağlamak, vatandaşlara ve görevlilere kolaylık getirmek amacıyla 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun geçici 18. maddesi uyarınca hazırlanmıştır.

Genelge; muhtarlık bölgesi askı listelerinin güncelleştirilmesi, askı süresi, itirazlar, evvelce yazılmamış olanlar, seçmen niteliğini yeni kazanmış olanlar ile yer değiştirenlerin listeye yazılmaları, askerde bulunanların ve diğer nedenlerle oy kullanamayacak olanlarla, ölenlerin listeden çıkarılmaları ve böylece listelerin kesinleştirilmesi işlemlerine ilişkin esasları kapsamaktadır.

ASKIYA ÇIKARILACAK MUHTARLIK BÖLGESİ ASKI LİSTELERİ

MADDE 2- Güncelleştirme; Yüksek Seçim Kurulunun 07/05/2007 tarihli, 2007/241 sayılı kararı uyarınca yapıp kesinleşen ve 22 Temmuz 2007 tarihinde yapılan Milletvekili Genel Seçiminde kullanılan muhtarlık bölgesi askı listelerinin askıya çıkarılması suretiyle yapılır. Bu aşamada yerleşim bilgilerindeki değişiklikler de listelere işlenir. Muhtarlık bölgesi askı listelerinin dökümü alınarak ilgili muhtarlıklara asılmak üzere gönderilir.

Ancak, yeni yerleşim yerleri için düzenlenen listeler ile boşalan köylere yeniden dönüş sebebiyle düzenlenen listeler ve yukarıda belirtilen Yüksek Seçim Kurulu kararı uyarınca güncelleştirmenin yapılmasından sonra herhangi bir seçim sebebiyle güncelleştirilmiş listeler varsa, güncelleştirme bu listelerin muhtarlık bölgesi askı listesine dönüştürülerek, askıya çıkarılması suretiyle gerçekleştirilir.

İlçe seçim kurulu başkanlığınca güncelleştirmeye çıkılmadan bir gün önce o yer Cumhuriyet Başsavcılığında ceza ve tutuk evinde bulunan taksirli suçlardan hükümlüler ve tutukluların kimlik bilgilerini içeren liste istenir. Bu liste, seçmen listesi haline dönüştürülerek tutuklu seçmen listesi olarak askıya çıkarılır.

**MUHTARLIK BÖLGESİ ASKI LİSTELERİNİN ASKIYA ÇIKARILMA YERİ,
ASKI SÜRESİ, ASKIDAN İNDİRME**

MADDE 3- Muhtarlık bölgesi askı listeleri **06 Ağustos 2007 Pazartesi günü saat 08.00'de**, muhtarlık bölgeleri esas alınarak ait oldukları mahalle veya köylerde halkın kolaylıkla görüp okuyabileceği yerlere asılır. Bu durum, Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığınca Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu aracılığıyla ilan edilir.

İlçe seçim kurulu başkanlığı, muhtarlık bölgesi askı listelerinin askıya çıkarıldığını aynı gün ve takip eden her iki günde bir belediye varsa zabıta hoparlörü ile halka duyurur. Bu duyurudan dolayı herhangi bir ücret talep edilemez.

Ayrıca, ücretsiz olmak kaydıyla, ilçede varsa mahalli gazete, TV ve radyo aracılığı ile de iki günde bir duyuru yapılır.

Muhtarlık bölgesi askı listelerinin hangi tarihte ve nerelerde asıldığı, ilanın ne suretle yapıldığı ilçe seçim kurulu başkanı tarafından görevlendirilen kimselerce tutanakla tespit edilir. Askı listelerinin asıldığı yer ve tarih ilçe seçim kurulu başkanınca mahalli mülki amirliğe hemen yazılı olarak bildirilir. Askı süresince listelerin korunmasından idare amirleriyle zabıta amir ve memurlarının sorumlu olduğu da belirtilir.

Muhtarlık bölgesi askı listeleri; 19 Ağustos 2007 Pazar günü saat 17.00'de askıdan indirilir. Askıdan indiriliş tarihi de bir tutanakla tespit edilir. Bu tutanaklar ilçe seçim kurulu başkanı tarafından ayrı bir dosyada saklanır.

Ceza ve tutuk evlerinde bulunanlara ait taksirli suçlardan hükümlü ve tutuklu seçmen listelerinin **06 Ağustos 2007 Pazartesi günü saat 08.00'de** buldukları koğuşlara veya yönetimce ilan edilmek şartıyla belirlenecek uygun yerlere asılması Cumhuriyet Başsavcılığına yazılacak bir yazı ile istenir ve listelerin korunmasından görevli ceza infaz kurumu memurlarının sorumlu olacağı bildirilir. **Listeler 17 Ekim 2007 Çarşamba günü saat 17.00'de askıdan indirilir.** Askıdan indiriliş tarihi de ayrı bir tutanakla tespit edilir. Bu tutanaklar ilçe seçim kurulu başkanı tarafından ilgili dosyada saklanır.

ASKI YERİ GÖREVLİSİ

MADDE 4- İlçe seçim kurulu başkanı, askı devam ettiği sürece, seçmenlerin muhtarlık bölgesi askı listelerini incelemelerinde yardımcı olmak üzere, mahalle ve köy muhtarı veya ihtiyar heyeti/meclisi üyelerinden birisini veya bu iş için uygun göreceği memur veya diğer tarafsız ehil kimselerden birisini görevlendirerek, bu görevlinin ilçe seçim kurulu başkanlığınca belirlenen saatlerde askı yerinde sürekli olarak hazır bulunmasını sağlar ve durumu askı yerinde ilan eder. Muhtar veya ihtiyar heyeti/meclisi üyeleri yok ise Kaymakamlıkça görevlendirilen kişi yukarıda yazılan işlemleri yapmakla yükümlüdür.

Büyükşehir statüsüne tabi illerin ilçeleri ile tüm merkez ilçelerin seçmen sayısı 5.000 ve daha fazla olan seçim (muhtarlık) bölgelerinde askı süresince sürekli, diğer seçim (muhtarlık) bölgelerinde ise bizzat ilçe seçim kurulu başkanınca takdir edilecek sürelerde görev yapacak askı yeri görevlisi; askı döneminde kendisine yapılan müracaatlar sonucu özellikle Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası ile birlikte diğer kimlik bilgilerine uygun olarak doldurulan formları titizlikle kontrol ettikten sonra muhafaza edip aynı gün, mümkün olmazsa en kısa sürede İlçe Seçim Kurulu Başkanlığına teslim etmek zorundadır. Bu uygulama bizzat İlçe Seçim Kurulu Başkanı tarafından kontrol edilir.

Halkoylaması ile ilgili işlemler için düzenlenen yeni kayıt ve değişiklik formlarının isteyenlere ücretsiz olarak verileceği; www.yzk.gov.tr. internet adresinden de temin edilebileceği; muhtarlar tarafından da ücret alınmaksızın onaylanacağı, aksine hareket edenler veya gerçek dışı form düzenleyenler hakkında 298 sayılı Kanunun seçim suçları ve cezaları bölümü hükümlerinin uygulanacağı ilçe seçim kurulu başkanınca duyurulur.

MUHTARLIK BÖLGESİ ASKI LİSTELERİNE YAZILACAKLAR

MADDE 5- Muhtarlık bölgesi askı listelerine yazılmak veya bu listelerde düzeltme yapmak ve eksikliği gidermek için aşağıda yazılı olan Türk vatandaşları başvuruda bulunabilirler.

a) SEÇSİS kapsamında güncelleştirilerek kesinleşen muhtarlık bölgesi askı listelerine veya daha sonra yapılan seçimlerde güncelleştirilen listelere herhangi bir sebeple yazılamamış olanlar,

b) 21 Ekim 1989 tarihinde ve daha önce doğanlar (Ay ve günü belirleyen Nüfus Müdürlüğünce verilen Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası bulunan nüfus kayıt örneği veya Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numaralı nüfus bilgilerini içeren belgenin ibrazı gereklidir.),

c) Başka bir muhtarlık bölgesi askı listesinde yazılı olup da sürekli olarak oturmak amacı ile listenin askıya çıkarıldığı seçim (muhtarlık) bölgesine gelenler (Nakil Belgesi ibrazı ve memurlar için atama onay belgeleri gereklidir.),

ç) Muhtarlık bölgesi askı listesinde veya tutuklu seçmen listesinde kendisine ait kimlik ve adres bilgilerinde yanlışlık veya eksiklik bulunanlarla, özellikle Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası bulunmayanlar,

d) Askerlikten terhis olanlardan listede kaydı bulunmayanlar (Terhis belgesi veya Askerlik Şubesinde verilen belgenin ibrazı gereklidir.),

e) Taksirli suçlardan hükümlü veya tutuklu olduğu halde düzenlenen tutuklu seçmen listesine yazılmamış bulunanlar,

Muhtarlık bölgesi askı listelerine ve taksirli suçlardan hükümlü veya tutuklu seçmen listesine yazılmak için ilgililer başvurabilirler.

MUHTARLIK BÖLGESİ ASKI LİSTESİNE YAZILAMAYACAK OLANLAR

MADDE 6 - a) Kısıtlı veya kamu hizmetlerinden yasaklı olanlar,

b) Silah altında bulunan erler, onbaşlılar ve kıta çavuşları ile askeri öğrenciler izinli olsalar bile,

listelere yazılamazlar.

SEÇMEN YENİ KAYIT VE SEÇMEN BİLGİLERİ DEĞİŞİKLİK/DÜZELTME FORMLARININ DOLDURULMASI

MADDE 7-

**A) SEÇMEN YENİ KAYIT FORMUNUN DOLDURULMASI VE
ONAYLANMASI;**

Seçmen kütüğüne kaydolmak için **bizzat** veya 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 46., 47. ve 50. maddelerinde sayılanlardan başvuranlar, www.ysk.gov.tr internet

adresinden temin edebilecekleri veya askı yerlerinde hazır bulundurulacak mavi renkli harf ve çizelgelerle düzenlenmiş "SEÇMEN YENİ KAYIT FORMU"nu, formun arka yüzünde yer alan ve aşağıdaki açıklamalara uygun olarak eksiksiz doldururlar.

Bu formun doldurulmasında seçmenin;

- a) Formun üstünde yer alan bölümlere ad, soyad ve tarih yazması ve formu imzalaması,
- b) Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarasını yazması,
- c) Resmi kimlik belgesine göre seçmenin kimlik bilgileri kısmını, kısaltma yapılmaksızın ve doğru olarak eksiksiz doldurması,
- ç) Doğum tarihi bölümüne resmi kimlik belgesindeki gün, ay ve yılı doğru olarak yazması ve ayrıca doğduğu yerin il adını belirtmesi,
- d) Adres bilgilerine ait bölümün tamamını doldurması,
- e) Oy kullanmaya engel bir özrü varsa özürlü seçmenler için ayrılan kutuyu (X) işareti ile işaretlemesi,
- f) Kendisine ulaşabilmek için telefon numarasını okunaklı bir biçimde yazması,

gerekir.

Seçmen, formu doldurduktan sonra kimlik belgesi ile birlikte **bizzat** veya 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 46., 47. ve 50. maddelerinde sayılanlar, formu askı yeri görevlisine teslim eder. Askı yeri görevlisi formdaki bilgilerin doğruluğunu kontrol eder ve formun ilgili bölümüne adını soyadını yazarak imzalar.

Muhtar, seçmenin kendi muhtarlık bölgesinde ikamet ettiğini formun MUHTARLIK ONAYI bölümünü mühürlemek ve imzalamak suretiyle onaylar ve sonrasında muhtar veya askı yeri görevlisi, aynı gün veya mümkün olmazsa ertesi gün formu ilçe seçim kurulu başkanlığına gecikmeden tutanakla teslim eder.

B) SEÇMEN BİLGİLERİ DEĞİŞİKLİK/DÜZELTME FORMUNUN DOLDURULMASI VE ONAYLANMASI;

İkametgâhını, diğer bir ilçeye veya aynı ilçe dahilinde bir muhtarlık bölgesinden diğer bir muhtarlık bölgesine nakleden seçmenlerden yeni ikamet ettikleri muhtarlık bölgesi askı listesine kaydolmak için **nakil ilmühaberleri ile bizzat** başvuranlar veya 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 46., 47. ve 50. maddelerinde sayılanlar ile,

Askıya çıkartılan muhtarlık bölgesi askı listesinde kayıtlı olan seçmenlerden kayıtlarında mevcut olan bir yanlışlığın düzeltilmesi veya eksikliğin tamamlanması için **başvuranlar**, www.yzk.gov.tr internet adresinden temin edebilecekleri veya askı yerlerinde hazır bulundurulacak yeşil renkli harf ve çizelgelerle düzenlenmiş "SEÇMEN BİLGİLERİ DEĞİŞİKLİK/DÜZELTME FORMU"nu, formun arka yüzünde belirtilen ve aşağıdaki açıklamalara uygun olarak eksiksiz doldururlar.

Bu formun doldurulmasında seçmenin;

- a) Formun üstünde yer alan bölümlere ad, soyad ve tarih yazması ve formu imzalaması,
 - b) Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarasını yazması,
 - c) Resmi kimlik belgesine göre seçmenin kimlik bilgileri kısmını, kısaltma yapılmaksızın ve doğru olarak eksiksiz doldurması,
 - ç) Adres bilgilerine ait bölümün tamamını doldurması,
 - d) Oy kullanmaya engel bir özrü varsa veya özrü kalktı ise özürlü seçmenler için ayrılan ilgili kutuyu (X) işareti ile işaretlemesi,
 - e) Kendisine ulaşabilmek için telefon numarasını okunaklı bir biçimde yazması,
 - f) Formun alt kısmındaki seçmen Kütüğüne Kayıtlı olduğu Adres bölümüne seçmen listesindeki en son ikametgâh adresini tam ve açık olarak yazması,
- gerekir.

Seçmen, formu doldurduktan sonra kimlik belgesi ile birlikte **bizzat** veya 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 46., 47. ve 50. maddelerinde sayılanlar, formu askı yeri görevlisine teslim eder. Askı yeri görevlisi formdaki bilgilerin doğruluğunu kontrol eder ve formun ilgili bölümüne adını soyadını yazarak imzalar.

Muhtar, seçmenin kendi muhtarlık bölgesinde ikamet ettiğini formun MUHTARLIK ONAYI bölümünü mühürlemek ve imzalamak suretiyle onaylar ve sonrasında muhtar veya askı yeri görevlisi, aynı gün veya mümkün olmazsa ertesi gün formu ilçe seçim kurulu başkanlığına gecikmeden tutanakla teslim eder.

MADDE 8- Muhtarlık bölgesi askı listelerinin askıya çıkarıldığı **06 Ağustos 2007** tarihi ile askıdan indiriliş tarihi olan **19 Ağustos 2007** tarihleri arasında toplanan Seçmen Yeni Kayıt ve Seçmen Bilgileri Değişiklik/Düzeltilme Formları, aynı gün veya en geç **25 Ağustos 2007** tarihine kadar ilçe seçim kurulu başkanı tarafından değerlendirilir ve seçmenin seçmen kütüğüne eklenmesine karar verilirse, form ilçe seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenip imzalanmak suretiyle onaylanır.

İKAMETGÂHLARINI DEĞİŞTİRENLERİN YAZIMI

MADDE 9- Bu genelgenin 2. maddesinde sözü edilen; Yüksek Seçim Kurulunun 2007/241 sayılı kararı uyarınca güncelleştirilmek suretiyle kesinleşen veya bu tarihten sonra herhangi bir seçim nedeniyle yeniden güncelleştirilerek kullanılmış olan muhtarlık bölgesi askı listelerinin kesinleşmesinden sonra ikametgahını aynı ilçe içinde başka muhtarlık bölgesine nakledenler ile bir ilçeden diğer bir ilçeye nakledenler askı süresi içinde yeni ikametgahlarını belirten belgeleriyle birlikte **bizzat** veya 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 46., 47. ve 50. maddelerinde sayılanlar, ilçe seçim kurulu başkanlığına başvurdukları takdirde;

a) Aynı ilçede muhtarlık bölgesini değiştirenlerin adres bilgileri güncellenerek, yeni muhtarlık bölgesi listesine kayıtları yapılır.

b) İkametgâhını başka ilçeye nakledenlerin adresleri güncellenerek yeni seçim (muhtarlık) bölgesine kayıtları yapılır.

ÖLENLERİN VE YASAKLILARIN MUHTARLIK BÖLGESİ ASKI LİSTESİNDEN KAYITLARININ SİLİNMESİ

MADDE 10- Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünce Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünden alınan bilgilere göre seçmenlerden **19 Ağustos 2007 Pazar** gününe kadar ölmüş olanlar merkezden silinir.

Askıya çıkan listede ismi yazılı olmakla beraber; taksirli suçlar dışında hükümlü bulunanlar, kısıtlı veya kamu hizmetinden yasaklı olduğu veya silah altında bulunduğu; yetkili makamlarca bildirilen veya itiraz üzerine seçmen olamayacağı herhangi bir yolla öğrenilenlerden, bu durumları belge ile tespit edilen seçmenin, seçmen kaydı, ilçe seçim kurulu başkanının kararı üzerine, SEC_003 ekranı kullanılarak durumuna uygun seçenek belirlenir.

SEÇMENLİK KAYDININ DONDURULMASI

MADDE 11-

a) Muhtarlık bölgesi askı listelerinde isimleri olduğu halde, muhtarlık, polis veya jandarma araştırması sonucunda muhtarlık bölgesinde oturmadığı tespit edilen seçmen kayıtları, ilçe seçim kurulu başkanının kararı ile dondurulur. Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası olan seçmenler SEC_003 ekranına, olmayan seçmenler SEC_018 ekranına “seçmen kaydı donduruldu” açıklaması konulur.

b) Cumhuriyet Başsavcılıklarınca kamu hizmetlerinden yasaklanmış olanların durumlarına ilişkin olarak seçmen kütüğüne kayıtlı buldukları ilçe seçim kurulu başkanlıklarına bilgi verilmesi üzerine bu ilçe seçim kurulu başkanlıklarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre yasaklılık süresinin başlangıç ve bitiş tarihi seçmen kaydına işlenecektir. Yasaklılık süresinin bitiminde seçme engelinin ortadan kalktığı ilçe seçim kurulu başkanının denetiminde seçmen listesine işlenecektir.

ÖZÜRLÜ SEÇMENLERİN MUHTARLIK BÖLGESİ ASKI LİSTESİNDE GÖSTERİLMESİ

MADDE 12- 298 sayılı Kanunun 4381 sayılı Kanunla değişik 74. maddesine göre, özürlü seçmenlerin oylarını rahatlıkla kullanabilmeleri için, güncelleştirilmek suretiyle kesinleşen muhtarlık bölgesi askı listelerinde özürlü seçmenlerin özür durumları gösterilmiştir.

Özürlü olduğu resmi belge ile tespit edilenlerin başvuruları sonucu ilçe seçim kurulu başkanının kararı üzerine SEC_003 ekranı kullanılarak “Özürlü” kutusu işaretlenir.

Ayrıca **Özürlü** seçmenin bulunduğu sandık seçmen listesinde seçmenin Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası önünde (Ö) harfi bulunacaktır.

MUHTARLIK BÖLGESİ ASKI LİSTELERİNE KİMLERİN, NASIL İTİRAZ EDEBİLECEKLERİ

MADDE 13- Muhtarlık bölgesi askı listelerine; seçmenler ve siyasi partiler askı süresi içinde itiraz edebilirler.

Siyasi partiler, dilekçeleri ekinde sunacakları yetki belgeleri ile partileri adına kimlerin itiraz edebileceklerini mühürlü ve imzalı bir yazı ile ilçe seçim kurulu başkanlığına bildirirler.

Muhtarlık bölgesi askı listelerine;

A- Siyasi partilerin ilçe seçim kurulu başkanlıklarına isimlerini bildirdikleri parti yetkilileri;

aa) O ilçede oturan tüm seçmenlerle ilgili olarak,

bb) Seçmen kütüğüne yazılmaması gerekenlerden yazılmış olduğu anlaşılanlar, (Örnek: Mükerrer yazılım, ölü, kısıtlı, asker, seçmen yaşına ve ehliyetine sahip olmayan kişilerin yazılımı gibi),

cc) Herhangi bir nedenle bir seçim çevresinden diğerine mükerrerlik teşkil etmese bile toplu – hileli biçimde nakiller,

ile ilgili olarak,

B) Seçmen niteliğini taşıyan vatandaşlar ise, ancak kendileriyle ilgili olarak,

itirazda bulunabilirler.

Yazılı itirazlar ile bu işlerde düzenlenecek tutanaklardan hiçbir resim ve harç alınmaz.

İtirazlar ilçe seçim kurulu başkanına yazılı olarak yapılır. Taksirli suçlardan hükümlü olanlar ile tutuklu seçmenler ceza ve tutuk evi idaresi aracılığı ile yazılı olarak ilçe seçim kurulu başkanlığına itiraz edebilirler. Kimliğini ispat edemeyenlerle, delil ve gerekçe göstermeyen ve bunları itiraz dilekçesine eklemeyenlerin itirazları incelenmez. Bu nedenle inceleme yapılamadığı tutanağa yazılır. Kimliğin ispatında, nüfus kimlik cüzdanı ve resmi daireler ile iktisadi devlet teşekküllerinden verilen soğuk damgalı kimlik kartı, pasaport, evlenme cüzdanı, askerlik belgesi, trafik şoför ehliyetnamesi gibi seçmenin kimliğini tereddütsüz olarak ortaya koyan resimli ve resmi nitelikteki T.C. Kimlik Numarasını taşıyan belgelere itibar edilir. ***Belediyeler ile köy veya mahalle muhtarlarınca düzenlenip onaylanan kimlik belgeleri kimliğin tespitinde esas alınamaz.*** İkametgâh ispatında da muhtarlıklarca tasdik edilen Seçmen Yeni Kayıt Formu ile Seçmen Bilgileri Değişiklik/Düzeltilme Formundaki ikametgâhlar esas tutulur. Listelere parti adına itirazlarda ise, itiraz eden kişinin yetkili olduğuna ilişkin belge aranır.

Taksirli suçlardan hükümlü olanlar ile tutuklu seçmenlerin itirazlarında; kimliğin ceza ve tutuk evi yöneticilerince tasdik edilmesi kimliğin tespiti için yeterlidir.

Yazılı itirazlarda yukarıda açıklanan koşullar aranır ve deliller itiraz dilekçesine eklenir.

İtirazın alındığına ve hangi tarihte itirazın yapıldığına dair itiraz edene bir alındı belgesi verilir. İlçe seçim kurulu başkanının bulunmaması halinde itiraz alındı belgesi karşılığında Nöbetçi Cumhuriyet Savcısına da itiraz dilekçesi verilebilir. Cumhuriyet Savcısı itirazın kayıt işlemini yaparak hemen ilçe seçim kurulu başkanına gönderir. Seçmen listelerinde eldeki resmi belgelere göre maddi hatanın varlığı saptandığında bu husus ilçe seçim kurulu başkanı tarafından re'sen düzeltilir. Bilgisayar ortamında alınan ve İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nce kullanıma sunulan MERNİS/KPS kayıtları resmi belge sayılır.

Muhtarlık bölgesi askı listelerinde yapılan tüm değişiklikler o ilçede teşkilatı bulunan siyasi parti ilçe başkanlıklarına tebliğ edilir. İki gün içerisinde yapılan itirazlar ilçe seçim kurulu başkanı tarafından değerlendirilerek kesin olarak karara bağlanır. Talepleri halinde sonuç siyasi partiye bildirilir/tebliğ edilir.

İTİRAZLARIN KARARA BAĞLANMASI VE MUHTARLIK BÖLGESİ ASKI LİSTELERİNİN KESİNLEŞMESİ

MADDE 14- İlçe seçim kurulu başkanı, kendisine ulaşmasından itibaren itirazları en geç **25 Ağustos 2007 Cumartesi günü saat: 17.00'ye** kadar kesin olarak karara bağlar. Bu kararlara uygun olarak gerekli kayıt ve düzeltme işlemlerinin yapılması ile muhtarlık bölgesi askı listeleri **29 Ağustos 2007 Çarşamba günü** kesinleşir.

Muhtarlık bölgesi askı listelerinin askı süresi içerisinde incelenmesinde, bir seçim çevresinden diğerine topluca nakil istemi olması halinde, itiraz üzerine veya ilgili ilçe seçim kurulu başkanı bunun hileli bir girişim olduğu kanaatine varırsa, bu durumla ilgili karar verilmeden önce bu şekilde nakil isteyenlerin listesini, **askı süresi içerisinde itirazın ertesi günü askıya çıkarır** ve durumu ilgili siyasi partilere bildirir. Bu listeye aynı gün içerisinde mükerrerlik veya hileli – toplu nakil sebebiyle ilgililer itiraz edebilirler.

A- Yapılan itirazlar üzerine veya ilçe seçim kurulu başkanınca kendiliğinden (re'sen);

a) Muhtarlıklar tarafından verilen yerleşim belgelerinde kayıtlı olup olmadığı,

b) Güvenlik güçleri (polis, jandarma) tarafından tutulan Konutta Kalanlara Ait Kimlik Bildirme Belgesi (Form – 5) veya belgede ismi bulunup bulunmadığı,

c) Güvenlik güçleri (polis, jandarma) tarafından yapılan araştırma ve soruşturma sonucunda belirtilen adreste oturup oturmadığı,

ç) İlgili kuruluşlardan elektrik, su, telefon, doğalgaz abonelik sözleşmesi bulunmadığı bildirilen veya adına kayıtlı faturası olup olmadığı,

d) Oturduğu yere ilişkin kira sözleşmesi veya tapu kaydı (kendisi, anne-babası adına) bulunup bulunmadığı,

araştırma ve soruşturma sonucunda anlaşılan ve bu nedenle muhtarlık bölgesinde oturmadığı belirlenen seçmenler hakkında SEÇSİS projesi kapsamında başka bir muhtarlık bölgesinde kayıtlı olup olmadığı da araştırılarak, gerekli değerlendirmenin ilçe seçim kurulu başkanınca yapılarak, bu durumda olan seçmenlerin kayıtlarının listeden çıkarılıp çıkarılmayacağı,

B- Muhtarlık bölgesinde oturmadıklarından dolayı kayıtları dondurulmuş olan seçmenlerin, o seçim bölgesinde oturduğu yukarıdaki (A) fıkrasında belirtilen belgelerle kanıtlandığının anlaşılması üzerine, kaydın dondurulmasına ilişkin ilçe seçim kurulu başkanı kararının kaldırılarak, bu durumda olan seçmenin yeniden seçmen kütüğünde oy kullanabilir duruma getirileceği,

C- Muhtarlık bölgesi askı listelerinde isimleri olduğu halde,

a) Silah altına alınan er ve erbaşlara,

b) Kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre süreli yasaklı olan seçmenlere,

c) Taksirli suçlar dışında, kasıtlı suçlardan cezaevinde bulunan hükümlülere,

ç) Muhtarlık bölgesi askı listesinde kaydı olmasına karşın, askı listesindeki bilgilere göre Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası temin edilememiş seçmenlere karşı yapılan itirazlar da, bu genelgenin 11. maddesinin (a) bendi çerçevesinde,

İlçe Seçim Kurulu Başkanınca gerekli inceleme ve değerlendirmesi sonucunda **25 Ağustos 2007 Cumartesi günü saat: 17.00'ye kadar** kesin olarak karara bağlanır.

MADDE 15- Kesinleşen listelerin her sayfası ayrı ayrı mühürlenir ve ilçe seçim kurulu başkanı tarafından imzalanır. Son sayfanın altına listenin kaç sayfa olduğu ve kaç seçmeni içerdiği yazılarak ilçe seçim kurulu başkanı tarafından onaylanır.

Kesinleşen listeler üzerinde hiç bir değişiklik yapılamaz.

Ayrıca, kesinleşen muhtarlık bölgesi askı listelerinde adı yazılı olduğu veya bu listelere yazılması için askı süresi içinde başvurduğu ve listeye kaydedilmesine karar verildiği halde, çoğaltılarak sandık kurullarına verilen sandık seçmen listelerinde ismi yer almayan seçmenlerin, muhtarlık bölgesi askı listelerinin kesinleşmesine bakılmaksızın, ilçe seçim kurulundaki liste ile oy verecekleri sandık listesine ilave edilmelerine, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından karar verilir ve seçmene bu yolda verilecek bir yazı ile sandık kuruluna başvurması ve listeye dahil edilmek suretiyle oy kullanması sağlanır.

TUTUKLU SEÇMEN LİSTELERİNİN KESİNLEŞTİRİLMESİ

MADDE 16- Ceza ve tutuk evlerinde taksirli suçlardan hükümlüler ve tutukluların seçmen listesinin kesinleştirilebilmesi için, ilçe seçim kurulu başkanınca Cumhuriyet Başsavcılığından oy verme gününden evvelki **17 Ekim 2007 Çarşamba** gününe kadar tutuklanan, tutuklu seçmen listesinde yazılı olup da tahliye edilen veya (taksirli suçlardan hüküm giyenler hariç) cezaları kesinleşerek hükümlü sıfatını alanların isim listeleri istenilir. İlçe seçim kurulu başkanı bu bilgilere göre tutuklu seçmen listesinde gerekli değişiklikleri yaptıktan sonra taksirli suçlardan hükümlüler ile tutuklu seçmen listesini onaylayarak kesinleştirir.

YENİDEN SANDIK BÖLGESİ OLUŞTURULMASI

MADDE 17- Halkoylamasında her muhtarlık bir seçim bölgesidir. Her seçim bölgesi gerektiği kadar sandık bölgesine ayrılır. Bir sandık bölgesi esas itibariyle 400 seçmeni kapsar.

Birden çok mahalle veya semt gibi toplu yerleşim birimlerinden oluşan muhtarlıklar, her birinde 400 seçmenin varlığı aranmaksızın mesafe durumu ve ulaşım güçlükleri dikkate alınarak gereken sayıda sandık bölgesine ayrılabilir. Bu ayırmada aynı hane mensubu olan seçmenlerin bir sandıkta oy vermesi ve mümkün olduğunca seçmen adedi bakımından dengenin sağlanması ilkeleri gözetilir.

Oy vermenin selameti ve düzen içinde yürütülmesi için gerekli görülen hallerde köy merkezi dışındaki birimlerde ayrıca sandık kurulu oluşturulmayabilir. İtiraz yolu ve yeni yazılmalar nedeniyle (400) seçmen sayısının artması halinde (400 – 420 gibi) yeni bir sandık bölgesi oluşturulmaz. Ancak seçmen sayısı (420)'yi aşması durumunda yeni bir sandık bölgesi oluşturulur.

Yaylalar gibi toplu yerleşim birimleri için de mesafe durumu ve ulaşım güçlükleri ile 298 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde sandık bölgesi oluşturulması bakımından, öngörülen seçmen sayısı göz önünde tutularak bir sandık bölgesi oluşturulabilir.

Halkoylamasında ceza ve tutuk evlerine konan sandık bölgeleri buldukları muhtarlık seçim bölgesi içinde sayılır. Ceza ve tutuk evinde taksirli suçlardan hükümlüler ile tutukluların rahat ve güvenli bir şekilde oylarını kullanmaları için ceza ve tutuk evi yetkililerinin de görüşü alınarak gerektiği kadar sandık bölgesine ayrılır.

Sandık bölgesi esas itibariyle 400 taksirli suçlardan hükümlüler ile tutuklu seçmeni kapsar. Ceza ve tutuk evinin şartları ve güvenliği de dikkate alınarak ilçe seçim kurulu başkanınca bu sayı ile bağlı kalınmaksızın sandık sayısı arttırılabilir veya indirilebilir.

KESİNLEŞEN LİSTELERİN ÇOĞALTILMASI

MADDE 18- Kesinleşen listeler ile taksirli suçlardan hükümlüler ve tutuklu seçmen listelerinin **31 Ağustos 2007 Cuma günü** yanlışsız ve okunaklı olarak beş (5) nüsha çoğaltılmasına başlanır. Bu listelerden bir örneği ilçe seçim kurulu başkanlıklarında saklanır. Bir örneği halkoylamasının iş ve işlemleri sebebiyle Yüksek Seçim Kurulunca tespit edilen ve ilçede teşkilatı bulunup talep eden siyasi partilerin ilçe başkanlıklarına herhangi bir ücret alınmaksızın döküm halinde veya elektronik ortamda (CD veya Disket olarak) verilir. Bir örneği ilgili muhtarlıklara, iki örneği ise sandık kurulu başkanlarına verilir. Sandık kurulu başkanları bunlardan birini sandık alanına asar, diğerini de oy verme işleminde kullanırlar.

Çoğaltılan sandık seçmen listeleri ile tutuklular ve taksirli suçlardan hükümlülere ilişkin sandık seçmen listelerinin her birinin her sayfası ilçe seçim kurulu başkanı tarafından ayrı ayrı mühürlenip imzalandıktan sonra listenin kaç sayfa olduğu ve kaç seçmenin veya tutuklunun adını kapsadığı listenin sonuna yazılarak onaylanır.

Listelerin çoğaltılması işleminin en geç **02 Eylül 2007 Pazar günü saat 17.00'ye** kadar bitirilmesi zorunludur.

SEÇMEN BİLGİ KAĞITLARININ HAZIRLANMASI VE DAĞITIMI

MADDE 19- Kesinleşen sandık seçmen listelerinin çoğaltılması işlemlerinden sonra seçmen bilgi kağıtlarının hazırlanması ve dağıtılması işlemine **14 Eylül 2007 Cuma günü** başlanır.

Kanuna uygun biçimde hazırlanmış seçmen bilgi kağıtlarının sağlıklı ve kısa zamanda seçmene ulaştırılmasını sağlayacak yöntemi ilçe seçim kurulu başkanı belirler. Ancak, kasaba ve köylerde dağıtımın memur aracılığı ile yapılması uygundur.

İlçe seçim kurulu başkanı, seçmen bilgi kağıtlarının hazırlanması ve dağıtılması işlemlerinde, 298 sayılı Kanununun 31 inci maddesinde belirtilen daire veya müesseselerin memur ve hizmetlilerini görevlendirebilir.

İlçe seçim kurulu başkanı, mahalli posta idaresiyle temas ederek, posta dağıtıcılarının normal mesai dışındaki zamanlarda seçmen bilgi kağıtlarının dağıtımını yapmalarını da sağlamaya çalışır.

Bu işle görevlendirilenler (Örnek: 15/A - 15/B) alındı belgesi karşılığı teslim aldıkları seçmen bilgi kağıtlarını ev ev dolaşarak sahiplerine imza karşılığında dağıtmak (Örnek: 15), ilçe seçim kurulu başkanları da bunun sağlıklı bir biçimde yerine getirilmesi için gerekli önlemleri almak ve denetlemek zorundadırlar. Görevlilerin dağıtım işini en geç **17 Ekim 2007 Çarşamba günü** akşamına kadar bitirmeleri gerekir.

Görevliler **17 Ekim 2007 Çarşamba günü** akşamına kadar herhangi bir nedenle dağıtamadıkları seçmen bilgi kağıtlarını aynı günün akşamı ilçe seçim kurulu başkanına iade ederler (Örnek: 16). Bütün bunlara rağmen seçmen bilgi kağıtlarını herhangi bir şekilde alamayanların ilçe seçim kurulu başkanlığından almaları hususu ilçe seçim kurulu başkanlığınca iki (2)'şer gün ara ile iki (2) defa ilan edilir. (Bu husus Yüksek Seçim Kurulunca TRT ve medya aracılığı ile de ilan edilir.) Alınmayan seçmen bilgi kağıtları da oy verme gününde sahipleri tarafından istenildiğinde verilmek üzere sandık kurulu başkanlarına teslim olunur.

ÖDENECEK ÜCRETLER

MADDE 20- Yazımı tamamlanan seçmen bilgi kağıtlarının dağıtımını ilçe seçim kurulu başkanının görevlendireceği kişiler eliyle yapıldığı takdirde dağıtım işinde çalışanlara dağıttığı her seçmen bilgi kağıdı için (6 YKr.) ödenir.

Askı yeri görevlilerine, askı süresince yaptıkları iş ve görevler göz önünde bulundurulmak suretiyle bizzat ilçe seçim kurulu başkanınca takdir edilecek süreler için ücret tarifesinde belirtilen 20.00 YTL. gündelik miktarı üzerinden ücret ödenir.

Yeni ücret kararının yürürlüğe girmesiyle birlikte, yeni ücret tarifesi uygulanır.

MADDE 21- Bu genelge Yüksek Seçim Kurulununun 30/07/2007 gün ve 2007/741 sayılı kararı ile Örnek:140/I olarak kabul edilmiştir.

[R.G. 31 Temmuz 2007 – 26599 Mükerrer]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

Karar No : 752

- K A R A R -

Başkanlık Makamınca Kurulumuza sunulan 01/08/2007 tarihli yazıda, aynen; Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca 31/05/2007 tarihinde kabul edilen 5678 sayılı “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” un, Anayasa’nın 175. maddesi uyarınca, halkoyuna sunulmasının uygun görülmesi

üzerine, Anayasa'nın anılan maddesi ve 3376 sayılı "Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun" uyarınca, 5678 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Resmi Gazetenin 16/06/2007 tarihli, 26554 sayılı nüshasında yayımlanmış olduğundan, halkoylamasının 3376 sayılı Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun'un 2. maddesi gereği, 5678 sayılı Yasanın yayımını izleyen yüzyirminci günden sonra gelen 21 Ekim 2007 Pazar günü yapılması kararlaştırılmış ve Kurulumuzun 30/07/2007 tarih ve 740 sayılı kararı ile de bu konuda seçim takvimi işletilmeye başlatılmıştır.

Diğer yandan, Yüksek Seçim Kurulunun 30/07/2007 gün ve 740 sayılı kararı ile Anayasanın 67 nci maddesinde öngörülen yasal düzenleme yapılmaya kadar, Yurt dışında oturan vatandaşlarımızın gümrük kapılarında oy kullanabileceklerinin kabul edildiği, karar metnine dahil bulunan takvime göre, gümrük kapılarında oy verme işleminin 11 Eylül 2007 Salı günü başlayacağı kabul edilmiştir.

3376 sayılı Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanununun 1. maddesinde; Anayasa gereğince yapılacak olan halkoylamasında bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin tatbik edileceği belirtilmiştir. Bu yollamadan hareketle, yapılacak olan halkoylamasında gümrük kapılarında oy kullanma usul ve esaslarını düzenleyen 298 sayılı Kanununun 94. maddesinde yer alan hükümlerin uygulanması gerekmektedir.

Bu çerçevede Emniyet Genel Müdürlüğünce cevaplandırılan yazı ve eki çizelgeler ilişiktir.

298 sayılı Kanunun değişik 94 üncü maddesine istinaden; hangi gümrük kapılarında oy kullanılacağı, bunlardan hangilerinde tatil günleri dahil 24 saat ve hangilerinde de daha az süreyle oy kullanılabilceği, gümrük kapılarında yapılacak oy verme işlemlerinde görev alacak seçim kurulları, sandık kurullarının adedi, hangi ilçe seçim kuruluna bağlı oldukları, üyelerin ve yedeklerin sayısı, bunların hangi görevlilerden teşkil edileceği, görev süreleri ve kullanılacak oy zarfları renkleri ile sair ilke ve esasların komisyon çalışmasından sonra karara bağlanmasını takdirlerinize arz ederim." denilmiş olmakla, konu incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

A) Başkanlık teklifinde de belirtildiği üzere; 3376 sayılı Kanununun 1. maddesinde halkoylamasında, bu kanunda hüküm bulunmayan hallerde 298 sayılı Kanununun bu kanuna aykırı olmayan hükümlerinin tatbik edileceği belirtilmiştir.

Bundan hareketle; 298 sayılı Kanununun değişik 94 üncü maddesinin II nolu fıkrasının (c) bendinde, hangi gümrük kapılarında oy verilebileceği ve bunlardan hangilerinde tatil günleri dahil 24 saat, hangilerinde daha az süreyle oy kullanılabilceği tespit etme yetkisi de Yüksek Seçim Kurulu'na tanınmıştır.

Bu yetkilere dayanılarak;

1- Emniyet Genel Müdürlüğünün son üç yılın Eylül - Ekim aylarında yurttaşların gümrük kapılarından giriş ve çıkışlarını gösterir 31/07/2007 gün ve B.05.1.EGM.0.13.06.01/22164-132324 sayılı yazısına ekli istatistiki veri bilgileri ile 03 Kasım 2002 ve 22 Temmuz 2007

seçimlerinde kullanılan oy miktarları göz önünde bulundurularak oy kullanılabilen gümrük kapıları,

2- Edirne İli Merkez İlçesinde Kapıkule ve İpsala İlçesinde İpsala Karayolu Gümrük Kapıları,

Antalya İli Merkez İlçesinde Antalya, İzmir Gaziemir İlçesinde Adnan Menderes, Ankara Çubuk İlçesinde Esenboğa, İstanbul Bakırköy İlçesinde Atatürk, Pendik İlçesinde Sabiha Gökçen, Kayseri İli Kocasinan İlçesinde Erkilet, Adana Seyhan İlçesinde Şakirpaşa Hava Limanı Gümrük Kapıları,

Olarak tespit edilmiştir.

Bu gümrük kapılarında oy verme işleminin 11 Eylül 2007 Salı günü Yüksek Seçim Kurulunun o çevre için belirleyeceği saatte başlatılması, 21 Ekim 2007 Pazar günü Yüksek Seçim Kurulunun yine o çevre için belirleyeceği saatte bitirilmesi kararlaştırılmıştır.

B) Bu cümleden olarak, 21 Ekim 2007 Pazar günü yapılacak Anayasa değişikliğinin halkoyuna sunulmasında mevcut ilçe seçim kurulları dışında, aşağıda yazılı gümrük kapılarında ayrıca gümrük kapıları ilçe seçim kurulları oluşturulması kabul edilmiştir.

1) İstanbul İli Bakırköy İlçesi Atatürk hava limanı gümrük kapısında yapılacak oy verme işlemlerinde görevli olmak üzere Bakırköy İlçesinde Bakırköy 1., Bakırköy 2., Bakırköy 3., Bakırköy 4. ve Bakırköy 5. Gümrük Kapısı İlçe Seçim Kurulları (5 İlçe),

2) İstanbul İli Pendik İlçesi Sabiha Gökçen hava limanı gümrük kapısında yapılacak oy verme işlemlerinde görevli olmak üzere Pendik İlçesinde Pendik 1. Gümrük Kapısı İlçe Seçim Kurulu (1 İlçe),

3) Ankara İli Çubuk İlçesi Esenboğa hava limanında yapılacak oy verme işlemlerinde görevli olmak üzere, Çubuk İlçesinde Çubuk 1., Çubuk 2. ve Çubuk 3. Gümrük Kapısı İlçe Seçim Kurulları (3 İlçe),

4) Edirne İli Kapıkule karayolu gümrük kapısında yapılacak oy verme işlemlerinde görevli olmak üzere Edirne Merkez İlçesinde Edirne 1., Edirne 2. ve Edirne 3. Gümrük Kapısı İlçe Seçim Kurulları (3 İlçe),

5) Edirne İli İpsala İlçesi İpsala karayolu gümrük kapısında yapılacak oy verme işlemlerinde görevli olmak üzere İpsala İlçesinde İpsala 1. Gümrük Kapısı İlçe Seçim Kurulu (1 İlçe),

6) İzmir İli Adnan Menderes hava limanı gümrük kapısında yapılacak oy verme işlemlerinde görevli olmak üzere Gaziemir İlçesinde Gaziemir 1. ve Gaziemir 2. Gümrük Kapısı İlçe Seçim Kurulları (2 İlçe),

7) Antalya İli hava limanı gümrük kapısında yapılacak oy verme işlemlerinde görevli olmak üzere Antalya Merkez İlçesinde Antalya 1. ve Antalya 2. Gümrük Kapısı İlçe Seçim Kurulları (2 İlçe),

8) Adana İli Seyhan İlçesi Şakirpaşa hava limanı gümrük kapısında oy verme işlemlerinde görevli olmak üzere Seyhan İlçesinde Seyhan 1. Gümrük Kapısı İlçe Seçim Kurulu (1 İlçe),

9) Kayseri İli Kocasinan İlçesi Erkilet hava limanı gümrük kapısında yapılacak oy verme işlemlerinde görevli olmak üzere Kocasinan İlçesinde Kocasinan 1. Gümrük Kapısı İlçe Seçim Kurulu (1 İlçe),

oluşturulmuştur.

Yukarıda sayılan gümrük kapılarında oy verme işlemlerinin başladığı 11 Eylül 2007 Salı gününden sonra fazla miktarda oy kullanıldığı saptandığı takdirde, Yüksek Seçim Kurulu gümrük ilçe seçim kurulu sayısını arttırabilecektir.

C) Gümrük Kapıları İlçe Seçim Kurullarının Oluşumu:

Gümrük kapıları ilçe seçim kurullarının; 298 sayılı Kanunun 18 ve 19 uncu maddelerine göre ve aşağıda açıklandığı gibi kurulları, gümrük kapılarında oy verme işlemleriyle sınırlı görev yapmaları benimsenmiştir.

Gümrük kapılarında oy verme 11 Eylül 2007 Salı günü Yüksek Seçim Kurulunun o çevre için belirleyeceği saatte başlayacağına göre; oy vermeden önceki hazırlık işleri, sandık kurullarının oluşumundan sonra başkan ve üyelerine tebligat yapılması gerekmesi gibi işlemler nazara alınarak gümrük kapısı ilçe seçim kurullarının o yerlerdeki il ve ilçe seçim kurullarının oluşumu dışında kalan en yüksek dereceli hakim başkanlığında dört üyeden oluşturulması, bunlardan iki asıl üyenin Devlet Memurlarından, diğer iki asıl üyenin ise 298 sayılı Yasanın 94. maddesinin II-d bendinin verdiği yetkiye dayanarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen ve ilçede teşkilatı bulunan, son milletvekili genel seçiminde o ilçede en çok oy almış olan 4 (Dört) siyasi partiden isim istenilerek, çekilecek kura sonucu çıkan 2 (İki) kişinin gümrük kapısı ilçe seçim kurulu siyasi parti üyesi olarak belirlenmesi ve 04 Eylül 2007 Salı günü saat: 17.00'ye kadar kurulması gerekli görülmüştür. Bakırköy, Çubuk, Gaziemir, Seyhan, Edirne Merkez, Antalya Merkez, İpsala, Pendik ve Kocasinan İlçe Seçim Kurulları kendilerine bağlı olarak üçer adet sandık kurulu oluşturur. Her seçim kurulu lüzum gördüğü takdirde sandık kurulu adedini arttırmaya veya azaltmaya yetkilidir. Yeni kurulan ilçe seçim kurullarının görevleri 21 Ekim 2007 Pazar günü yapılacak olan Anayasa değişikliklerinin halkoyuna sunulması sonucunun Yüksek Seçim Kurulunca ilanı üzerine sona erer.

D) Gümrük kapılarında görev alacak sandık kurullarının oluşumu:

Gümrük kapılarında yapılacak oy verme işlemleri nedeniyle bu kapılarda görev yapacak olan sandık kurullarına düşecek görevlerin, oy vermeyi sağlama ve verilecek oyları ilgili gümrük kapısı ilçe seçim kurullarına zarfları açmadan ve sayım döküm işlemlerine tabi tutmadan teslim etmekten ibaret bulunması karşısında; bu kurulların yapısındaki siyasi parti temsilcilerinin katılımı da sağlanarak, kurulların sayısal oluşumu; eleman sağlanmasındaki güçlük ve tasarruf ilkeleri de dikkate alınarak 298 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin II/d. bendinin öngördüğü yetkiye dayanarak belirlenmiştir.

Bu açıklamaların ışığında gümrük kapılarında oluşturulacak olan sandık kurullarının;

1- Bir başkan ile dört üyeden oluşturulması,

2- Bu sandık kurulları başkanlarının Devlet memurları arasından, üyelerinin ise, ikisinin Devlet memurlarından, ya da o çevrede bulunan sandık kurullarında görev verilmesinde

sakinca bulunmayan kimselerden belirlenmesi, kurul üyelerinin aynı usullerle birer yedeklerinin de bulunması kabul edilmiştir.

21 Ekim 2007 Pazar günü yapılacak Anayasa değişikliklerinin halkoyuna sunulmasında gümrük kapılarında görev alacak her sandık kurulu için; 298 sayılı Kanunun 23. maddesindeki şartları taşıyan siyasi partilerden isim bildirmeleri istenir. Partilerin bildireceği isimlerden kur'a çekilerek iki asıl iki yedek üyenin belirlenmesi suretiyle sandık kurulu oluşturulur.

Sandık kurullarının Kurulumuzca tespit ve ilan edilecek tarihte kurulması 298 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin amir hükmü gereğidir. Sandık kurullarının başkan ve üyelerinin tespit edilerek tebligat yapılması, kurs ve malzeme teslimi için gerekli süreler nazara alınarak sandık kurullarının kuruluşlarının en geç 06 Eylül 2007 Perşembe günü saat: 17.00'ye kadar tamamlanması gerekir. Bu sebeple özel biçimde oluşturulacak olan sandık kurullarının; görev ve yetkilerine ait açıklamanın kararın eki olan Örnek: 145/I sayılı genelgede ayrıntılı bir şekilde gösterilmesi kabul edilmiştir.

E) 21 Ekim 2007 Pazar günü yapılacak Anayasa değişikliklerinin halkoyuna sunulmasında gümrük kapılarında 11 Eylül 2007 Salı gününde başlayacak oy verme işleminde, Yüksek Seçim Kurulunca hazırlanan filigranlı sarı renkteki zarflar ile beyaz renk üzerine "Evet", kahverengi renk üzerine "Hayır" ibareleri bulunan birleşik oy pusulaları ile "Evet" veya "Tercih" mührünün kullanılmasına karar verilmiştir.

S O N U Ç:

Açıklanan sebeplerle;

1- Gümrük kapılarında, Türkiye Cumhuriyeti pasaportuna sahip ve yalnızca bu pasaport ile oy kullanacak yurt dışındaki vatandaşların oy verme işlemlerinin 11 Eylül 2007 Salı günü Yüksek Seçim Kurulunun o çevre için belirleyeceği saatte başlatılmasına ve 21 Ekim 2007 Pazar günü Yüksek Seçim Kurulunun yine o çevre için tespit edeceği halkoylamasının bitiş saatine kadar devam etmesine,

2- Atatürk Hava Limanı, Kapıkule Karayolu, Esenboğa Hava Limanı, Adnan Menderes Hava Limanı, Antalya Hava Limanı, Şakirpaşa Hava Limanı, İpsala Karayolu, Sabiha Gökçen Hava Limanı ve Erkilet Hava Limanı gümrük kapılarında tatil günleri dahil 24 saat süre ile oy kullanabilmelerine,

3- Oy verme işlemlerinde görev almak üzere; Bakırköy İlçesinde beş, Pendik İlçesinde bir, Kocasinan İlçesinde bir, Edirne Merkez İlçede üç, İpsala İlçesinde bir, Çubuk İlçesinde üç, Gaziemir İlçesinde iki, Antalya Merkez İlçesinde iki ve Seyhan İlçesinde bir adet gümrük kapısı ilçe seçim kurulu oluşturulmasına, oy verme süresince oy kullanacak seçmen sayısına göre sayım ve döküm işlemlerini kolaylaştırmak üzere gerektiğinde bu kapılarda Yüksek Seçim Kurulu kararı ile yeni gümrük kapısı ilçe seçim kurullarının oluşturulabileceğine,

4- Kurulan her gümrük kapısı ilçe seçim kuruluna bağlı olarak yeteri kadar sandık kurulu oluşturulması gerektiğine, ilçe seçim kurullarının ihtiyaca göre sandık kurulu sayılarını eksiltmeye ve arttırmaya yetkili olduklarına,

5- Gümrük kapısı ilçe seçim kurulları ile sandık kurullarının yukarıda gerekçe bölümünün (C) ve (D) bentlerinde açıklanan esaslara göre oluşturulmasına,

6- Gümrük kapılarındaki oy vermede, “Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu” filigranlı sarı renkli oy zarflarının ve beyaz renk üzerinde “Evet”, kahverengi renk üzerinde “Hayır” ibareleri bulunan ve iki ayrı renkten oluşan birleşik oy pusulaları ile “Evet” veya “Tercih” mührünün kullanılması gerektiğine,

7- Gümrük kapısı ilçe seçim kurullarının 04/09/2007 Salı günü saat: 17.00’ye kadar kurularak, oluşuma ilişkin imzalı tutanağın ve yemin metninin bir suretinin Kurulumuz Başkanlığına gönderilmesi, sandık kurullarının da 06/09/2007 Perşembe günü saat: 17.00’ye kadar kurulması gerektiğine,

8- Yukarıda belirtilen esas ve ilkeler de dikkate alınmak suretiyle hazırlanan ilişik “21 Ekim 2007 Pazar günü yapılacak Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulmasında Gümrük Kapılarında Yapılacak Oy Verme İşlemleri ile Gümrük Kapısı İlçe Seçim ve Sandık Kurullarının Görev ve Yetkilerini Gösterir Genelgenin” Örnek:145/I numarası ile kabulüne,

9- Oy kullanılacak gümrük kapılarının ve oy verme zamanının uygun aralıklarla TRT aracılığı ile kamu oyuna duyurulmasına,

10- Kararın Resmi Gazetede yayımlanmasına,

11- Karar ile eki genelgenin birer örneğinin ilgili il ve ilçe seçim kurulu başkanlıkları ile Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek siyasi partiler genel başkanlıklarına ve Kurulumuz İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı ile Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğüne gönderilmesine,

01/08/2007 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan Muammer AYDIN SÖZ	Başkanvekili Ahmet BAŞPINAR	Üye Hasan ERBİL	Üye Necati
---------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------	----------------------

Üye Cenker KARAOĞLU DOĞUSOY	Üye Hüseyin EKEN	Üye Mehmet KILIÇ	Üye Bahadır
------------------------------------------	----------------------------	----------------------------	-----------------------

(Örnek: 145/I)

**21 EKİM 2007 PAZAR GÜNÜ YAPILACAK ANAYASA
DEĞİŞİKLİKLERİNİN HALKOYUNA SUNULMASINDA
GÜMRÜK KAPILARINDA YAPILACAK OY VERME İŞLEMLERİ İLE
İLÇE SEÇİM VE SANDIK KURULLARININ GÖREV VE YETKİLERİNİ
GÖSTERİR GENELGE**

AMAÇ VE KAPSAM VE TANIM

MADDE 1- Bu genelge; 3376 sayılı Kanun ile 298 sayılı Kanununun 94 üncü maddesine göre Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulmasında gümrük kapılarındaki oy verme işlemleriyle ilçe seçim ve sandık kurullarının görev ve yetkilerini belirlemek amacı ile hazırlanmıştır.

Bu genelgede geçen “gümrük kapısı ilçe seçim kurulu“ yerine ilçe seçim kurulu, “gümrük kapısı sandık kurulu” yerine sandık kurulu sözcükleri anlaşılacaktır.

OYLAMANIN BAŞLAYACAĞI GÜN VE OY VERME SÜRESİ

MADDE 2- Gümrük kapılarında oy verme 11 Eylül 2007 Salı günü Yüksek Seçim Kurulunun o çevre için belirleyeceği saatte başlar, 21 Ekim 2007 Pazar günü Yüksek Seçim Kurulunun yine o çevre için belirleyeceği halkoylamasının bitiş saatine kadar devam eder.

OYLAMAYA KATILACAK OLANLAR

MADDE 3- Gümrük kapılarında;

- a) Türkiye’de seçmen kütüğüne yazılı olmayan,
- b) Yurt dışında 6 aydan fazla ikamet eden,
- c) Oy verme günü olan 21 Ekim 2007 tarihinde 18 yaşını doldurmuş olan, (21/10/1989 günü ve bu tarihten önce doğanlar),
- ç) Oy vereceği günde Yurda giriş veya çıkış yapan,
- d) Çifte vatandaş olupta, Türkiye Cumhuriyeti Pasaportunu ibraz eden, Türk Vatandaşları oy kullanabilirler.

OYLAMAYA KATILAMAYACAK OLANLAR

MADDE 4-

- a) Yukarıdaki madde kapsamı dışında kalanlar,
- b) Kısıtlı olanlar,
- c) Kamu hizmetinden yasaklı olanlar,

KULLANILACAK OY PUSULALARI, ZARFLAR VE MÜHÜR

MADDE 5- 21 Ekim 2007 Pazar günü yapılacak Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulmasında Yüksek Seçim Kurulunca hazırlanan filigranlı sarı renkteki zarflar ile beyaz renk üzerinde “Evet”, kahverengi renk üzerinde “Hayır” ibareleri bulunan ve iki ayrı renkten oluşan birleşik oy pusulaları ile “Evet” veya “Tercih” mührü kullanılır.

MADDE 6- Gümrük kapılarında yapılacak oy verme işlemleri Yüksek Seçim Kurulunun 01/08/2007 gün ve 752 sayılı kararı ile görevlendirilen kurullarca yürütülecektir.

İLÇE SEÇİM KURULLARININ GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE 7- İlçe seçim kurullarının görev ve yetkileri şunlardır;

- a) Gümrük kapılarında Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen sayı ve esaslara uygun surette, görev yapacak sandık kurullarını oluşturmak,
- b) Oy vermenin düzenli yürütülmesini sağlamak için gerekli bütün önlemleri almak ve oy verme işlemlerini denetlemek,
- c) Sandık kurullarının oluşumuna, işlemlerine ve kararlarına karşı yapılan itirazları inceleyip karara bağlamak,
- ç) Sandık kurulu başkanlarının, oy verme işlemleri ile ilgili olarak soracağı hususlara cevap vermek, sandık kurulu başkan ve üyelerinin eğitimini sağlamak,
- d) Sandık kurulu başkanlarınca getirilen ve içinde oy zarfları ile tutanakların bulunduğu mühürlü torbaları teslim almak ve bunları sayım dökümün yapılacağı güne kadar muhafaza etmek,
- e) 21 Ekim 2007 Pazar günü halkoylamasının bitiş saatinden itibaren torbaları açarak süratle ve ara vermeksizin sayım ve dökümünü yapmak, buna ilişkin tutanakları düzenlemek ve sonucu en seri vasıta (telefon ve telefaks gibi ...) ile Yüksek Seçim Kuruluna bildirmek,

SANDIK KURULLARI

MADDE 8-

1-a) Gümrük kapısındaki oy verme işlemlerinde görev yapacak sandık kurullarının adedi ve bağlı olacakları ilçe seçim kurulları hakkında Yüksek Seçim Kurulunun 01/08/2007 gün ve 752 sayılı kararı uygulanacaktır.

b) Her ilçe seçim kurulunun görev vereceği sandık kuruluna, ilçe seçim kurulunun numarası yanında sandıklar (A) dan başlayarak (B), (C), (D) gibi rumuz verilir.

(ÖRNEK: Her ilçe seçim kurulunun görevlendireceği sandık kuruluna ayrı ayrı A, B, C, D rumuzu verilmesi halinde sandık kurulu vardiyalarının 1, 2, 3, 4 numaraları verilerek (A1, A2, A3, A4) (B1, B2, B3, B4) (C1, C2, C3, C4) (D1, D2, D3, D4) şeklinde oluşturulacaktır.)

2- Sandık kurulları bir başkan ile dört asıl ve dört yedek üyeden oluşturulur.

a) Başkan, gümrük kapıları ile pasaport işlemleri hakkında bilgisi olanlar tercih edilmek suretiyle, devlet memurları veya görev verilmesinde sakınca bulunmayan o bölgedeki seçmenler arasından seçilir.

b) İki asıl ve iki yedek üye, adları Yüksek Seçim Kurulunca tespit ve ilan olunan ve o ilçede teşkilatı bulunan siyasi partilerce bildirilecek isimler arasından ad çekme suretiyle belirlenir.

c) İki asıl ve iki yedek üye ise, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlarla, gümrük kapısının civarındaki köy veya mahalle muhtar ve ihtiyar kurulu üyeleri veya görev verilmesinde sakınca bulunmayan o bölgedeki seçmenler arasından seçilir.

ç) Siyasi partilerce isim bildirilmemesi veya bildirilen isimlerin yedeklerinin de çağrılmasına rağmen tüm sandıkların oluşumuna yeterli olmaması halinde eksiklik, görev verilmesinde sakınca bulunmayan o bölgedeki seçmenler arasından seçilecek kişilerle tamamlanabilir.

Yüksek Seçim Kurulunca oy kullanılacağı belirtilen gümrük kapılarında oy verme işleminin özelliği gereği sandık kurulunun görevi oy verme süresince günün 24 saati kesintisiz devam eder. Kuşkusuz, bu sürede aynı kişilerden oluşan kurulun sürekli görev yapması düşünülemez. Bu süreklilik aşağıdaki yöntem ile sağlanır.

Bir gün 8'er saatlik dilimler halinde üçe bölünür ve sandık kurullarının kendilerine ayrılan zaman dilimi içinde görevlerini yerine getirmeleri sağlanır.

3- Yüksek Seçim Kurulunca birden çok ilçe seçim kurulları oluşturulduğundan, her ilçe seçim kuruluna bağlı (A), (B), (C), (D) rumuzlu sandık kurulları hakkında da yukarıda belirtilen ilkeler ayrı ayrı uygulanır.

4- İlçe seçim kurulları, gümrük kapılarında bekleyen veya ilgililerle yaptıkları temas sonucu buralara topluca gelmesi muhtemel yurttaşların sayısını dikkate alarak, 01/08/2007 gün ve 752 sayılı Yüksek Seçim Kurulu kararında belirtilen yetkisini kullanarak yeni sandık kurulları oluşturabilir. (E, F, G rumuzlu kurullar gibi)

Bu şekilde göreve başlayan yeni sandık kurulunun görev süresi, o gümrük kapısında mevcut sandık kurulunun görev süresi ile sınırlı olacaktır.

İlçe seçim kurulları, gümrük kapısında oy verme işlerinin normale döndüğünü tespit etmeleri halinde, yeni oluşturulan sandık kurullarını görevden çekerek yedeğe alabileceklerdir.

5- İlçe seçim kurulu başkanlıkları, oy verme süresince, sandık kurullarının görevlerini yukarıdaki fıkralarda belirtilen ilkeler doğrultusunda, aksamadan yerine getirmelerini sağlayacak her türlü önlemleri almak ve aksama olup olmadığını sürekli denetlemekle yükümlüdürler.

İlçe seçim kurulları ile sandık kurullarının bulunduğu gümrük kapısı arasındaki ulaşımı sağlamak üzere gerekli sayıda taşıt tahsis olunacaktır.

SANDIK KURULLARININ GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE 9- Sandık kurullarının görev ve yetkileri şunlardır;

a) Görevli oldukları gümrük kapılarında yurt dışından giriş veya çıkış yapan ve oy verme yeterliği bulunan yurttaşların serbestçe ve kolayca oy kullanabilmelerini ve oy verme işleminin düzenli yürütülmesini sağlayacak gerekli bütün önlemleri almak.

b) Gümrük kapısında sandığın konulacağı yeri belirlemek ve oy vereceklerin bu yeri kolayca bulmalarını sağlayacak işaretler koymak.

c) Oy verme işlemleri hakkında ileri sürülecek itiraz ve şikayetleri inceleyerek karara bağlamak ve kararlarını tutanak defterine geçirip altını imzalamak.

ç) Kararlarına karşı yapılan itirazları derhal ilçe seçim kuruluna ulaştırmak.

d) Sandığın bulunduğu yerde bir suç işlenmesi halinde, durumu tutanağa geçirip gerekli önlemlerin alınması için güvenlik görevlilerini haberdar etmek.

e) Kendisine ayrılan görev süresinin bitiminde, bu genelgede açıklandığı üzere, sandığı açarak çıkan oy zarflarının adedi ile oy kullanan seçmen miktarı ve bunların birbirine uygunluğunu bir tutanakla tespit etmek.

MADDE 10- Sandığın konulduğu yerde, seçmenin oyunu tam bir serbestlikle ve gizli şekilde kullanmasına veya sandık kurulunun görevini yapmasına engel olmaya kalkışanları, oy verme işinin yolunda gitmesini aksatanları, sandık başı işlemlerinin düzenini bozmaya yeltenenleri başkan uyarır. Bu uyarıyı dinlemeyenleri sandığın bulunduğu yerden uzaklaştırır. Bu kimse sandık kurulu üyesi ise, ancak kurul kararı ile uzaklaştırılabilir.

Bu işlerde güvenlik görevlileri, başkanın emrine göre hareket etmek zorundadır.

Sandığın konulduğu yerde ancak sandık kurulu başkanının gerektiğinde çağıracağı güvenlik görevlileri bulunur. Alınacak güvenlik önlemleri, oy verme işlemlerinin izlenmesini engelleyecek nitelikte olamaz.

Sandık kurulu başkanı, oy vereceklerin sandığın bulunduğu yere serbestçe girmesini güçleştiren engellerin kaldırılması için gerekli önlemleri alır.

OY VERME ARAÇLARI VE TESLİMİ

MADDE 11-

A) Genelgenin 8 inci maddesinde açıklandığı üzere oy verme süresince kesintisiz ve sıra ile dönüşümlü olarak görev yapacak sandık kurulları;

11 Eylül 2007 Salı günü Yüksek Seçim Kurulunun o çevre için belirleyeceği saatte göreve başlayacak sandık kurulu başkanı belirtilen günden en az 48 saat önce ilçe seçim kurulu başkanından aşağıda yazılı oy verme araçlarını tutanakla teslim alarak zamanında görevli olduğu gümrük kapısındaki oy verme yerinde bulundurur.

- 1- En az iki adet olmak üzere oy sandığı,
- 2- Ağzı mühürlü bir kese içinde ve üzerinde sandık kurulu numarası bulunan sandık kurulu mühürü ile (mühür numarası tutanakla belirtilir) oy vereceklerin birleşik oy pusulalarında tercih ettikleri bölüme basacakları üzerinde "Evet" veya "Tercih" ibaresi yazılı iki adet mühür,
- 3- Oy kullananların pasaportlarına basılacak ve üzerine (oyunu kullanmıştır) yazılı lastik damga,
- 4- Her birinin üzeri ilçe seçim kurulu mühürü ile mühürlenmiş ve birleşik oy pusulalarının konulmasına mahsus sarı renkli filigranlı yeteri kadar oy zarfı paketi (zarf sayısı tutanakta belirtilir),

- 5- Her biri 400 adet olmak ve üzeri Yüksek Seçim Kurulu mühürü ile mühürlenmiş yeteri kadar birleşik oy pusulası paketi (paket sayısı tutanakta belirtilir),
- 6- Onaylı boş tutanak defteri,
- 7- Kapalı oy verme yerine asılacak (Örnek:19) numaralı açıklama levhası,
- 8- Oy kullanacakların yazılacağı (Örnek:145/B) sayılı cetveller,
- 9- Örneklerine uygun basılı tutanak kağıtları,
- 10- İstampa ve mürekkebi,
- 11- Uygun sayıda kalem, yeteri kadar beyaz boş kağıt ile ip, mühür mumu, vesaire,
- 12- Gerektiği takdirde kapalı oy verme yeri yapımı için malzeme (Karton Paravan),
- 13- Bu malzemelerin içerisine konulduğu torba ve yeteri kadar boş torba,

B) Gümrük kapısında oy verme yerinde devamlı bulunması zorunlu olan; oy sandığı, sandık mühürü, Evet veya Tercih mühürleri, lastik damga gibi oy verme araçlarıyla kullanılmayan birleşik oy pusulaları, oy zarfları, basılı cetvel ve tutanaklar, tutanak defterleri ve diğer oy verme araçları bir öncekinden görevi devir alıp sürdürecektir olan sandık kurulu ekiplerince birbirlerine devir ve teslim edilecektir.

SANDIĞIN KONULACAĞI YERİN TESPİTİ

MADDE 12- Sandığın konulacağı yeri, oy verme işinin düzenli yürütülmesini sağlayacak biçimde, sandık kurulu tespit eder. Sandığın konulacağı yerin tespitinde, oy vereceklerin oylarını kolaylıkla, serbestçe ve gizli şekilde verebilmeleri göz önünde tutulur.

Gümrük kapılarında oy vermenin özelliği ve bu özelliğin oluşturduğu koşullar göz önünde bulundurulmalıdır. Yurda giriş ve çıkış yapacak vatandaşlar gümrük ve pasaport işlemlerinden geçmek zorunda olduklarından oy vereceklerin oylarını kolaylıkla kullanabilmeleri bakımından, sandığın bu işlemlerin yapıldığı yere yakın uygun bir yere konulmasında yarar vardır.

İlçe seçim kurulu başkanları, bizzat hazır bulunmak suretiyle sandığın konulacağı yerin yukarıdaki ilkelere uygun biçimde tespitinde, sandık kurullarına nezaret edecekler ve yardımcı olacaklardır.

Sandığın konulduğu yer, oy verme süresince, çok önemli bir sebep olmadıkça değiştirilmeyecektir.

KAPALI OY VERME YERİ VE NİTELİKLERİ

MADDE 13- Sandık kurulları, oy serbestliğini ve gizliliğini sağlayacak şekilde, kapalı oy verme yeri hazırlarlar.

Kapalı oy verme yeri, içerisi dışarıdan görülemeyecek ve oy veren kişinin birleşik oy pusulasını inceleyip tercihini kullandıktan sonra zarfın içine koyabileceği şekil ve nitelikte olmalıdır. Kapalı oy verme yerinde masa veya benzeri bir şey bulundurulur.

Yüksek Seçim Kurulunca hazırlanıp gönderilen ve oy verme serbestliğine ve gizliliğine dair hükümleri kapsayan (Örnek:19) sayılı levha kapalı oy verme yerine asılır.

SANDIK BAŞI İŞLERİ

MADDE 14- Sandık kurulu başkan ve üyeleri oy verme günü göreve başlamadan önce, ilk iş olarak, sandık başında, hazır bulunanlar önünde birer birer şöyle and içerler;

(Hiçbir tesir altında kalmaksızın, hiç kimseden korkmadan, seçim sonuçlarının tam ve doğru olarak belirmesi için, görevimi kanuna göre, dosdoğru yapacağıma, namusum ve vicdanım ve bütün mukaddesatım üzerine and ederim.)

Sandık kurulu başkanı, oy verme işlerine başlamadan önce, sandığın boş olduğunu sandık kurulu üyeleri ile hazır bulunanlar önünde tespit ederek sandığı kapatır, mühür bozulmadan açılmayacak şekilde sandık kurulu mühürü ile mühürlenir.

Sandık kurulu, and içme, sandığı yerleştirme, kapalı oy verme yerini düzenleme işlerini bitirdikten sonra, hazır bulunanlar önünde birleşik oy pusulaları paketini açarak oy pusulalarını sayar, her birinin arka tarafına sandık kurulu mühürünü basar. Böylece arkasında sandık kurulu mühürü bulunan oy pusulasının sayısını tespit eder. Aynı şekilde, ilçe seçim kurulu başkanından teslim alınan ve ilçe seçim kurulu başkanlığı mühürü taşıyan oy zarfları paketini açar, zarfları sayar, her birinin üzerine sandık kurulu mühürünü basar. Böylece üzerinde biri ilçe seçim kurulunun, diğeri sandık kurulunun mühürleri bulunan çift mühürlü oy zarflarının sayısını tespit eder.

Sandık kurulu, bu madde gereğince yaptığı işlemleri tutanak defterine geçirir ve imzalar.

Gümrük kapılarında oy verme işinin özelliği gereği, and içerek göreve başlayan sandık kurullarının, oy verme süresindeki görevlerinde yeniden and içmelerine gerek yoktur. Ancak, değişiklik halinde kurula yeni katılan üye yukarıda belirtilen ilke uyarınca and içerek görevine başlar.

SANDIK KURULUNDA ÇOĞUNLUĞUN SAĞLANMASI

MADDE 15- Sandık başında, oy verme işlemi başlamadan önce veya oy verme sırasında, sandık kurulu üyelerinden biri veya birkaçı görevini yapmazsa, ceza hükümleri saklı kalmak üzere, yerine kuruluştaki usule göre, yedek üye getirilir. Bu mümkün olmazsa ve kurul üyeleri ikiden aşağı düşerse, tutanağa geçirilir ve eksikler, o sandık alanında oy verme yeterliğini taşıyan ve okur-yazar olanlar arasından, başkanın seçeceği kimselerle doldurulur.

OY VERME YERİ VE ZAMANI

MADDE 16- Yüksek Seçim Kurulunca tespit ve ilan edilen gümrük kapılarında, yine anılan kurulca ilan edilen sürelerde, bu genelge hükümleri uyarınca oylamaya katılabilecek yeterliğe sahip olan Türk Vatandaşları, sadece gümrükten giriş veya çıkış yaparken oylarını kullanabilirler. Oy verme isteminde bulunacaklar, pasaportlarını sandık kurulu başkanına göstermek zorundadırlar. Pasaporttan başka bir belgeyle oy kullanmak mümkün değildir.

OY VERME YETERLİĞİNİN TESPİTİ

MADDE 17- Oy verebileceklerin tespitinde, gösterilen pasaportta yazılı bilgilerle yetinilir. Ancak sandık kurulu başkanı, oy verme sırasında oy verme yeterliği olmadığını bildiği halde oy vermenin suç olduğunu, ilgililere hatırlatır.

Oy kullanmak isteyenlerin yurt dışında altı aydan fazla ikamet edip etmediği pasaportundaki çıkış ve giriş damgaları yabancı ülke yetkili makamlarınca verilen oturma iznini içeren özel açıklama veya bu konuda düzenlenmiş başka bir belge varsa incelenerek tespit edilir. Sandık kurulu, bu konuda tereddüt ederse gümrük kapılarındaki görevlilerin bilgisine başvurabilir.

Yurda girişten altı aydan önce yabancı ülkeden verilmiş veya hangi tarihte olursa olsun yenilenmiş ve oy kullanıldığı tarihte geçerli olan oturma iznine sahip olan seçmenler, yurda giriş ve çıkış tarihleri arasındaki süreye bakılmaksızın yurt dışında altı aydan fazla ikamet etmiş sayılırlar.

Yabancı ülkede altı aydan fazla ikamet etmiş olup, ikamet izin süresi sona ermiş olanlar da bu izin süresinin bitim tarihinden sonraki yurda ilk defa girişlerinde oy kullanabilirler.

OY VERMEDEN ÖNCEKİ İŞLER

MADDE 18- Sandık kurulu başkanı, sandık başına gelen seçmenin pasaportunu alıp Türkiye’de seçmen kütüğünde kayıtlı seçmen olmadığını “www.ysk.gov.tr” internet adresinde yer alan “Seçmen Sorgulama” menüsünden tespit ettikten sonra, gümrük kapısında oy verme yeterliğine sahip olduğunu yukarıdaki madde uyarınca tespit eder ve sonrasında Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarasını, adını, soyadını, cinsiyetini, ilk soyadını, baba ve ana adını, doğum tarihi ve yerini, pasaportunun (TR- sayısı da dahil) numarasını ve girişte mi çıkışta mı oy kullandığını Örnek: 145/B sayılı cetvele yazar ve kendisine üzerinde çift mühür bulunan sarı zarf ile arkası sandık kurulu mühürü ile mühürlenmiş birleşik oy pusulasını, “Evet” veya “Tercih” mühürü ile birlikte verdikten sonra, kendisine bu mühürü birleşik oy pusulasında tercih ettiği kısmın üzerine, diğer bölüme taşırmamak suretiyle basmasını ve birleşik oy pusulasını katlayıp sarı zarfa koyarak ağzını yapıştırmasını, zarf içine birleşik oy pusulasından başka hiçbir şey koymamasını, birleşik oy pusulasının herhangi bir yerine başkaca bir işaret koyması halinde oyunun geçersiz olacağını hatırlatır ve kapalı oy verme yerine girmesini söyler. (298 S.K. 94)

Sandıkta oy kullananların kimliklerini içeren Örnek:145/B sayılı cetvel iki nüsha olarak düzenlenir.

OY VERME

MADDE 19- Kendisine oy zarfı ve birleşik oy pusulası ile evet veya tercih mühürü verilmiş olan seçmenin oyunu kullanmadan önce, kapalı oy verme yerinden başka hiçbir yere gitmesine ve başka bir kimseyle görüşmesine izin verilemez. Kapalı oy verme yerine gitmeyen veya birleşik oy pusulası ve zarf ile mühürü alıp oyunu kullanmayan seçmenden bunlar geri alınır ve Örnek:145/B sayılı cetveldeki (imza veya parmak izi) bölümüne “oy kullanmadı” ibaresi yazılır.

Oyunu kullanan seçmenin, Örnek:145/B sayılı cetvele yazılan kimliğinin karşısına imzası veya parmak izi alınır. Sandık kurulu başkanı, seçmene ait pasaportunun giriş veya çıkış yaptığına dair mühürlenmiş sayfaya veya yer kalmadığı takdirde uygun sayfaya “**OYUNU KULLANMIŞTIR**” kaşesini basarak tarihi atar ve sandık kurulu mühürü ile mühürleyip imzaladıktan sonra pasaportu sahibine geri verir.

KURUL ÜYELERİNİN OY KULLANMASI

MADDE 20- Anayasa değişikliklerinin halkoyuna sunulmasının bütün yurtta yapılacağı 21 Ekim 2007 Pazar günü Yüksek Seçim Kurulunun o çevre için belirleyeceği saatten itibaren gümrük kapılarındaki oy sandıklarında görevli sandık kurulu başkanı ve üyeleri, daha önce kayıtlı oldukları sandıkların bağlı bulunduğu ilçe seçim kurulu başkanından aldıkları “oy verme belgelerini” göstermek sureti ile görevli oldukları sandıkta oy verirler. Bunların adları ve hüviyetleri o günkü sandık seçmen listesinin sonuna yazılarak karşılarına imzaları alınır ve bu işlemler tutanağa geçirilir.

Yukarıdaki fıkra gereğince oy kullanacaklardan ilçe seçim kurulu başkanınca verilmiş belgesi bulunmayanların oy kullanmalarına hiçbir surette izin verilmez.

GÜMRÜK KAPILARINDA SAYIM VE DEVİR İŞLEMLERİ

MADDE 21- Gümrük kapılarında 11 Eylül 2007 Salı günü Yüksek Seçim Kurulunun o çevre için belirleyeceği saatten başlamak üzere sekiz (8) saatte bir, görev sırası gelen ekibe devretmesi gereken oy sandıklarında görevli sandık kurullarınca bu genelgenin 19 ila 24 üncü maddelerde yer alan hükümler uygulanmakla beraber aşağıda yazılı esaslarda dikkate alınır.

1- Kurulun görevli olduğu sürenin bitimi kurul başkanınca ilan edilir edilmez kurulun oy kullandırmaya ilişkin görevi sona ermiş olacağından, bu kurulun seçmen cetvelinde kayıtlı son seçmen oyunu kullandıktan sonra aynı genelgenin 23 ve 24 üncü maddelerinde belirtilen usuller çerçevesinde sandık açılır ve zarfların sayımı ile torbalama işlemi yapılır. İlçe seçim kuruluna teslim edilecek oy zarflarını ve tutanak örneklerini içeren torbaların üzerine sandık kurulu numarası da yazılır.

Sıradaki seçmenler oylarını görevi devralan sandık kurulu önünde kullanırlar.

2- Görevi devralan sandık kurulu, görev süresi biten sandık kurulunun sandığın açılması, oy zarflarının sayılması ve tutanakların düzenlenmesi işlemlerinin sonucunu beklemeden daha önce oy verme yerinde hazır bulundurulacak olan oy sandığı ile hazırlığını tamamlar ve oy kullandırma işlemine başlar.

3- Süresi sonunda görevi yeni sandık kuruluna devredecek sandık kurulu kullanılmayan birleşik oy pusulaları ve zarfları tutanağa geçirdikten sonra ilçe seçim kurulunca belirtilecek diğer araç ve gereçlerle birlikte görevi devralacak sandık kuruluna tutanakla teslim eder. Bu teslim sırasında kullanılmayan birleşik oy pusulaları ve oy zarflarının adetleri kesinlikle doğru tespit edilecek, devralınan bu oy pusulaları ve zarflar bitmeden yeni paketler açılmayacaktır.

OY VERMENİN BİTİMİ

MADDE 22- Gümrük kapılarında görevli sandık kurullarının başkanları 21 Ekim 2007 Pazar günü o çevre için Yüksek Seçim Kurulunun kabul ettiği saatte oy vermenin bittiğini yüksek sesle ilan ederler. Ancak, sırada oy vermeyi bekleyenler varsa bunların sayıları tespit edilir. Oy verme işlemi bu seçmenler oylarını kullanıncaya kadar devam eder. Oy verme işleminin bittiğine dair ilandan sonra sandık kurulu başkanı sandığın açılmasına ve oy zarflarının sayımına geçileceğinden gerekli düzenlemeleri yapar ve güvenlik önlemlerini alır.

SANDIĞIN AÇILMASINDAN ÖNCEKİ İŞLEMLER

MADDE 23- Sandığın açılması ve sonraki sayım işlemleri sayım masasında yapılır. Oy verme yerinde bulunanlar başkanın aldığı tedbirlere uymak koşulu ile sayımı izleyebilirler.

Sandık açılmadan önce sandıkta oy verenlerin sayısı Örnek:145/B sayılı cetvelden sayılarak tespit edilir ve toplamı tutanağa geçirilir.

Kullanılmayan birleşik oy pusulaları ile zarflar sayılır, oy verenlerin sayısına eklenerek kurula teslim edilmiş bulunan birleşik oy pusulası ve zarflar toplamına uygunluğu denetlenir. Kullanılmayan oy pusulaları ve zarfları ayrı ayrı paket haline getirilerek üzerlerine sayıları yazılır ve mühürlenir. Kullanılmayan oy pusulası ve zarf sayısı tutanağa yazılır.

SANDIĞIN AÇILMASI, ZARFLARIN SAYIMI

MADDE 24- Yukarıdaki maddede yazılı işlemler tamamlandıktan sonra, oy sandığı oy verme yerinde bulunanların önünde açılarak çıkan zarflar sayılır ve durum tutanağa geçirilir.

Oy sandığından çıkan zarf sayısı yukarıdaki maddeye göre saptanan oy verenlerin sayısı ile karşılaştırılır. Bu zarfların sayısı oy veren seçmen sayısına eşit ise bu uygunluk tespit edilerek tutanağa geçirilir. Oy kullananların miktarı oy zarflarının sayısına eşit olmadığı takdirde bu husus varsa nedeni de açıklanarak düzenlenecek tutanağa yazılır.

Sandık kurulunca düzenlenen bu tutanağın aslı ile seçmen cetvelinin aslı sandıktan çıkan zarflarla birlikte kurula ait torbaya konulur ve ağzı kapatılarak mühürlenir. Kullanılmayan birleşik oy pusulaları ve zarflar diğer araç ve gereçlerle birlikte ilçe seçim kurulu başkanına teslim edilmek üzere ayrıca paketlenir.

Oy zarflarını ve tutanakları içeren ağzı mühürlü torba üzerine, tarih ve sandık numarası yazıldıktan sonra bir kurul üyesinin refakatinde sandık kurulu başkanı tarafından en kısa sürede ilçe seçim kurulu başkanlığına tutanakla teslim edilir. Teslim sırasında torba ile birlikte tutanak ve Örnek:145/B sayılı cetvelin ikinci nüshaları da verilir.

TORBALARIN KORUNMASI, TUTANAKLARIN SAKLANMASI

MADDE 25- Gümrük kapılarının bağlı olduğu ilçe seçim kurulu başkanları sandık başkanlarının getirecekleri torbaları teslim almak üzere günün her saatinde bir yetkili bulundurmakla yükümlüdür.

Bu torbalar, ilçe seçim kurulu başkanının izni olmadan girilip çıkılamayan, devamlı kilit altında bulundurulan güvenli bir yerde koruma altında bulundurulur. Bu yerlerin daimi güvenliğinin sağlanması bakımından mülki idare amir ve güvenlik makamları ile işbirliği yapılarak gerekli önlemler alınır.

Torbalarla birlikte teslim alınan Örnek:145/B sayılı cetvel ve tutanak örnekleri ilçe seçim kurulu başkanı tarafından ayrı bir dosyaya konularak onun sorumluluğunda kilitli bir yerde muhafaza edilir.

OYLARIN SAYIM VE DÖKÜMÜNE İLİŞKİN GENEL ESASLAR

MADDE 26- Gümrük kapılarında oy vermenin başlangıç tarihinden beri kullanılan ve ilçe seçim kurullarında özel torbalarda saklanan oyların sayım ve dökümü, oy vermenin bittiği

21 Ekim 2007 Pazar günü Yüksek Seçim Kurulunun o çevre için kabul ettiği seçimin bitiş saatinden itibaren ilgili ilçe seçim kurulunca yapılır.

İlk önce gümrük kapılarındaki oy sandıklarından gelen ve içinde kullanılmış oy zarfıyla tutanaklar bulunan mühürlü torbalar, birden çok sandık varsa sandık sırasına göre ayırma tabi tutulurlar. Daha sonra her sandığa ait torbalar tarih sırasına ve bu tarih sırası dikkate alınarak kendi aralarında A, B, C ve D harfleriyle tanımlanan sandık kurulu sıra numaralarına göre dizilirler.

İlçe seçim kurulu, gümrük kapılarında kullanılan oyların sayım ve dökümünde sandık kurulu gibi çalışacağından Kurul Başkanı;

- a) Sayım ve döküm cetvellerini işlemek,
- b) Oy zarflarını torbadan çıkarıp kendisine vermek,
- c) Dökümü yapılmış oy pusulalarını torbaya geri atmak,

İşlemleri için kurul üyeleri arasında iş bölümü yapar.

Zarfların açılması ve oyların dökümü için önceden hazırlanan masaya görevlilerden başka kimse yaklaştırılmaz. Sayımı ve dökümü izlemek isteyenler, başkanın bu konuda alacağı güvenlik önlemlerine ve izleme düzenine uymak zorundadırlar.

İlçe seçim kurulu başkanı sayım ve döküm işine başlamazdan önce cetvellerin boş ve yazısız olduğunu orada bulunanlara gösterir. Gümrük kapılarında konulan her sandıktan “Oy verme süresince” toplanan torbalardan çıkan oyların sayım ve dökümü yapıldıktan sonra oylarla tutanakların saklanması için yeteri kadar torba hazırlanır.

GEÇERLİ OLMAYAN ZARFLAR VE OY PUSULALARI

MADDE 27-

A) Aşağıda yazılı zarflar geçerli değildir:

- 1- Sandık kurulunca verilen sarı renkli ve çift mühürlü olmayanlar,
- 2- Hangi seçmen tarafından atıldığı belli olacak şekilde imza, mühür veya işaret taşıyanlar,

B) Aşağıda yazılı birleşik oy pusulaları geçersizdir:

- 1- Sandık kurulunca verilmeyen ve kağıdında “Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu” filigranı bulunmayan özel surette imal edilmiş kağıttan yapılmayanlar,
- 2- Oy kullananın kimliğini belli edecek şekilde imza, mühür veya işaret taşıyanlar,
- 3- Arka yüzünde sandık kurulu başkanlığının mühürü bulunmayanlar,
- 4- Özel bölümlerinden (beyaz veya kahverengi) birden fazlasına “Evet” veya “Tercih” mühürü basılmış olanlar,
- 5- Hiçbir yerine “Evet” veya “Tercih” mühürü basılmamış birleşik oy pusulaları ile her iki bölümüne de taşmış şekilde mühür basılan oy pusulaları,
- 6- Zarfı içinde el ilanı, herhangi bir kağıt ve madde konulmuş olanlar,

“Evet” veya “Tercih” mühürü izinin oy pusulasının katlanması sonucu pusulanın herhangi yerine çıkmış olması oy pusulasını geçersiz kılmaz.

TORBALARIN AÇILMASI VE ZARFLARIN SAYIMI

MADDE 28- İlçe seçim kurulu başkanı, 26. madde uyarınca sıraya konulmuş bulunan torbaları birden fazla sandık varsa birinci sandıktan, en eski tarihlisinden ve varsa “A” işaretli olanından başlayarak teker teker açar. Mühürü çözümlenerek açılan torba masanın üzerine boşaltıldıktan sonra, tutanak ile seçmen cetveli incelenerek bir kenara konulur ve zarflar sayılır. Zarflar tek tek elden geçirilerek önce sarı renkli ve çift mühürlü olmayan veya seçmenin kimliğini belli edecek şekilde işaretlenmiş bulunan zarflar ayrılır. Kalan zarfların oyunu kullanan seçmen sayısından fazla çıkması halinde kurul başkanı eşitliği sağlayacak sayıda zarfı gelişigüzel çekerek ayırır. Ayrılan bu zarfların sayısı tutanağa geçirilir ve bu zarflar açılmadan derhal yakılarak imha edilir.

Zarf sayısı, oy kullanan seçmen sayısına böylece eşit hale getirildikten sonra geçerli zarflar sayılarak torbaya konulur ve ara verilmeden sayım ve döküme başlanır.

ZARFLARIN AÇILMASI, OYLARIN SAYIMI VE DÖKÜMÜ

MADDE 29- Başkan tarafından görevlendirilen üye oy zarflarını torbadan teker teker alarak başkana verir. Başkan oy zarfını açar, oy pusulasını herkesin görebileceği ve işitebileceği şekilde “Evet” veya “Tercih” mühürünün birleşik oy pusulasında hangi rengi ve ibareyi taşıyan bölümü üzerine basıldığını dikkate alarak “Evet” veya “Hayır” diye okur, torbaya atılmak üzere bu iş için görevlendirilen üyeye verir. Oy pusulasının geçerli sayılıp sayılmayacağı konusunda tereddüt edilirse bu oy pusulası cetvele dökümü yapılmadan ayrılır ve bir kenara konur. Bütün zarflar açılıp oy pusulaları okunduktan sonra, geçerliliği konusunda tereddüt edildiği için ayrılmış olan oy pusulalarının geçerli olup olmadıkları kurulun kararı ile belirlenir. Geçerli sayılanlar okunur ve cetvele işlenir. Geçerli sayılmayanlar, tutanağa geçirildikten sonra paketlenip mühürlenerek ve paketin üzerine sayıları yazılarak torbaya konur.

Oyların sayım ve dökümü bitince torbaya atılmış olan birleşik oy pusulalarının torbadan çıkan zarf sayısına uygunluğu denetlenir ve durum tutanağa geçirilir. Sandık kurulunca düzenlenen tutanak, torbalardaki oyların sayım-dökümü sırasında ilçe seçim kurulunca düzenlenen tutanaklar, kurullarca imza edilen sayım cetvelleri, sandık seçmen cetvelleri, geçerli sayılan oy pusulaları, geçersiz sayılan oy pusulaları ve itiraz sonucu geçerli sayılan oy pusulaları ile beraber hesaba katılmayan zarflar ayrı ayrı paketler halinde mühürlenip torbaya konulur ve torbanın ağzı kapatılarak mühürlenir. Bu torbalar gümrük kapılarına hasren kurulan ilçe seçim kurullarının görev sürelerinin bitiminde yasal süresince saklanmak üzere o yerde sürekli görevli ilçe seçim kurulu başkanlığına teslim edilir.

HALKOYLAMASI SONUÇLARININ SAYIM VE DÖKÜMÜ İLE CETVELLERE GEÇİRİLMESİ

MADDE 30- Geçerli olan her birleşik oy pusulası okundukça, hangi bölüme “Evet” veya “Tercih” mühürü basılmış olduğuna bakılarak Örnek:145/F sayılı cetvelin özel sütununa bu iş için görevlendirilmiş iki üye tarafından işlenir.

Açılan torbadaki zarflar teker teker çıkarılarak tüm oylar hakkında bu genelgenin 29 uncu maddesi ile bu maddenin birinci fıkrası gereğince işlem yapıldıktan sonra aynı işlemler, o sandığa ait bütün torbalar için tekrarlanır.

Bir sandığa ait tüm torbalar açılıp oyların sayım ve dökümü sonuçlanmadan ve ilgili tutanaklar düzenlenmeden başka sandığın sayım ve dökümüne geçilmez.

SAYIM SONRASI İŞLER

MADDE 31- Bir sandığa ait tüm torbalardaki oylar sayılıp cetvellere geçirildikten sonra ilçe seçim kurulu, bu cetvellerdeki bilgilere dayanarak o sandık için Örnek:145/G sayılı tutanağı düzenler ve bir örneğini uygun bir yere asar.

SANDIK TUTANAKLARININ BİRLEŞTİRİLMESİ

MADDE 32- Gümrük kapılarındaki oy sandıklarına ait sayım ve döküm işleri bittikten sonra ilçe seçim kurulu her sandık için düzenlenen tutanaklardaki sonuçları sandık numarası sırasına göre Örnek:145/H sayılı tutanağa geçirir. Toplam sonucu belirten bu tutanaktan 31. maddede gösterilen bilgilere ayrı ayrı yer verir, tutanağın bir örneğini uygun bir yere asar.

İlçe Seçim Kurulu Başkanı, tutanağın sonucunu ayrıca telefaks veya telefonla Yüksek Seçim Kuruluna bildirir ve tutanağın bir örneğini de gönderir.

ŞİKAYET VE İTİRAZ

MADDE 33- Şikayet ve itirazlar hakkında 298 sayılı Kanunun buna ilişkin hükümleri uygulanır.

GÜMRÜK KAPILARINDA GÖREVLİ PERSONELE ÖDENECEK ÜCRETLER

MADDE 34- Gümrük kapılarındaki oy verme işlemlerinde görevlendirilen personele verilecek ücret 298 sayılı Kanunun değişik 182 nci maddesi uyarınca, Yüksek Seçim Kurulunca yeni bir ücret düzenlemesi yapıncaya kadar Kurulumuzun 10/04/2007 gün ve 637 sayılı kararında belirtilen miktarlara göre ödenir.

KABUL VE YÜRÜRLÜK

MADDE 35- Bu genelge Yüksek Seçim Kurulunun 01/08/2007 gün ve 752 sayılı kararıyla kabul edilerek yürürlüğe konulmuştur.

[R.G. 3 Ağustos 2007 – 26602 Mükerrer]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

AHMET KILIÇ - TÜRKİYE

Başvuru No. 38473/02

Strazburg

25 Temmuz 2006

OLAYLAR

I.DAVA OLAYLARI

Başvuran 1963 doğumludur ve Amasya’da ikamet etmektedir. 9 Haziran 1993 tarihinde, Amasya – Taşova’ya bağlı Belevi Belediyesi’nde bekçi olarak çalışmaya başlamıştır. Türk hukukuna göre, statüsü, devlet memuru idi. 8 Haziran 1995 tarihinde, son iki yıla ait üç adli sicil kaydına dayanarak, Belediye, başvuranın iş sözleşmesini feshetmiştir. 12 Haziran 1995’te başvuran, Samsun İdare Mahkemesi’nde Belediye aleyhine dava açmıştır. Ayrıca, işsiz kaldığı dönem için, faizle birlikte, 7.630.000 TL² olan aylık maaşının ödenmesini talep etmiştir. 27 Kasım 1996 tarihinde, idare mahkemesi, başvuranın talebini reddetmiştir. Başvuran temyize gitmiş ve yürütmenin durdurulmasını talep etmiştir. 27 Ağustos 1997 tarihli bir ara kararla, Danıştay, idare mahkemesinin 27 Kasım 1996 tarihli kararının ve Belediye’nin başvuranı işten çıkarma kararının yürütülmesini durdurmuştur. Başvuran, Belediye’deki işine tekrar başlamıştır. 3 Şubat 2000 tarihinde, Danıştay, Belediye’nin, yeni bir belediye başkanı seçildikten sonra birkaç çalışanı işten çıkardığını tespit etmiştir. Belediye’nin, işten çıkarmaya ilişkin olarak yeterli sebep göstermeyen, benzer ve basmakalıp adli sicil kayıtlarını dayanak olarak aldığı belirlenmiştir. Buna göre, Danıştay, Samsun İdare Mahkemesi’nin kararını bozmuştur. 31 Mayıs 2000 tarihinde, Samsun İdare Mahkemesi, Danıştay kararına paralel olarak Belediye’nin kararını iptal etmiştir. Mahkeme, ayrıca, başvuranın işinin kendisine iadesine ve görev süresi için aylık maaşının ve ilgili maddi haklarının kendisine ödenmesine hükmetmiştir. 13 Aralık 2001 tarihinde, Danıştay, Belediye tarafından yapılan temyiz başvurusunu reddetmiştir. Bu karar, başvurana 3 Nisan 2002 tarihinde tebliğ edilmiştir. Bugüne kadar Belediye, başvurana herhangi bir ödeme yapmamıştır.

HUKUK

I.HÜKÜMET’İN ÖN İTİRAZI

Hükümet, başvurunun, AİHS’nin 35 § 1. maddesi uyarınca iç hukuk yolları tüketilmediğinden dolayı reddedilmesi gerektiğini belirtmiştir. Başvuranın, İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 28 § 3. maddesi uyarınca tazminat talep etme yoluna gidebileceğini ileri sürmüştür.

Hükümet, davacıların, yetkililerin mahkeme kararlarını yerine getirmediği gerekçesiyle İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 28. maddesine atıfta bulunduğu, yerel idare mahkemelerin birkaç kararını sunmuştur.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuran, Hükümet tarafından ortaya konulan hukuk yolunun, idari yetkililerin bir ödeme hükmüne riayet etmediği durumlarda etkili olmadığını öne sürmüştür.

AİHM, Hükümet’in sunduğu kararlardan yalnızca birisinin bu karara benzer olduğunu zira diğer şikâyetlerin yanı sıra, yetkililerin, davacıya tazminat ödenmesine karar verildiği bir kararı uygulamaları ile ilgili olduğunu gözlemler. Ancak, bu kararda, idare mahkemesi, davacının talebini *ratione materiae* inceleme yetkisi olmadığına ve başvuranın bir hukuk mahkemesine dava açmasına karar vermiştir. AİHM, sözkonusu kararda idare mahkemesi tarafından ortaya konulmuş olan hukuk yolunun, *Tunç – Türkiye* kararında (no. 54040/00, §§ 19-20, 24 Mayıs 2005) etkili olmadığını tespit edildiğini not eder.

Yukarıda anlatılanlar ışığında, AİHM, Hükümet’in ön itirazını reddeder ve başvurunun AİHS’nin 35 § 3. maddesi kapsamında temelsiz olmadığını not eder. Ayrıca,

² Haziran 1995’te yaklaşık olarak 176 ABD Doları.

herhangi başka bir gerekçeden ötürü kabuledilmez olmadığını da not eder. Dolayısıyla kabuledilebilir ilan edilmesi gereklidir.

II. AİHS’NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, AİHS’nin 6 § 1. maddesinin iki ihlalinin olduğunu ileri sürmüştür. Söz konusu maddeye göre:

“Herkes, gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar, gerek cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, ... bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ... olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

Başvuran öncelikle, Belediye’nin, mahkemenin kendisi lehine verdiği karara uygun hareket etmemesinden şikayetçi olmuştur. Ayrıca, idari yargılamanın süresinin AİHS’nin 6 § 1. maddesinde yer alan makul süre şartını karşılamadığını ileri sürerek şikâyetçi olmuştur.

A.6 § 1. maddenin uygulanabilirliği

AİHM, Belevi Belediyesi’nde bekçi olarak çalışan ve devlet memuru olan başvuranın, 6 § 1. maddeyi dayanak olarak alabileceğinin tartışma konusu olmadığını not eder. AİHM, sahip olduğu statüye karşın, başvuranın, Devlet’in veya kamu mercilerinin genel çıkarlarını korumak için düzenlenmiş kamu hukuku ve görevleri ile verilmiş olan yetkileri hayata geçirmekle ilgili doğrudan veya dolaylı bir iştirak ortaya koyan bir konumunun bulunmadığını not ederek, 6 § 1. maddenin dayanak olarak alınmamasına ilişkin herhangi bir gerekçe tespit etmemiştir (*Pellegrin – Fransa* [BD], no. 28541/95, AİHM 1999, § 66).

Dolayısıyla, bu davada 6 § 1. madde uygulanabilir niteliğe sahiptir.

B.6. maddeye riayet

1. Mahkeme kararlarının uygulanmaması

Başvuran, Belediye’nin, idare mahkemesinin kendisi lehine verdiği karara riayet etmediğini ileri sürerek şikayetçi olmuştur.

Hükümet, bu şikayetin esasına ilişkin herhangi bir görüş bildirmemiştir.

AİHM, bir Sözleşmeci Devlet’in iç hukuk sistemi nihai ve bağlayıcı bir yargı kararının, bir tarafın aleyhine olacak şekilde hükümsüz ve geçersiz olmasına müsaade ettiği takdirde, AİHS’nin 6 § 1. maddesi ile teminat altına alınmış olan mahkemeye erişim hakkının, aldaticı olacağını yineler. Dolayısıyla, herhangi bir mahkeme tarafından verilmiş bir kararın yürütülmesi, 6. maddenin maksatları açısından “yargılamanın” tamamlayıcı bir parçası olarak görülmelidir (bkz. diğerlerinin yanı sıra, *Hornsby – Yunanistan*, 19 Mart 1997 kararı, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-II, ss. 510-11 § 40 *et seq.*).

Bu davada, AİHM, 31 Mayıs 2000 tarihinde, Samsun İdare Mahkemesi, idareye, görev süresi için başvurana aylık maaşını ve diğer maddi haklarının ödenmesi talimatı verdiği gözlemler. Temyiz işlemlerinin ardından, karar, 13 Aralık 2001’de kesinleşmiştir. Karar uygulanmamıştır. AİHM, bunun AİHS’nin 6 § 1. maddesi kapsamında Devlet’in sorumluluğunu bağladığı kanısındadır (*Scollo – İtalya*, 28 Eylül 1995 kararı, Seri A no. 315-C, § 44; yukarıda anılan *Tunç*, § 26).

Başvuran için sözkonusu olan riskleri göz önüne alarak, AİHM, bu davada nihai yargı kararlarına riayet etmeye ilişkin olarak bu denli uzun süre gerekli tedbirleri almamakla, Türk yetkililerin 6 § 1. maddenin hükümlerini, en önemli maksatlarından yoksun bıraktığı kanısına varmıştır.

Dolayısıyla, AİHS’nin 6 § 1. maddesi ihlal edilmiştir.

2. İdari yargılamanın uzunluğu

Başvuran, idari yargılamanın, AİHS'nin 6 § 1. maddenin gerektirdiği gibi makul bir sürede sonuçlandırılmadığını ileri sürerek şikâyetçi olmuştur. Belediye'deki görevine geri dönmüş olmasına rağmen, yargılamanın sonuna kadar belirsizliğin yarattığı sıkıntı içinde yaşadığını belirtmiştir.

Hükümet, yargılamanın altı kademedede yedi yıldan daha az sürdüğünü belirtmiştir. Yargılamanın uzunluğuna rağmen, yargılamanın etkinliğinin tehlikeye atılmadığını zira başvuranın Danıştay'ın 27 Ağustos 1997 tarihli kararının ardından işine geri döndüğünü öne sürmüştür.

AİHM, yargılamanın uzunluğunun, dava şartları ışığında ve özellikle davanın karmaşıklığı ve başvuran ile ilgili makamların tutumu olmak üzere, AİHM içtihadında ortaya konulmuş olan ölçütler dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiğini tekrarlar. Davada başvuranın karşı karşıya olduğu riskler de dikkate alınmalıdır (bkz. diğerlerinin yanı sıra *Richard – Fransa*, 22 Nisan 1998 kararı, *Reports* 1998-II, § 57).

Bu davada, AİHM, ele alınacak sürenin, başvuranın Samsun İdare Mahkemesi'nde dava açtığı 12 Haziran 1995 tarihinde başladığını not eder. Bu süre, Danıştay'ın, Belediye'nin temyiz talebini reddettiği kararının başvurana tebliğ edildiği 3 Nisan 2002 tarihinde sona ermiştir. Yargılama, birisinin davayla iki defa ilgilendiği, üç yargı kademesinde altı yıl dokuz aydan fazla sürmüştür.

AİHM, davanın karmaşık olmadığını, zira başvuranın Belevi Belediyesi'ndeki işinden çıkarılması ile ilgili olduğunu gözlemler. Ayrıca, başvurana atfedilebilecek hiçbir gecikme bulunmadığını gözlemler. Ancak, işi ile ilgili olması ve Belediye'nin hala kendisine ödenmesine karar verilmiş olan meblağı ödememiş olmasından dolayı, yargılama, başvuran için hayati öneme sahip idi.

Yetkililerin tutumuna gelince, AİHM, yerel mahkemelerin, altı yıl altı ay boyunca - biri geçici tedbir olan - beş karar aldığını not eder. Ancak, davanın Danıştay'da görülmesi esnasında - üç yıl iki ay gibi - uzun bir sürenin geçmiş olduğunu göz ardı edemez.

Buna göre, AİHM, yargılamanın "makul süre" içinde sonuçlandırılmadığını tespit etmiştir. Sonuç itibarıyla, AİHS'nin 6 § 1. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre:

"Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmecî Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder."

A. Tazminat

Başvuran, Samsun İdare Mahkemesi'nin kararları ışığında, görev yapmadığı süre için aylık maaş ve ilgili maddi haklarının kaybına ilişkin olarak 9.400 Euro maddi tazminat talep etmiştir. Ayrıca, 3.000 Euro manevi tazminat talep etmiştir.

Hükümet, 1995 ve 1997 yılları arasında Belediye'de çalışan bir bekçinin ortalama maaşına ilişkin hayali hesaplamalara dayalı olduğunu ileri sürerek bu meblağlara karşı çıkmıştır. AİHM'nin bu davada bir ihlal tespit etmesi halinde, bunun başlı başına başvuranın maruz kaldığı iddia edilen her türlü manevi zarar için yeterli tazmin teşkil edeceğini ifade etmiştir.

AİHM, kararla ödenmesine hükmedilmiş, ancak ödenmemiş olan meblağın Hükümet tarafından ödenmesinin başvuranın maddi tazminat talebini karşılayacağı kanısındadır. Manevi tazminata ilişkin olarak, AİHM, başvuranın zararının, yalnızca bir ihlal tespitiyle yeterince telafi edilemeyeceği kanısındadır. Dava şartlarını ve içtihadını dikkate alarak, AİHM başvurana bu başlık altında 1.500 Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Mahkeme masrafları

Başvuran, yerel makamlarla ve AİHM’de yapılan masraflar için 2.000 Euro talep etmiştir.

Hükümet, başvuranın talebinin tamamen temelden yoksun olduğunu ileri sürmüştür. Elindeki belgeler temelinde ve eşitlik temelinde yaptığı değerlendirme sonucunda, AİHM başvurana 1.000 Euro mahkeme masrafı ödenmesine karar vermiştir.

c.Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası’nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kalan kısmının kabulüne;
2. Kararın uygulanmaması bağlamında, AİHS’nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine;
3. Yargılamanın uzunluğu bağlamında AİHS’nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine;
- 4.(a) Sorumlu Devlet’in başvurana kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, kendisine iç hukuk kararı uyarınca ödenecek olan meblağın ve aşağıdaki meblağların, ödeme tarihinde geçerli olan kur üzerinden Türk Lirası’na çevrilerek ödenmesine:
 - (i) 1.500 Euro (bin beş yüz Euro) manevi tazminat;
 - (ii) 1.000 Euro (bin Euro) mahkeme masrafı;
 - (iv) ve uygulanabilecek her türlü vergi;
- (b) yukarıda anılan üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için Avrupa Merkez Bankası’nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak uygulanmasına;
5. Başvuranın adil tazmin talebinin kalan kısmının reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce hazırlanmış, Mahkeme İç Tüzüğü’nün 77 §§ 2. ve 3. maddeleri uyarınca 25 Temmuz 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

S. DOLLE
Yazı İşleri Müdürü

J.-P COSTA
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

TEKİN YILDIZ/Türkiye Davası*

Başvuru No:22913/04
Strazburg
10 Kasım 2005

OLAYLAR

1970 doğumlu başvuran Türk vatandaşıdır.

A. Başvurunun Kaynağı Olan Olaylar

Başvuran 17 Mayıs 1994 tarihinde, İstanbul DGM tarafından terör örgütü TKP/ML-TİKKO'ya mensup olduğu gerekçesiyle on iki yıl altı ay ağır hapis cezasına çarptırılmıştır.

Başvuran Edirne F Tipi cezaevinde yatarken, F tipi ceza tevkif kurumlarındaki cezaevi rejimini protesto etmek amacıyla uzun süreli açlık grevi başlatmıştır.

Açlık grevinin 140. gününe doğru, sağlık durumu kötüye gittiğinden başvuran muayene için Adli Tıp Kurumu'na gönderilmiştir.

Adli Tıp Kurumu 11 Temmuz 2001 tarihinde raporunu vermiştir. Başvuranda hafıza ve yakın hafıza bozukluğunun yanısıra kognitif işlev bozukluğu tespit ettikten sonra adli tabibler Wernicke-Korsakoff Sendromu teşhisi koymuş ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun (CMUK) 399. maddesi uygulanarak başvuranın cezasının infazının ertelenmesinin uygun olacağı yönünde görüş bildirmiştir.

13 Temmuz 2001 tarihinde yukarıda belirtilen Adli Tıp Kurumu raporuna dayanarak Edirne Cumhuriyet Başsavcısı, CMUK'un 399§2 maddesi gereğince, başvuranın cezasının altı ay ertelenmesine karar vermiştir.

Başvuran 7 Ocak 2002 tarihinde erteleme süresi sona erdiğinde Adli Tıp Kurumu tarafından yeniden muayene edilmiştir. Adli Tıp Kurumu semptomların devam ettiğini gözlemlemiştir.

Bunun üzerine Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı erteleme süresini uzatmıştır.

Edirne Cumhuriyet Başsavcılığı 29 Temmuz 2002 tarihinde, dava konusu hastalığın niteliğinden dolayı, Anayasa'nın 104§2-b maddesi alanına girdiğini gözönünde bulundurarak, başvuranın cezasını tamamen iyileşene kadar ertelemiştir.

17 Şubat ve 25 Ağustos 2003 tarihlerinde diğer iki tıbbi kontrolden geçmiş ve bu kontrollerde daha önce konulan teşhis doğrulanmıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Böylece erteleme iki kez uzatılmıştır.

21 Mart 2003 tarihinden itibaren TKP/ML-TİKKO bünyesinde yeniden faaliyetlerine başladığından şüphelendiği başvuran aleyhinde soruşturma başlatan Malatya Cumhuriyet Başsavcısı'nın talebi üzerine, Edirne Cumhuriyet Başsavcısı 23 Ekim 2003 tarihinde yakalama müzekkeresi çıkarmıştır.

Başvuran 21 Kasım 2003 tarihinde yakalanmış ve İstanbul H tipi Cezaevi'ne konulmuştur.

Başvuran 12 Ocak 2004 tarihinde yakalanmasına itiraz etmiş ve o güne kadar yararlandığı erteleme kararını ileri sürerek yakalanmasının yasadışı olduğu gerekçesiyle serbest bırakılmasını istemiştir.

Edirne Ağır Ceza Mahkemesi 10 Şubat 2004 tarihinde sözkonusu başvuruyu reddetmiştir. Mahkemeye göre, başvuranın cezaevi koşullarında yaşamı için tehlike arz edecek hastalığının bulunduğu tespitinde bulunan Adli Tıp Kurumu raporlarına rağmen,

Malatya Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yürüttüğü soruşturmadan, başvuranın yakalanmasını haklı kılan başka bir suç işlediği ortaya çıkmaktadır.

Gerçekte hakimler, 13 Ocak 2004 tarihinde Malatya Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvuran hakkında men-i muhakeme kararı verdiğini bilmiyorlardı. Konuya ilişkin men-i muhakeme kararının Edirne mahkemelerine bildirilmediği ortaya çıkmaktadır.

Başvuranın avukatı 18 Mart 2004 tarihinde, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı'na başvurmuştur. CMUK'un 399 ve 402 maddelerinin yanısıra Malatya Cumhuriyet Başsavcısı'nın verdiği men-i muhakeme kararına dayanarak cezaevinde kalmaya devam ettiği sürece ölümüne sebep olabilecek hastalığı bulunan müvekkilinin serbest bırakılmasını istemiştir.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı, 7 Nisan 2004 tarihinde başvuranın yeniden muayene edilmesi ya da tıbbi gözetim altında tutulması için Adli Tıp Kurumu'na gönderilmesi kararı vermiştir.

8 Nisan 2004 tarihinde yukarıda sözüedilen muhakemenin men'i kararı hakkında resmi olarak bilgilendirilen İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı, İstanbul DGM'den CMUK'un 402§2 maddesi gereğince başvuranın serbest bırakılma hakkının bulunup bulunmadığı hakkında karara varmasını istemiştir.

İstanbul DGM 21 Nisan 2004 tarihinde, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı'nın talebini sadece başvuranın cezasının infazından sorumlu savcının konu hakkında karar verebileceğini vurgulayarak reddetmiştir.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı'nın yaptığı itiraz 28 Nisan 2004 tarihinde kaldırılmıştır. Bunun üzerine Başsavcı Adalet Bakanlığı'na sözkonusu kararın yazılı emirle bozulması için başvuruda bulunmuştur.

Bakanlık 23 Haziran 2004 tarihinde bu yolu kullanmayı reddetmiştir.

2 Temmuz 2004 tarihinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talebinden üç ay sonra, başvuran Adli Tıp Kurumu'na gönderilmiş ve Adli Tıp Kurumu da tıbbi gözetim kararının savcılık tarafından değil sadece hakim tarafından verilebileceği gerekçesiyle başvuruları reddetmiştir.

Başvuran 9 Temmuz 2004 tarihinde Edirne 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 10 Şubat 2004 tarihinde verdiği karara itiraz etmiştir.

23 Temmuz 2004 tarihinde Edirne 1. Ağır Ceza Mahkemesi, başvuran hakkında tutukluluğunu gerektirecek herhangi bir kovuşturma olmadığını tespit ettikten sonra başvuran tamamen iyileşene kadar serbest bırakılmasına karar vermiştir.

Başvuran 27 Temmuz 2004 tarihinde serbest bırakılmıştır.

Edirne Cumhuriyet Başsavcılığı, erteleme kararının yakın tarihli sağlık raporu gözönünde bulundurularak verilmesi gerektiği, oysa başvuran hakkındaki en son sağlık raporunun 25 Ağustos 2003 tarihli olduğu gerekçesiyle, verilen sözkonusu kararın yazılı emirle bozması için Adalet Bakanlığı'na başvuruda bulunmuştur.

Bu talep 23 Ağustos 2004 tarihinde reddedilmiştir.

Başvuranın avukatı, 28 Ocak 2005 tarihinde İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nden, yeni Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) daha olumlu hükümleri gözönünde bulundurulduğunda müvekkilinin cezasından tamamen muaf tutulmasını istemiştir.

11 Mart 2005 tarihinde Ağır Ceza Mahkemesi, yeni TCK'nın yürürlüğe girmesinin ardından alınabilecek kararları saklı tutulmak kaydıyla bu talebi haklı bulmuştur. Yeni TCK 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

AİHM, başvuranın Adli Tıp Kurumu tarafından yeniden muayene edilme talebinin sonucu hakkında kesin bilgilere sahip değildir. Ancak dosyadan Mart 2005'de başvuranın Adli Tıp Kurumu'nda tıbbi gözetim altında tutulduğu anlaşılmaktadır.

B. AİHM'nin Soruşturma Ziyareti

1. Ceza İnfaz Kurumlarına Yapılan Ziyaretler

AİHM heyeti Türkiye'de bulunan farklı tiplerdeki ceza infaz kurumlarında hüküm süren fiziksel koşullar hakkında fikir edinmek maksadı ile başvuranların avukatlarının ve Hükümet temsilcilerinin eşliğinde iki F tipi cezaevini (Tekirdağ ve Kocaeli), iki H tipi cezaevini (Tekirdağ ve İstanbul), İstanbul Bayrampaşa H tipi Cezaevi'ni ve bu cezaevinin sağlık hizmet birimini ziyaret etmişlerdir. Bu ziyaretler sırasında heyet, cezaevi personelinin yanısıra bu kurumlardaki savcı ve görevli doktorlarla görüşmüşlerdir.

Heyetin Bayrampaşa Cezaevi'ni ve bu cezaevinin sağlık birimini ziyareti sırasında kendisine Bilirkişi Kurulu da eşlik etmiştir.

F tipi cezaevleri yakın zamanda kurulmuş sıkı güvenlik altında olan ceza infaz kurumlarıdır. Sözkonusu kurumlar genel yapı itibariyle ülkenin her yanında aynıdır ve doktorları, bir diş doktoru, bir psikoloğu, bir öğretmeni ve bir sosyoloğu bulunmaktadır. Örneğin 7 Eylül 2004 tarihinde ziyaret edilen Kocaeli F Tipi Cezaevi'nin bir kütüphanesi, bir spor salonu ile tutukluların resim ve marangozluk gibi el işlerini gerçekleştirebilecekleri yeterince geniş iki atölyesi bulunmaktadır. Tıbbi muayene odası yaklaşık 30 m² genişliğindedir. Cezaevinde üç hekim görevlidir. Başhekim, gözetim gerektiren hastalara ayrılan her birinde sekiz hasta yatağının bulunduğu cinsiyete göre ayrılan iki bölümün ve ayrıca duvarları süngerle kaplı iki bölümün bulunduğunu açıklamıştır. Dişçi odası da aynı genişlikte olup, içinde dişçi koltuğu, radyografi çeken bir alet, bilgisayarla birlikte bir masa ve birkaç dolap bulunmaktadır.

F tipi cezaevlerinde yatakhane yerine bir ila üç kişilik yaşam alanları bulunmaktadır. Her bir yaşam alanı 25 m²'lik iki kattan oluşmaktadır. Bu alanlar 50 m² genişliğinde bir avluya açılmaktadır. Heyet tarafından ziyaret edilen bölümde, zemin katında bir tarafta mutfak köşesi, diğer tarafta 5 m² bir lavabo, bir tuvalet ve duşu olan bir oda bulunmaktadır. Birinci kata on basamaklı merdivenle çıkılmakta ve bu katta üç ayrı yatak ve dolap bulunmaktadır. Cezaevi Müdürlüğü hücrelere yemek servisinin saat 7:00'de, 12:00'de ve 16:30'da yapıldığını ve tutukluların gazete, kitap ve televizyon getirtebildiklerini belirtmektedir. Avlu 7:30'da açılmakta ve gün batımıyla kapanmaktadır. Avluya girişler bu saatler arasında denetlenmemektedir. Bir avlu üç kişiye her zaman açıktır. Ancak bir kişilik hücrelerde, üç hücre aynı avluya bakmaktadır. Her bölümde açma-kapama düğmesi ve çağrı düğmesi bulunan merkezi bir radyo sistemi bulunmaktadır. Ziyaret saatleri değişken olup isteklere göre değiştirilebilmektedir. İlke olarak her tutuklu haftada bir saat kapalı görüş ve aile, eş ve çocuklarla görüşmek için ayda bir saat açık görüş hakkı bulunmaktadır.

Cezaevi Mdrlg, 8 Eylül 2004 tarihinde ziyaret edilen Bayrampaşa ve İstanbul H tipi cezaevleri hakkında, Bayrampaşa H tipi cezaevinin yargılanmak üzere tutuklu bulundurulan kişilere ayrıldığı yönünde heyet üyelerine bilgi vermiştir. 10.000 kişi kapasiteli Bayrampaşa H tipi Cezaevi'nin, 70 ila 100 kişilik yatakhaneleri, 800 m² genişliğinde avlusu ve spor, sinema, televizyon ve masa tenisi salonu bulunmaktadır.

 revirde ise dokuz hekim ve on altı hemşire çalışmaktadır. Bilirkişi Kurulu doktorları söz konusu bölümleri ziyaret ettikten sonra, 1996 ve 2000 yıllarında açlık grevi yapan kişilerin tıbbi tedavisinde kullanılan tiyaminin dozajı hakkındaki sorunlarla ilgili olarak meslektaşlarıyla görüşmelerde bulunmuşlardır.

Grmelerden, 1996 yılında geniş çapta başlatılan açlık grevleri karşısında, bazı vakalarda ilgili kişilerin itirazı nedeniyle müdahale etmek mümkün olmamasına karşın, yetkili mercilerin dağıttığı yazılı talimat doğrultusunda cezaevi doktorlarının grev yapanlara müdahale ettikleri ortaya çıkmaktadır. O dönemde, grev yapanlardan birinde bilinç kaybı olduğunda, damardan serum vererek yerinde acil müdahalede bulunmak amacıyla günlük hatta günde iki kez kontrol yapılmaktaydı.

2. Bilirkişi kurulunun sağlık muayeneleri

AİHM Bilirkişi Kurulu'nu, bavuranda özellikle nörolojik veya psikiyatrik sorunlar bulunup bulunmadığını, şayet bulunuyorsa, bunların ne lde cezaevi koşullarına uygun olduğunu saptamak üzere görevlendirmiştir. Ayrıca Kurul gerektiğinde, ilgilinin Türk adli tıp mercilerinin hazırladığı sağlık dosyası hakkında bilimsel bir değerlendirme yapacaktı.

Bu bağlamda Bilirkişi Kurulu öncelikle bu gruptaki tüm davalarda, ilgili kişilerin var olduğunu iddia ettikleri nöropsikiyatrik rahatsızlıklarını açlık grevi ile akladıklarını ve bu rahatsızlıkların, Adli Tıp Kurumu tarafından da tanı konuğu gibi, Wernicke Korsakoff Sendromu olduğunu belirttiklerini ortaya koymaktadır.

Buradan hareketle Bilirkişi Kurulu, mahkumlarda olası aşırı yükleme veya temaruz unsurlarını ve Wernicke Korsakoff Sendromu'nun gerçek özelliklerini ortaya çıkarmak amacı ile standartlandırılmı sağlık muayenelerine başvurmaya karar vermiştir.

Muayeneler 8-11 Eylül 2004 tarihleri arasında İstanbul niversitesi apa Hastanesi'nde yapılmıştır. Bavuranlardan yedisi muayeneye gelmemiştir.

Bilirkişi Kurulu, 10 Eylül 2004 tarihinde muayene edilen bavuranda, WK-S'den ileri gelen net nörolojik rahatsızlıklar gözlemlendiğini ve bunların günlük yaşamdaki bazı faaliyetlerin yerine getirilmesini yürümeyi zorlatırdığını belirtmiştir. Bilirkişi Kurulu bu rahatsızlıklarla cezaevi yaşamına uyumun zor olduğu sonucuna varmıştır.

HUKUK AÇISINDAN

I. BAŞVURUNUN KABULEDİLEBİLİRLİĞİ HAKKINDA

A. Tarafların Savları

1. Hükümet

Hükümet, ilk olarak, Edirne 1. Ağır Ceza Mahkemesi, 9 Temmuz 2004 tarihli itirazı hakkında karara varmadan önce, başvuranın, ulusal mahkemelere AİHM huzurunda daha

önceden ortaya koyduğu durumu düzeltme olanağı vermediğinden dolayı iç hukuk yollarını tüketmemesini ileri sürmektedir.

Hükümet ikinci olarak, başvurayı idari mahkemeler huzurunda tam yargı davası başvurusu yapmamakla ya da Devlet organlarına isnat edilen yetkisini kötüye kullanmadan dolayı iddia edilen zararının tazminini elde edebilmek amacıyla hukuk mahkemeleri huzurunda tazminat davası açmamakla suçlamıştır.

AİHS'nin 5. maddesi bakımından Hükümet, başvuranın bulunduğu koşullardakine benzer koşullarda tutuklu bulunan kişilere açık olan 466 sayılı Kanun'un öngördüğü tazmin yolunu ileri sürmektedir.

Ayrıca Hükümet, başvuranın mağdur sıfatına itiraz etmektedir. Hükümet'e göre Edirne Ağır Ceza Mahkemesi tarafından serbest bırakılan başvuranın, AİHS'nin herhangi bir hükmünün ihlalden mağdur olduğunu ileri sürmeye hakkı yoktur. Kaldı ki İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi 11 Mart 2005 tarihinde Yeni Ceza Kanunu gözönünde bulundurarak, geri kalan cezanın infazının ertelenmesine karar vermiştir. Ayrıca Hükümet, *Gündüz-Türkiye* davasına ((karar), no: 37997/04, 28 Haziran 2005) atıfta bulunarak, konusu ortadan kalkan davanın, AİHS'nin 37§1 –c maddesi uygulanarak kayıttan düşürülmesinin gerektiğini ileri sürmektedir.

2. Başvuran

Başvuran, yaptığı şikayetlere benzer şikayetler konusunda hiçbir başarı perspektifi bulunmayan hukuki ve idari başvuru yollarını kullanmamakla tenkit edilemeyeceğine kanaat getirmektedir. Başvuran özellikle 466 sayılı Kanun bakımından tazmin hakkını tanıyacak bu durumlardan hiçbirinin mevcut davanın gerçekliklerine uymadığını ileri sürmektedir.

Başvuran, cezaevi yaşam koşullarına uygun olmayan ve iyileşmesi mümkün olmayan sağlık durumuna rağmen aylar boyunca yasaya aykırı olarak özgürlükten yoksun bırakıldığından dolayı mağdur sıfatının tanınmaması gibi bir durumun olamayacağını savunmaktadır.

B. AİHM'nin Takdiri

1. İç Hukuk Yollarının Tüketilmesi

AİHM, AİHS'nin 35. maddesinde yer alan iç hukuk yollarının tüketilmesi kuralı konusunda, bu hükmün sözkonusu iç hukuk yollarının iddia edilen ihlallere yönelik, ulaşılabilir ve uygun olmasının gerektirdiğini hatırlatmaktadır (*Selmouni-Fransa*, no: 25803/94, § 75, AİHM 1999-V). Dolayısıyla bir yandan özgürlükten yoksun bırakan bir tedbirin AİHS'nin 3 ve 5§1 ila 4 maddelerine aykırılığına (ilk şikayet alanı) ve diğer yandan 5§5 maddesi uyarınca sözkonusu tedbir nedeniyle meydana gelen zararın telafisini elde etmek amacıyla hukuk yolu bulunmamasına (ikinci şikayet alanı) dayanan başvuranın şikayetleri arasında ayırım yapmak gerekir.

Başvuranın avukatı 12 Ocak 2004 tarihinde, Edirne 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yaptığı itirazda, müvekkilinin yakalanmasının yasaya aykırı olduğunu öne sürmüştür. Bunun dışında, yargılama sonucunda verilen karardan, sözkonusu mahkemenin, başvuranın adli tıp mercilerine göre cezasının infazı için tehlike arzeden hastalığından bihaber olduğu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, başvuranın avukatı, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na yaptığı 18 Mart

2004 tarihli başvurusunda, başvuranın yeniden cezaevine konulmasının yaşamını tehlikeye sokacağını vurgulamıştır.

Bu konuda, AİHM, 3 ve 5. maddelerinin getirdiği yasaklar sözkonusu olduğunda, özgürlükten yoksun bırakılmaya son verdirilmesi hakkının, böyle bir yoksun bırakılmanın telafi edilmesi hakkından ayrı olduğunu yinelemiştir (*Demir ve diğerleri-Türkiye*, 23 Eylül 1998 tarihli karar, 1998-VI, s. 2652-2653, § 37; *K.-F.-Almanya*, 27 Kasım 1997 tarihli karar, 1997-VII, § 51 ve 52; *Tomasi-Fransa*, 27 Ağustos 1992 tarihli karar, A serisi no: 241, s. 34, § 79; Bkz. ayrıca *mutatis mutandis*, *Ali Şahmo-Türkiye* (karar), no: 37415/97, 1 Nisan 2003).

İlk şikayet alanı konusunda, başvuranın hem AİHS'nin 5. maddesinin amaçlarına (sözüedilen *K.-F.-Almanya*, s. 2672, § 51) hem de benzeri hatta aynı koşullar nedeniyle ileri sürülen 3. madde bakımından da uygun ve yeterli bir başvuru yolunu oluşturan cezai hukuk yolunu kullanmış olarak düşünülmelidir.

Dolayısıyla Hükümet'in salık verdiği hukuki ve idari telafi yollarından birinin ya da diğerinin başvuranın ilk şikayet alanında kullanılıp kullanılmaması gerektiği sorusunu incelemeye gerek yoktur.

Ancak daha önce yapılan değerlendirmeler gözönüne alındığında, AİHS'nin 5§5 maddesine ilişkin ikinci şikayet alanında durum değişmektedir.

Sözkonusu hüküm, ilk olarak 5. maddenin diğer paragraflarından birinin ihlalinin ya ulusal organ ya da AİHS organları tarafından ortaya konulmuş olmasını gerektirmektedir (*Bouchet-Fransa*, no: 33591/96, § 50, 20 Mart 2001).

Bu durumda AİHM, ceza mahkemelerinin yakalanmasına neden olan ön soruşturmayı men-i muhakeme kararıyla sonuçlandırdıktan sonra, başvuranın tutukluluğuna son verdiklerini gözlemlemektedir. Bu şekilde değerlendirilen başvuranın durumu, "kanuna uygun olarak yakalanıp ya da tutuklandıktan sonra men-i muhakeme kararından faydalanan" herhangi bir kimseye tazminat verilmesini öngören 466 sayılı Kanun'un 1. maddesi alanına girdiği açıkça ortadadır.

Dolayısıyla AİHM, sözkonusu başvurunun başarısız olacağı konusunda önyargıya varamaz.

Başvuranın daha sağlam açıklamaları olmadığından ve sadece sözkonusu başvurunun başarısı konusundaki şüphelerini ortaya koymanın kendisini bu başvuru yolunu kullanmaktan bağışık tutmayacağından dolayı başvurunun bu kısmının başvuru yollarının tüketilmemesi kuralıyla çeliştiği sonucuna varmak gerekir.

2. Mağdur sıfatı

AİHM, başvuranın mağdur sıfatının bulunmadığını ileri süren Hükümet'in görüşünü benimsememektedir.

İlk olarak bu durum, Gündüz-Türkiye davasından farklıdır. Sözkonusu davada, AİHM'nin başvurunun kayıttan düşürülmesi kararında, Gündüz'ün askere zorla alınması kararının Türk makamları tarafından hiçbir zaman uygulanmadığını dikkate almıştır. (Bkz. örneğin *Leblon-Belçika* (karar), no: 34046/96, 1 Haziran 1999).

Oysa mevcut davada, 21 Kasım 2003 tarihinde yakalanan başvuranın, sağlık gerekçesiyle salıverildiği en son tarih olan 27 Temmuz 2004 tarihine kadar hapsedildiği konusunda ihtilaf bulunmamaktadır.

Sözkonusu tarihten itibaren başvuranın şikayetçi olduğu koşulların süregeldiği söylenemez. Ancak aynı koşullardan dolayı AİHS'nin olası ihlalinden doğabilecek sonuçların ortadan kalktığı kabul edilemez (*Pisano-İtalya*, no: 36732/97, § 42, 24 Ekim 2002). Dosyadaki hiçbir belge bu amaçla başvuran lehine herhangi bir tedbirin alındığını göstermemektedir.

Dolayısıyla AİHM başvurunun bu kısmını kabul edilebilir ilan etmektedir.

II. AİHS'NİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, Adli Tıp Kurumu'nun Wernicke-Korsakoff teşhisine rağmen 21 Kasım 2003 tarihinde yeniden cezaevine konulmasının, AİHS'nin 3. maddesi bakımından insanlık dışı ve küçük düşürücü muamele oluşturduğunu iddia etmektedir.

A. Tarafların Savları

1. Hükümet

Hükümet, başvuran tutukluluk süresi boyunca gerekli bütün tıbbi tedavilerden faydalandığından, ulusal mercilerin 3. madde bakımından bütün yükümlülüklerini yerine getirdiklerine kanaat getirmektedir.

Hükümet özellikle *Papon-Fransa* ((no:1), no: 64666/01, AİHM 2001-VI) ile *Pretty-Birleşik Krallık* (no: 2346/02, AİHM 2002-III) kararlarına atıfta bulunmakta ve her halukarda başvuranın yeniden cezaevine konulmasının, 3. madde alanına girebilmesi için gerekli ciddiyet seviyesine ulaşan bir muamele oluşturmadığını düşünmektedir. Zira başvuranın durumu üzücü de olsa, yetkililere isnat edilebilecek hiçbir fiil ya da ihmalkarlıktan kaynaklanmamaktadır.

Hükümet, Bilirkişi Kurulu raporu hakkındaki görüşlerinde, raporda yer alan tıbbi tespitler konusunda görüş bildirmeden, 16 Temmuz 2004 tarihinde 3 no'lu İhtisas Kurulu'nun başvuranı tıbbi muayeneden geçmesi için çağrıda bulunduğunu ancak başvuranın buna cevap vermediğini vurgulamıştır.

2. Başvuran

Başvuran bu savlara karşı çıkmakta ve cezaevinde tutulmasına engel olan iyileşmesi zor hastalığının bulunduğunu doğrulayan Adli Tıp Kurumu'nun 17 Şubat ve 25 Ağustos 2003 tarihli adli tıp raporlarına dayanarak şikayeti üzerinde durmaktadır.

B. AİHM'nin Takdiri

AİHS'nin özgürlükten yoksun bırakılan kimselerin ve dolayısıyla bu durumdaki hasta kişilerin durumuna ilişkin hiçbir özel hüküm içermediği doğrudur. Ancak gerekli tıbbi bakımı sağlayarak devletin tutukluların fiziksel bütünlüğünü koruma yükümlülüğünden ayrı olarak, doğal yolla ortaya çıkan fiziksel ya da ruhsal rahatsızlıklardan kaynaklanan acının, yetkililerin sorumlu tutulabileceği tutukluluk koşullarından dolayı artıyor ya da artma riski bulunuyor ise, kendi başına 3. madde alanına girebileceğini hatırlatmak gerekir (*Mouisel-Fransa*, no:

67263/01, § 37, 38 ve 40, AİHM 2002-IX ve sözüedilen *Pretty*, § 52 ve bu metinde bulunan atıflar).

Mahkumun sağlığı dışında, selametinin de hapsedilme koşullarının pratik gerekliliklerini dikkate alarak uygun şekilde sağlanması gerekir. Her mahkumun, insan onuruna uygun tutukluluk koşullarına sahip olma hakkı bulunmaktadır. Öyle ki alınan tedbirlerin uygulanma koşulları, kendisini sıkıntıya ya da tutukluluğa bağlı kaçınılmaz üzüntü seviyesini açacak yoğunlukta bir ümitsizliğe sokmamalıdır (*Kudla-Polonya*, no: 30210/96, § 94, AİHM 2000-XI).

AİHS tutuklu bir kimsenin sağlık gerekçesiyle serbest bırakılması için hiçbir “genel zorunluluk” getirmese de, tutuklunun klinik tablosu, Avrupa Konseyi’ne Üye Devletler bünyesinde AİHS’nin 3. maddesi açısından tutuklu kalıp kalamayacağı sorusunun sorulduğu durumlardan birini oluşturmaktadır (Bkz. *Moussel ve Price-Birleşik Krallık*, no: 33394/96, § 30, AİHM 2001-VII). Bundan böyle bu unsur, özellikle tutuklu bulundurulma süresi konusunda özgürlükten yoksun bırakan cezaların infaz koşullarında gözönünde bulundurulması gereken unsurlardan birini oluşturmaktadır (sözüedilen *Moussel*, § 44).

Özetle belli bir davada hayati tehlike arz eden hastalığa sahip ya da durumu uzun süre cezaevi yaşam koşullarına uygun olmayan bir kimsenin hapiste tutulması, AİHS’nin 3. maddesi açısından sorunlara yol açabilir.

AİHM, hükümlülerin ağır hastalıklarının bulunduğu durumlarda cezaların uygulanması konusunda yürürlükte olan Türk mevzuatını incelemiştir. AİHM, mevzuatın ulusal mercilere tutukluların ciddi hastalıklarının bulunduğu durumlarda müdahale etme olanağını sunduğunu not etmektedir. Sağlık durumu, geçici olarak serbest bırakılma ya da cezanın ertelenmesi kararını gerekçelendirebilecek unsurlardan biridir. Bu tedbirlere ek olarak sağlık nedeniyle Cumhurbaşkanı affına başvurma imkanı bulunmamaktadır.

AİHM, sözkonusu usullerin ilk bakışta, Devletlerin özgürlükten yoksun bırakan cezalarla bağdaştırması gereken, mahkumların fiziksel bütünlüğü ve esenliğinin korunmasını sağlamak için uygun güvenceleri oluşturduğu kanaatindedir.

Mevcut davanın özel bağlamında, geçmişte Türkiye’nin 1996 ve 2000 yıllarında koğuş yerine bir ila üç kişilik yaşam birimleri öngören F tipi cezaevlerinin kurulmasını protesto etmek amacıyla başlatılan açlık grevleri karşısında, beslenme bozukluğuna bağlı zihinsel ve fiziksel rahatsızlıkları olan ve aralarından bir kısmının WK-S olduğu düşünülen kişilerin tutuklu bulundurulmaları sorunuyla karşı karşıya kaldığını hatırlatmak uygun olacaktır. Hiç kuşkusuz yetkili mercilerin, bu durumun toplumun korunması açısından gerekli olmadığına kanaat getirmesi üzerine, hasta olan tutuklulardan birçoğu sağlık gerekçesiyle geçici olarak serbest bırakılmıştır.

Mevcut davada yukarıda belirtilen harekete katıldığı anlaşılan başvuran, Türk hukukunun tanıdığı olanaklara ulaşabilmiş ve 21 Kasım 2003 tarihinde yeniden cezaevine konulana kadar bu olanaklardan faydalanmıştır.

Bu konuda AİHM, 13 Temmuz 2001 tarihinde, Edirne Cumhuriyet Başsavcısı’nın Adli Tıp Kurumu’nun 3 no’lu İhtisas Kurulu raporuna dayanarak, iyileşme durumu olmayan ve aynı zamanda cezaevi yaşam koşullarına uygun olmayan Wernicke-Korsakoff hastası başvuranın cezasının infazının ertelenmesine karar verdiğini not eder.

Böylece başvuran, CMUK'un 399§ 2 maddesi gereğince hastanede gerekli tıbbi tedavi görmesi için yakınlarının yanında kalmak üzere serbest bırakılmıştır.

Dolayısıyla geriye başvuranın 27 Temmuz 2004 tarihine kadar, yani yaklaşık sekiz ay boyunca hapsedilmesinin, AİHS'nin 3. maddesinin uygulama alanına girebilmek için yeterli ciddi seviyeye ulaşan bir durum olup olmadığını incelemek kalmaktadır (Bkz. *Price, ibidem*).

Başvuranın yeniden cezaevine konulmasına kadar gerçekleştirilen tüm sağlık kontrolleri daha önce konulan Wernicke-Korsakoff Sendromu teşhisini doğrulamaktadır. Tespit ve uzak hafızada zayıflamanın yanısıra bilişsel bozukluk gösteren başvuranın sağlık durumunun tutukluluk koşullarıyla bağdaşmadığına karar verilmiştir.

AİHM, varılan bu tespitleri tartışma konusu yapacak hiçbir unsur görmemekte (*Klaas-Almanya*, 22 Eylül 1993, A serisi no: 269, s. 17, § 29-30) ve izleyen nedenlerden dolayı sözkonusu tespitleri tartışma konusu yapacak hiçbir gelişmenin ne dava konusu tutukluluk sırasında ne de daha sonra meydana geldiğine inanmaktadır.

Sonuç itibarıyla 10 Eylül 2004 tarihinde, yani başvuran serbest bırakıldıktan çok sonra, AİHM Bilirkişi Kurulu tarafından muayene edilmiştir. Bilirkişi Kurulu Yıldız'da, denge, yürüme ve kas koordinasyonu sorunları olarak kendini gösteren hem statik hem de kinetik beyincik sendromu bulunduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca başvuran önemli konsantrasyon güçlüğü, genel zihinsel gerileme ve hafıza bozukluğu çekmektedir.

Buradan yola çıkarak Bilirkişi Kurulu oybirliğiyle Yıldız'ın cezaevinde hastalığına dayanmasını zorlaştıracak belirgin nörolojik Wernicke-Korsakoff Sendromu rahatsızlığının bulunduğu sonucuna varmıştır.

Bu şekilde değerlendirildiğinde, mevcut davadaki durum ile Hükümet'in belirttiği *Papon-Fransa* (no:1) davası karşılaştırılmaz, zira sözkonusu davada, kendisinde herhangi bir bağımlılık bulgusuna rastlanmayan Papon'un genel sağlık durumunun iyi, bilinci ise açıktır ve ilgili kişi düzenli olarak, "gerek ceza infaz kurumundaki sağlık personeli ve yardımcı personel tarafından sağlanan, gerekse hastane ortamındaki konsültasyonlar ve hastaneye yatırma sayesinde tıbbi gözetim ve bakımdan" yararlanmıştır.

Bu son hususla ilgili olarak, başvuranın yeniden hapsedilmesi durumunda tıbbi bakımın eksikliğinden açıkça şikayetçi olmamasına karşın, Hükümet'in, başvuranın yeniden hapsedilmesi halinde sağlanacak günlük tedavi veya desteğin niteliğini ve uygunluğunu destekleyemediğinin vurgulamak gerekir. Başvurana sağlanan dikkate değer tıbbi bakıma rağmen, böylesi bir argüman yanlış anlaşılacaktır, zira bu, başvuranın cezaevi dışında tedavi ve bakım görmesi amacıyla tanınan geçici serbestliğin uygunluğu hususunu tartışma konusu haline getirecektir.

AİHM, Hükümet'in belirttiğinin aksine, Yıldız'ın yeniden hapsedilmesi ve cezaevinde tutulması nedeniyle daha da ağırlaşan sağlık durumunun, AİHS'nin 3. maddesinin uygulama alanına girecek ciddiyet seviyesine ulaştığı kanaatinde dir.

Esasen bu durum ancak, Türkiye'de geçerli olan ve olayların meydana geldiği dönemde uygulamadaki zayıflığı ortaya çıkan koruma mekanizmasının işleyişindeki bozuklukla açıklanabilir.

Başka bir deyişle, başvuranın sözkonusu olaylardan hemen sonra başvurduğu mercilerin, meselenin tüm boyutları gözönünde bulundurarak ve ilgili kişinin yakalanmasının

olduğu kadar uzun bir süre cezaevinde tutulmasının da son tahlilde, yalnızca iletişim eksikliğinden ve çeşitli ceza kurumları arasındaki yetki çatışmasından kaynaklanmış olduğunu bilerek, durumu ivedi bir şekilde düzeltmek için özel bir dikkat göstermiş olmaları gerekirdi.

Benzer durumlar, AİHS'nin 3. maddesi bakımından, başvuranın hastalığının kökenindeki olayların gelişiminde kendilerinin hiçbir hatalarının bulunmadığını iddia etmeye hakları olmayan Devletin yetkili mercilerinin sorumluluğunu gündeme getirebilir. Esasen başvuranın uzun süreli açlık grevine başlama kararı verirken kendisine yapmış olabileceği kötülük her ne olursa olsun, bu hiçbir şekilde, AİHS'nin 3. maddesi bakımından Devletin sözkonusu kişiler karşısındaki yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz (konuya ilişkin diğer tartışmalar için, bkz., *Nevmerjitsky-Ukrayna*, no: 54825/00, §§ 82-106, 5 Nisan 2005).

Başvuranın, tıbbi gözetim altına alınmak amacıyla 16 Temmuz 2004 tarihinde 3. İhtisas Kurulu'na muayene olmamış olmasından da herhangi bir sonuç çıkarılmaz. Şayet yetkili merciler ilgili kişiyi Adli Tıp Kurumu'na yeniden göndermek için üç ay beklememiş ya da sözkonusu kişinin Adli Tıp Kurumu'na kabulünün formalitelerden ötürü reddedilmesine izin vermemiş olsalardı, bu türden bir tedbirden beklenebilecek yarar, bu tarihten önce de pekala sağlanabilirdi.

Kısacası AİHM, sağlık durumunun değişmemesine karşın, başvuranı, 21 Kasım 2003 tarihinde yeniden hapsedmeye, ardından 27 Temmuz 2004 tarihine kadar cezaevinde tutmaya karar veren ulusal mercilerin, AİHS'nin 3. maddesinde öngörülen şartlarla uyumlu olarak hareket ettiklerinin kabul edilmeyeceği görüşündedir.

AİHM, bu şekilde Yıldız'a çektirilen ıstırap nedeniyle insanlık dışı ve aşağılayıcı bir muamelenin sözkonusu olduğunu ve bunun, cezaevinde tutulmadan ve WK-S gibi bir hastalığın tedavisinden kaynaklanan ıstırapın da kaçınılmaz olarak ötesine geçtiğini saptamıştır. Sonuç olarak mevcut davada AİHS'nin 3. maddesi ihlal edilmiştir.

AİHM ulaşılan bu sonucun, başvuranın sağlık durumunda hapis cezasına dayanabilecek kadar net bir değişiklik olmadan, gelecekte Türk makamları tarafından yeniden hapsedilmesine karar verilmesi durumunda da zorunlu olarak aynı olacağını vurgulamaktadır.

III. AİHS'NİN 5. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, yararlandığı erteleme tedbirinin süresi bitmeden hakkında haksız yere çıkarılan yakalama müzakeresi nedeniyle yakalandığından şikayetçi olmakta ve yakalanma nedenlerinin kendisine düzgün bir şekilde bildirilmediğini ileri sürmektedir. Başvuran ayrıca, cezaevinde tutulduğu sürenin aşırı derecede uzun olduğundan yakınarak, bu tedbire karşı başvurduğu yolların boşa çıktığını belirtmektedir. Bu itibarla başvuran AİHS'nin 5. maddesinin ilgili hükümlerine (1. fıkranın a) ve c) bentleri ile 2., 3. ve 4. fıkraları) gönderme yapmaktadır.

Başvuran aynı zamanda başvurusunda yukarıda belirtilen hükümlerle birlikte, özü itibari ile AİHS'nin 13. maddesine atıfta bulunmaktadır. AİHS'nin 5§4. maddesi 13. madde karşısında *lex specialis* teşkil ettiği için, AİHM bu şikayeti ayrı tutmaya gerek olmadığına karar vermiştir.

A. Tarafların Savları

Hükümet öncelikle, sözkonusu yeniden hapsedmenin, hiçbir şekilde eleştiriye mahal vermeyen bir ceza soruşturması kapsamında çıkartılan yakalama müzakeresine dayandığını ve ulusal yasalara olduğu kadar AİHS'ye de uygun olduğunu vurgulamaktadır.

Dahası Hükümet, sonuçta Edirne ceza mahkemeleri tarafından serbest bırakılan başvuranın, AİHS'nin 5§4. maddesine göre hukuki yollardan yararlanamadığını iddia edemeyeceğini belirtmektedir.

Başvuran, özellikle geç serbest bırakıldığını ve yetkili mercilerin AİHS'de belirtilen sorumluluklarını üstlenmekten ziyade, davayı uzatan usulleri kullanmayı tercih ettiklerini belirterek, bu savlara karşı çıkmaktadır.

B. AİHM'nin Takdiri

Tüm unsurlar değerlendirildiğinde AİHM, yukarıda dile getirilen şikayetlerin, daha önceden AİHS'nin 3. maddesi açısından ele alınan sorularla aynı ya da benzer özelliklerle taşıdığını gözlemlemiştir. AİHM, AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmasına sevk eden tespitlere dayanarak, mevcut davada bu şikayetlerin ayrıca incelenmesine gerek olmadığına hüküm vermiştir.

IV. AİHS'NİN 46. MADDESİ HAKKINDA

AİHM, soruşturma görevine konu olan elli üç davada genel olarak belirtilen koşulları yakından inceledikten sonra, AİHS'nin 46. maddesinde öngörülen yükümlülükleri yerine getirmesinde Savunmacı Devletçe yardımcı olabilmek amacı ile şimdi istisnai olarak, Türkiye'de uygulana geldiği haliyle resmi Adli Tıp Uzmanlığı mekanizması konusunda ortaya çıkan bir takım sorunların giderilmesinde elverişli görünen tedbirlerden bahsetmek gerektiği kanaatindedir (bkz., *mutatdis mutandis, Broniowski-Polonya* [GC], no: 31443/96, § 194, CEDH 2004-V).

AİHM' ye göre en önemli sorun, özellikle, hakimlerin, hüküm giymiş fakat sağlık gerekçesiyle geçici olarak serbest bırakılmış bir kimse hakkında yakalama müzakeresi çıkarmalarına bağlıdır (burada sözkonusu olan başta mahkumlara mahsus yakalama müzakeresidir). İncelenen dosyalardan, şu üç durumun birinde bu tür tedbirlerin alındığı anlaşılmaktadır: ilgili kişinin Adli Tıp Enstitüsü tarafından yeniden muayene edilmesi gerektiğinde (bkz., örneğin, *Uyan- Türkiye*, n° 7454/04, §§ 26, 27 ve 52, 10 Kasım 2005), ilgili kişiye tanınan erteleme süresinin bitiminde ilgili kişinin geleceği hakkında kararın verilmesi gerektiğinde (bkz., *Özgür ve 30 diğer başvuru - Türkiye*, no: 28480/04 vet 25514/04, 10 Kasım 2005, *Ateş -Türkiye*, n° 14390/04, 10 Kasım 2005, ve *Yılmaz -Türkiye*, n° 24030/04) ya da Adli Tıp Enstitüsü tarafından ilgili kişi aleyhinde son olarak verilmiş bir rapora dayanılarak ilgilinin yeniden hapsedilmesi gerektiğinde (*Gürbüz- Türkiye*, n° 26050/04, §§ 33 ve 34, 10 Kasım 2005).

Yukarıda belirtilen durumlardan ilk ikisinde, davetiye veya ihzar müzakereleri yoluyla istenen amaca ulaşılabilir. TCK ile de öngörülen bu olasılıklar, cezaevi yaşamına önsel olarak uygun olmayan bir hastalığa yakalanan bir kimsenin, sağlık kontrolünden geçirilmeden usulsüz bir şekilde yeniden hapsedilmesinin önüne geçilmesi için daha uygun görünmektedir.

Üçüncü durumda ilişkin olarak ise AİHM usulde bir boşluk gözlemlemektedir. Esasen 2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanunu'nun 15. maddesine göre, yalnızca Cumhuriyet Savcısı veya Hakim, bir ekspertiz raporunun sonuçlarını Adli Tıp Enstitüsü Genel Kurul'unda tartışmaya açmakla yetkilidir. Oysa her an "ciddi hasta" olduğu reddedilebilecek olan başvuranın, bu türden bir hukuki yola doğrudan ulaşabilmesi ve aleyhindeki Adli Tıp raporuna karşı itiraz edebilmesi gerekmektedir (bkz., *Gürbüz* kararı, § 35 ; karşılatırınız, *mutatis mutandis, Çıraklar - Türkiye*, 28 Ekim 1998, *Derleme* 1998-VII, ss. 3070-3071, §§ 29-32, ve *Erdoğan - Türkiye*, n° 25723/94, § 34, CEDH 2000-VI).

Öte yandan, Adli Tıp Enstitüsü Genel Kurulu karar verene kadar ilgili kişi tarafından bu hukuki yolun kullanılmasının, yeniden hapsedme tedbiri üzerinde erteleyici etkisi olması gerekir (bkz., *Gürbüz* kararı, § 51 ; karşılatırınız, *mutatis mutandis, Çonka -Belçika*, n° 51564/99, §§ 65-84, CEDH 2002-I). Başka bir deyişle yetkili merciler, o ana kadar sağlık gerekçesiyle ertelemekten yararlanan bir hükümlünün yeniden hapsedilmesine karar verirken,

Türk hukuk sisteminde öngörülen hukuki yolların ilgi kişi tarafından tüketilmesinden sonra “kesin”leşen adli tıp raporuna temel almalıdırlar.

AİHM bu amaçlar için gerekli tedbirleri alma sorumluluğunu Savunmacı Devlet’e bırakmaktadır.

V. AİHS’İNİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran herhangi bir maddi zarar iddiasında bulunmamakta, buna karşılık manevi zarar için 50.000 Euro tutarında tazminat talep etmektedir.

Hükümet talep edilen bu miktarın haksız ve fahiş tutarda olduğu kanaatindedir.

AİHM, başvuranın, cezaevinde tutulması nedeniyle kendisini büyük bir sıkıntı içinde hissetmiş olabileceğini ve yalnızca bu kararın sonucuyla giderilemeyecek bir manevi zarara maruz kalmış olduğu kanaatindedir (bkz., *Mokrani-Fransa*, no: 52206/99, §§ 36 ve 43, 15 Temmuz 2003).

AİHM hakkaniyete uygun olarak başvurana bu açıdan 10.000 (onbin) Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran avukatlık ücretleri ile çeviri, iletişim ve posta masrafları için 4.560 Euro talep etmektedir.

Hükümet kanıtlayıcı belge olmadan bu talebin reddedilmesi gerektiğini belirtmektedir.

AİHM’nin bu konudaki içtihadına göre, başvuranlar ancak yaptıkları masraf ve harcamaların gerçekliğini, zorunluluğunu ve miktarının makul olduğunu ortaya koyduklarında sözkonusu masraf ve harcamalar geri ödenebilir (bkz., diğerleri arasında, *Nikolova-Bulgaristan* [GC], no: 31195/96, §79, CEDH 1999-II).

Bu durumda AİHM, başvuranın iddialarına ilişkin herhangi bir kanıtlayıcı belge ya da not sunmadığını gözlemlemektedir. Bununla birlikte mevcut davanın hazırlıkları için başvuranın bazı harcamalar yapmış olduğu muhakkaktır.

AİHM, sunulan ayrıntıları gözönünde bulundurarak, her türlü vergiden muaf tutulmak suretiyle başvurana, 2.000 (ikibin) Euro’dan, Avrupa Konseyi tarafından sağlanan 715 (yediyüz onbeş) Euro tutarındaki adli yardım düşülerek, kalan meblağın ödenmesinin makul olduğuna kanaat getirmiştir.

Belirlenen tutar ödeme tarihinde Yeni Türk Lirası’na (YTL) çevrilecek ve başvuran veya yasayla yetkili kılınmış bir vekili tarafından belirtilen banka hesabına yatırılacaktır.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası’nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,


1. AİHS’nin 5§5. maddesine dayanan şikayetin *kabuledilemez olduğuna*;
2. Başvurunun geri kalanının *kabuledilebilir olduğuna*;
3. AİHS’nin 3. maddesinin *ihlal edildiğine*;
4. Başvuranın sağlık durumunda hapis cezasına dayanabilecek kadar net bir değişiklik olmadan yeniden hapsedilmesi durumunda, AİHS’nin 3. maddesinin *ihlal edileceğine*;
5. Davayı AİHS’nin 5. maddesinin 1.,2.,3. ve 4. fıkraları açısından incelemeye *gerek olmadığına*;
6. a) AİHS’nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden TL’ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurana,

- i. manevi tazminat için 10.000 (on bin) Euro *ödenmesine*,
 - ii. masraf ve harcamalar için 2.000 (iki bin) Euro'dan, Avrupa Konseyi tarafından sağlanan 715 (yediyüz onbeş) Euro tutarındaki adli yardım düşülerek kalan miktarın *ödenmesine*;
 - iii. yukarıdaki miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;
- (b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz uygulanmasına;
7. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğüne 77 §§ 2 ve 3 maddesine uygun olarak 10 Kasım 2005 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

SADAY/Türkiye Davası*

Başvuru No: 32458/96
Strazburg
30 Mart 2006

OLAYLAR

Başvuran 1977 doğumludur. Olayların meydana geldiği dönemde öğrenciydi ve cezaevinde tutuklu bulunmaktaydı.

Başvuran, 10 Mart 1995 tarihinde yasadışı bir örgüt mensubu olmakla suçlanan kişilere karşı açılan polis soruşturması kapsamında yakalanarak gözaltına alınmıştır.

22 Mart 1995 tarihinde İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Savcısı karşısına daha sonra yetkili hakimi karşısına çıkarılmıştır. Başvuran hakkında tutuklu yargılanma kararı verilerek Buca Cezaevine gönderilmiştir.

Cumhuriyet Savcısı 18 Mayıs 1995 tarihli bir iddianame ile TCK'nın 146 § 1. maddesi uyarınca başvurunu Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasal rejimini tehlikeye atmakla suçlamış ve başvuranın mahkumiyetini talep etmiştir.

7 Kasım 1995 tarihinde DGM'deki ilk duruşmada dinlenen başvuran, hazırladığı yedi sayfalık savunmasında sözü edilen örgütle Ağustos 1994 tarihine kadar olan bağlantısını inkâr etmemiş, siyasi görüşünün meşru olduğunu savunmuştur.

DGM, başvuranın kendi makamına dair sözlerini «uygunsuz» olarak değerlendirmiş ve başvurunu özellikle mahkeme heyetine saygısızlık etmekle yargılamıştır. Cumhuriyet Savcısı, hakimlere hakareti içeren 2845 sayılı Kanun'un 23 § 3. ve 4. maddelerinin uygulanmasını talep etmiştir. Başvuran takdiri mahkemeye bırakmış, oturum bu şekilde sona ermiştir.

DGM, oturumdan ayrı tutmayarak sözü edilen maddede öngörülen ve iki ayı hücre hapsi olmak üzere 6 aylık maksimum «disiplin» cezasının uygulanmasına karar vermiştir. Mahkeme tutanağına göre bu ceza hiçbir başvuru yoluna elverişli değildir.

2 aylık hücre hapis cezası infaz edilmiştir. DGM, 24 Ocak 1996 tarihinde başvuranın iyi halini dikkate alarak kalan 4 aylık hapis cezasının ertelenmesine karar vermiştir.

Başvuran 12 Ekim 1996 tarihinde Konya E tipi Cezaevine nakledilmiş, davası Konya DGM'ye geçmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Bu arada Konya DGM feshedilmiş, buradaki davalar Adana DGM'ye geçmiştir. Sonuç olarak başvuran, 4 Temmuz 1997 tarihinde Adana E tipi Cezaevine alınmıştır.

Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi 17 Kasım 1998 tarihli bir kararla, 18 Mayıs 1995 tarihli iddianameye dayalı olarak başvuranı ömür boyu hapis cezasına çarptırmıştır.

Yargıtay belirtilmeyen bir tarihte İlk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'İNİN 6. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran ilk olarak kendisini 2845 sayılı Kanun'un 23 §§ 3. ve 4. maddeleri ve TCK'nın 146 § 1. maddesinin uygulanmasına istinaden yargılayıp mahkum eden İzmir ve Adana Devlet Güvenlik Mahkemelerinin özellikle bünyelerinde askeri bir hakimi bulundurmaları nedeniyle bağımsız ve tarafsız mahkemeler olarak nitelendirilemeyeceğini ileri sürmektedir.

İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi önünde hakimlere hakaret suçundan mahkum edilmesiyle ilgili olarak, başvuran aynı gün sorgulanıp, yargılanması ve mahkum edilmesi nedeniyle savunmasını hazırlaması için gerekli kolaylığın ve zamanın tanınmadığını öne sürmekte, bu yönde AİHS'nin 6 §§ 1. ve 3 b) maddelerinin ihlal edildiğini iddia etmektedir.

1. Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin tarafsızlığı ve bağımsızlığı hakkında

AİHM daha önceki kararlarda buna benzer pek çok şikayetin dile getirildiğini ve bunların AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlali ile sonuçlandığını belirtmektedir. (Bkz. söz edilen Özel kararı, no: 42739/98, §§ 33-34, 7 Kasım 2002).

AİHM, mevcut davada Hükümetin davanın seyrini farklı şekilde sonuçlandıracağı hiçbir tespiti ve delili sunmadığını incelemekte, bunun yanı sıra başvuranın aralarında askeri bir hakimin de yer aldığı Adana ve İzmir Devlet Güvenlik Mahkemeleri önünde ulusal güvenliğe dayalı olarak yargılanma konusunda endişe duymasının anlaşılabilir olduğu tespitinde bulunmaktadır. Başvuran, hakkında açılan davada bu iki yargı makamının kararını yabancı gerekçelere dayandırdığı yönünde bir şüphe duyabilir. Bu nedenle başvuranın bu yargı makamlarının tarafsız ve bağımsız olmadığı yönündeki şüphelerinin dikkate alınması gerekmektedir. (sözü edilen Incal kararı s. 1573, § 72 in fine).

AİHM, başvuranları yargılayıp mahkum eden İzmir ve Adana Devlet Güvenlik Mahkemelerinin 6 § 1. maddesi uyarınca bağımsız ve tarafsız bir mahkeme olmadığı sonucuna varmıştır.

2. Yargı sürecinin adilliği hakkında

AİHM, daha önce de benzer kararlarda dile getirdiği üzere bağımsızlıktan ve tarafsızlıktan yoksun bir mahkemenin kendi yargısına tabi olan kişilere her halükârda adil bir yargılamayı garanti edemeyeceği hükmüne varıldığını hatırlatmaktadır.

Başvuranın bağımsız ve tarafsız bir mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiğinin tespiti ışığında, Mahkeme savunma haklarının ihlal edildiği yönündeki şikayetleri ayrıca incelemeyi gerekli görmemektedir (Bkz. diğerleri arasında sözü edilen Çıraklar kararı, 28 Ekim 1998, 1998-VII, §§ 44-45).

II. AİHS'NİN 10. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran 2845 sayılı Kanun'un 23 § 3. ve 4. maddesinin uygulanması üzerine hakimlere hakaret suçundan mahkum edilmesinin ifade özgürlüğünün ihlaline yol açtığından şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

AİHM, sözkonusu mahkumiyet kararının AİHS'nin 10 § 1. maddesi ile güvence altına alınan başvuranın ifade özgürlüğüne bir müdahaleyi oluşturduğuna dair taraflar arasında bir ihtilafa yer verilmediğini not etmektedir. 2845 sayılı Kanun'un 23 § 3. ve 4. maddeleri ile öngörülen müdahalenin AİHS'nin 10 § 2. maddesi uyarınca «adli yetkiyi güvence altına alma» gibi meşru bir amacı taşıdığına itiraz edilmemektedir (Bkz. Worm-Avusturya kararı, 29 Ağustos 1997, 1997-V). Bununla birlikte, bu müdahalenin «demokratik bir toplum için gereklilik» oluşturup oluşturmadığının bilinmesi gerekir.

Hükümet, başvuranın mahkumiyetinin duruşmaların iyi işleyişini garanti altına almak bakımından gerekli olduğu görüşündedir.

Adaleti sağlayan ve hukuk Devletinin temelini oluşturan mahkemeler halkın güvenine ihtiyaç duyar ve yargıçlar karışıklığa yol açmadan, bu güvenden yararlanmak adına görevlerini yerine getirmek durumundadırlar. Yargı erkinin görevlerini yerine getirdikleri sırada maruz kaldıkları sözlü saldırılara karşı korunmalarını gerektirici haller oluşabilir (Bkz. mutatis mutandis, Janawski-Polonya no: 25716/94, § 33, AİHM 1999-I; Schöpfer-İsviçre kararı, 20 Mayıs 1989, seri: A no: 149, §§ 34-35; R.S. ve Z-İsviçre kararı, no: 10414/83, Komisyonun 1 Ekim 1984 tarihli kararı, Kararlar ve Raporlar 40, s. 214; ve De Haes ve Gijssels-Belçika kararı, 24 Şubat 1997, 1997-I, § 37).

Bunun yanı sıra, başvuran tarafından dile getirilen görüşler savunmasının bir parçasıdır ve savunma hakları ile ilintilidir. Bu doğrultuda AİHM, kimi koşullarda, ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahalenin duruşma sırasında sanığın bu haklarının ihlal edilmesini görmezden gelememektedir. Hakkaniyete uygun mülahazalar taraflar arasında sert de olsa görüş alışverişine olanak tanımalıdır (Bkz. mutatis mutandis, Nikula-Finlandiya kararı, no: 31611/96, § 49, AİHM 2002-II). Bir dava sırasında sanığın ifade özgürlüğünün sınırları kesin bir yorumlamayı gerektirir.

AİHM, yargılananların savunmalarını yerine getirmek için mahkeme salonunda açıkça görüşlerini dile getirme hakları varsa, eleştirilerinin bazı sınırlara tabi tutulamayacağını hatırlatmaktadır. Bununla birlikte, yargı erkinin yetkisi gibi bazı yetkiler bu hakkın kısıtlanması bakımından önemli bir yere sahiptir (Bkz. mutatis mutandis, Kyprianou-Kıbrıs no: 73797/01, § 174, AİHM 2005-...).

Mevcut başvuruda başvuranın savunmasında yer alan «Devlet cübbe giydirilmiş cellatlar tarafından katledilmemizi istemektedir» ve «Faşist yönetim (...) şimdi beni Devlet Güvenlik Mahkemesi önünde yargılamak istiyor» gibi ifadelerin derin husumet içeren bir tabloyu çizdiğine şüphe yoktur. AİHM, başvuranın suçlandığı düşüncüyü Devlet Güvenlik Mahkemelerinin yapısına yönelik bir eleştiri düzeyine indirgememektedir. Bunun yanı sıra, başvuranın mahkeme heyetine kişisel saldırıda bulunmaksızın DGM'nin yapısını veya işleyişini sorgulaması pekâlâ mümkün bulunmaktadır. Bu tespit sonucu itibarıyla adaletin iyi işleyişine zarar verecek güvenliksiz bir ortam yaratarak yargı erkini saymayan ve ilgili tarafından genelleştirilerek derecesi giderek artan şikayet kalıpları içinde yer almaktadır.

Başvuran tarafından öne sürülen görüşler karşısında hakimlerin saygınlığı doğrudan sözkonusu olduğundan AİHM, mahkemenin bu doğrultuda bir yaptırımını gerekli görmesini kabul etmektedir. Bu bağlamda verilen cezanın niteliğinin ve ağırlığının uygulanan müeyyide karşısında orantılı olup olmadığının dikkate alınması zorunludur (Bkz. diğerleri arasında, Feridun Yazar-Türkiye kararı, no: 42713/98, § 28, 23 Eylül 2004). Mevcut başvuruda, başvuran Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından 2845 sayılı Kanun'un 23 § 3. maddesinde öngörülen ve iki ayı hücre hapsi olmak üzere maksimum hapis cezasına çarptırılmıştır. DGM'nin ilk iki aylık hücre hapsinden bağımsız olarak kalan dört aylık cezanın infazını ertelemesine karşın, verilen cezanın ağırlığı ve ciddiyeti öngörülen amaçlar karşısında orantısız bulunmakta ve «demokratik bir toplum için gereklilik» teşkil etmemektedir.

Bu durumda AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

A. Tazminat

Başvuran 20.000 Euro'ya varan manevi zarara uğradığını iddia etmektedir.

Hükümet, bu miktarı aşırı olarak değerlendirmekte ve ihlal kararının tespitinin başvuranın maruz kaldığı manevi zararın tazmini için yeterli olacağını ifade etmektedir.

AİHM, AİHS'nin 41. maddesi uyarınca hakkaniyete uygun, manevi tazminat olarak başvurana 3.000 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

6. maddeyle ilgili olarak, Sözleşme tarafından öngörülen bağımsızlık ve tarafsızlık koşullarını yerine getirmeyen bir mahkeme tarafından mahkumiyet kararı alındığında, ilgilinin talebi doğrultusunda yeni bir sürecin ya da yargılamanın başlatılması ilke olarak tespit edilen ihlalin giderilmesi bakımından uygun bir yöntemi oluşturur (Bkz. Öcalan-Türkiye Büyük Daire kararı, no: 46221/99, AİHM 2005-...).

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran iç hukukta ve AİHM nezdinde yapmış olduğu yargı giderleri için 4.000 Euro talep etmiş, bu yönde kanıtlayıcı hiçbir belge sunmamıştır.

Hükümet bu miktara karşı çıkmıştır.

Mahkemeye sunulan unsurlar ve bu yöndeki yerleşik içtihat doğrultusunda AİHM, tüm yargı giderleri için başvurana 1.000 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. İzmir ve Adana Devlet Güvenlik Mahkemelerinin bağımsızlıktan ve tarafsızlıktan yoksun olması nedeniyle AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine;

2. AİHS'nin 6. maddesine ilişkin diğer şikayetlerin incelenmesinin gerekli olmadığına;

3. AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiğine;

4. AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek ve her türlü vergiden muaf tutulmak üzere Savunmacı Hükümetin başvurana manevi zarar için 3.000 (üç bin) Euro, masraf ve harcamalar için 1.000 (bin) Euro ödemesine;

b) Sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizin uygulanmasına;

5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin reddine;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 30 Mart 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

Mevcut karar ekinde AİHS'nin 45 § 2. ve İçtüzüğü'nün 74 § 2. maddeleri uyarınca yargıç A. Kovler'in ayrık oy görüşü yer almaktadır.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

PÜTÜN/Türkiye Davası*

Başvuru No:31734/96

Strazburg

22 Aralık 2005

OLAYLAR

1977 doğumlu başvuran Ali Şahin Pütün, halihazırda Almanya'da ikamet etmektedir. Olayların meydana geldiği dönemde İstanbul'da fast-food restoranı işletmekteydi.

A. Başvuranın Yakalanması ve Gözaltına Alınması

A.Y. adlı kişinin, silahlı örgüt olan Devrimci Halk Kurtuluş Partisi Cephesi (DHKP-C) üyelerinin gizli toplantı yapmaları konusunda yaptığı ihbar üzerine, 11 Kasım 1995 tarihinde İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri, başvurana ve diğer dört kişiyi tutuklamışlardır.

Yakalama tutanağında, polisler karşı koyarak arabaya binmeyi reddettiğinden dolayı, başvuranın zor kullanılarak zaptedildiği yer almıştır.

Aynı gün başvuran, Fatih (İstanbul) Şubesi'nde gözaltına alınmıştır.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Başsavcısı, Fatih Şubesi'nin talebi üzerine 13 Kasım 1995 tarihinde, başvuranın gözaltı süresinin 20 Kasım 1995 tarihine kadar uzatılmasına karar vermiştir.

Tutulu olduğu sırada polisler, ilgiliye itirafta bulunması için işkence uygulamışlardır.

Başvuran, 18 Kasım 1995 tarihinde itirafta bulunmuş ancak ifade tutanağını imzalamayı reddetmiştir.

Fatih Şubesi, gözaltının son günü olan 20 Kasım 1995 tarihinde, İstanbul Adli Tıp Kurumu tarafından başvuranın muayene edilmesine karar vermiştir.

Başvuran, nörolojik muayenenin ardından Savcı tarafından dinlenmiştir. Başvuran polislere zorluk çıkarmadığını savunarak, işkence altında itirafta bulunduğu dayanarak kendisine atılan suçlara ve hakkında düzenlenen yakalama tutanağına itiraz etmiştir.

Başvuran, 21 Kasım 1995 tarihinde DGM hakimi önüne çıkarılmıştır. Başvuran Cumhuriyet Başsavcısı önünde verdiği beyanları kabul etmiş ancak, polis tarafından alınan ifadesini kesinlikle reddetmiştir. Dava hakimi, deliller ve başvuranın yerine getirmesi gereken yükümlülükler gözönünde bulundurarak başvuranın serbest bırakılmasına karar vermiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasal İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Cumhuriyet Başsavcısı, karara itiraz etmiştir. Hakim itiraz talebini kabul ederek başvuranın tutuklanmasına karar vermiş ve sonuç olarak başvuran Bayrampaşa (İstanbul) Cezaevine konulmuştur.

B. Başvuranın Gözaltına Alınmasından Sorumlu Polisler Hakkında Açılan Ceza Muhakemesi Usulü

1995 yılı Kasım sonu Aralık başında, gözaltından sorumlu polisler hakkında başvuranın yaptığı şikayet üzerine, ceza soruşturması açılmıştır.

11 Aralık 1995 tarihinde dava hakkında yapılan soruşturmada sorumlu Savcı, Fatih Savcılığı lehine *ratione loci* yetkisizlik kararı almıştır. Savcı, verdiği kararda, yapılan kötü muamele iddialarının, Adli Tıp Kurumu'nun 20 Kasım 1995 tarihli sağlık raporuyla ve nöroloji kliniği görüşüyle örtüşüklerini ancak Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 243-245 maddelerinin alanlarına girdiklerini açıklamıştır.

Dosya Fatih Savcılığı'na sevk edilmiştir. 28 Kasım 1997 tarihinde Savcılık, başvuranın dosyasını askıda olan diğer iki dava dosya ile birleştirerek, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi önünde sekiz polisi, başvuranın da aralarında bulunduğu üç tutukluya kötü muamelede bulunma suçuyla itham etmiştir.

Başvuranın ortaya koyduğu olaylardan haklarında dava açılan T.K. ve S.A. adlı polisler suçsuz olduklarını ileri sürmüşlerdir.

İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi, 6 Aralık 2000 tarihli kararla, T.K. ve S.A. adlı iki polisi TCK'nın 243§1 maddesi gereğince suçlu bularak, her birini bir yıl hapis ve üç ay görevden uzaklaştırma cezasına çarptırmıştır.

TCK'nın 59§2 maddesi uyarınca verilen cezaların indirimine gidilerek T.K., on ay hapis iki buçuk ay görevden uzaklaştırma ve S.A., on bir ay yirmi gün hapis ve iki ay yirmi yedi gün görevden uzaklaştırma cezalarına çarptırılmışlardır.

Ağır Ceza Mahkemesi, 647 sayılı Kanun'un 6. maddesi gereğince, sanıkların tekerrüren suç işleme eğiliminin bulunmadığı kanaatinde olup sözü edilen suçların infazının ertelenmesi kararı almıştır.

27 Mayıs 2002 tarihinde, T.K.'ya ilişkin karar Yargıtay tarafından onanmış ancak S.A. hakkında verilen karar bozulmuştur.

Başvuran serbest bırakıldığı 9 Mayıs 1996 tarihinden itibaren Türkiye'den kaçması nedeniyle sözkonusu usulü işlemler boyunca oturumlara katılmamıştır.

C. Başvuran Hakkında Başlatılan Ceza Muhakemesi Usulü

Savcı, 4 Aralık 1995 tarihli iddianamesiyle, silahlı çeteye yardım ve yataklık yapmaktan oluşan suçlara yer veren TCK'nın 169. maddesi gereğince başvuranın mahkum edilmesini talep etmiştir. Savcı, bu talebine dayanak olarak, özellikle başvuranın polise verdiği dava konusu itiraflarını öne sürmüştür.

DGM önünde böylece başlayan ceza muhakemesi usulü, başvuran hakkında kamu davası açılmasının zamanaşımına uğradığı yönündeki 24 Aralık 2002 tarihli kararlar sonuçlanmıştır.

I. BAŞVURANIN AİHS'İNİN 3. MADDESİNE İLİŞKİN ŞİKAYETİNİN YENİDEN İNCELENMESİNE YÖNELİK TALEBİ HAKKINDA

Başvuran, savunmasında, AİHS'nin 3. maddesine ilişkin ilk şikayetinin esastan incelenmesini rica etmektedir. Zira hiçbir zaman uygulanan sözkonusu işkencelerden dolayı maruz kalınan zararın tazmin edilmesini sağlamadığından, iç hukuk tarafından teoride tanınan başvuru yollarını tüketmesine gerek yoktur.

Bu bağlamda, başvuran kendisine işkence yapan kişilerin, Türkiye'de var olan idari uygulama uyarınca kendilerine tanınan müsamadan faydalanarak zorla itiraf ettirmeye devam ettiklerini hatırlatmaktadır.

AİHM, Türkiye'de mevcut olan cezai, hukuki ve idari başvuru yollarını izlemekten başvuruları muaf tutacak nitelikte özel koşulların bulunmadığını tespit ettikten sonra, 18 Kasım 2004 tarihinde, yukarıda belirtilen şikayeti AİHS'nin 35§1 maddesi uyarınca iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle bertaraf ettiğini ve bunun da halihazırdaki dava koşullarına uygun olduğunu hatırlatmaktadır (*Pütün-Türkiye* (karar), no: 31734/96, AİHM 2004-XII).

AİHM, daha önce başvuranın yukarıda dile getirilen yollardan biri veya diğerine başvurmaya çalıştığını düşündürecek hiçbir şey olmadığından, kararına aksi yönde bir karar almak için hiçbir neden görmemekte ve sonuç olarak talebi reddetmektedir.

II. AİHS'İNİN 5. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, kendisinin maruz kaldığı özgürlükten yoksun bırakıcı tedbirlerin sadece itirafta bulunması amacı güttüğünü savunmaktadır. Başvuran AİHS'nin 5§1 –c ve 3 maddesinin ihlal edildiğini iddia etmektedir.

A. Tarafların Savları

Başvuran, sadece itirafta bulunmasını sağlamak için, başvuranla birlikte yargılanan sanıktan gayri meşru yoldan elde edilen ihbara dayanılarak yakalandığını iddia etmektedir. Bu bağlamda, başvuran, işkence altında, her türlü adli denetimden uzak ve avukatı ve ailesiyle hiçbir bağlantı kurmadan geçirdiği gözaltı süresini ortaya koymaktadır.

Hükümet, iç hukuk yollarının tüketilmemesine ilişkin argümanını ortaya koymuştur. Hükümet, başvuruyu, ne Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 128§4 maddesinin sunduğu itiraz yolunu ne de yasaya aykırı olarak yakalanan ya da tutuklanan kişilerin tazmin edilmesine ilişkin 466 sayılı Kanun'un 1. maddesine göre tazmin yolunu önceden kullanmadan AİHM'ye başvurmakla itham etmektedir.

Hükümet esas hakkında ise, Türk hukuk sisteminde öngörülen gözaltı koşullarına atıfta bulunmakta ve Pütün'ün yakalanmasının yanı sıra tutuklanmasının da, sözkonusu dönemde yürürlükte olan mevzuata uygun olmakla birlikte hakkında varolan şüphelerin ciddiyetiyle kanıtlandığına dikkati çekmektedir.

Hükümet, 6 Mart 1997 tarihli ve 4229 sayılı Kanun'la yakalanan kişilerin lehine yapılan değişiklikleri hatırlatmaktadır (Bkz. *Pütün*).

B. AİHM'nin Takdiri

1. Hükümet'in ön itirazı hakkında

AİHM, AİHS'nin 5. maddesine göre yapılan şikayetler konusunda Hükümet'in, ilk kez 7 Mart 2005 tarihli savunmasında iç hukuk yollarının tüketilmemesini ileri sürdüğünü, halbuki bunu AİHM İçtüzüğü'nün 55. maddesi gereğince kabul edilebilirlik aşamasında sunulan savunmada yapması gerektiğini gözlemlemektedir (*N.C.-İtalya*, no: 24952/94, § 44, AİHM 2002-X).

AİHM, kesin bir sonuca götüren ve bu aşamadan sonraki hiçbir olayın kendisinin bilgisine sunulmadığından dolayı, Hükümet'in ön itirazını dava hakkının düşmesi gerekçesiyle reddetmektedir.

2. Esas hakkında

Bu durumda, Pütün'ün gözaltı süresinin, 11 Kasım 1995 tarihinde yakalanması ile birlikte başladığını ve 21 Kasım 1995 tarihinde İstanbul DGM yedek hakimi önüne çıkarıldığında sona erdiğine hiç kimse itiraz etmemektedir.

Bu bağlamda, AİHM Türk mevzuatının AİHS'nin 5§3 maddesi hükümlerine uyumlu hale getirilmesini amaçlayan kanun değişikliği tekliflerini memnuniyetle karşılamaktadır. Ancak AİHM'nin bu durumda, başvuranın davasına özel koşulları değerlendirme görevi bulunmaktadır. Söz konusu özel koşullar, ilgilinin on gün boyunca, söz konusu tedbirin uzatılmasına karar veren hukuki merciden başka merciyi görme olanağından yoksun olarak, gizli gözaltına maruz kaldığını kesin olarak ortaya konulmasını sağlamaktadır.

İlgilinin söz konusu faaliyetlere karıştığına dair ciddi şüpheler mevcut olsa da, 5. Madde uyarınca, ulusal makamların, terör ya da benzeri nitelikli suçun bulunduğunu düşündükleri her durumda, ulusal mahkemelerin ve en son AİHS'nin denetim organlarının her türlü etkin denetiminden uzak olarak şüphelileri yakalama ya da gözaltına almaya yetkili olmadıklarını hatırlatmak gerekir (*Dikme-Türkiye*, no: 20869/92, § 64 ve 66, AİHM 2000-VIII).

Benzeri suçlarla mücadele alanında soruşturma makamlarının karşı karşıya kalabileceği özel sorunlar ve en azından başvuran hakkında alınan özgürlükten yoksun bırakan tedbirin, mevcut haliyle iç hukuka uygunluğu, 5§3 maddesinin gerektirdiği gibi makamları, sanığı "hemen" hakim önüne çıkarmadan muaf tutamaz (ibidem, § 61 ve 64).

Bu konuda AİHM, *Brogan ve diğerleri-Birleşik Krallık* kararında, daha sonra da birçok kez onaylanan, adli denetimden uzak dört gün altı saatlik bir gözaltının, toplum için teröre karşı gerekli önlemleri alma amacı gütsen de, 5§3 maddesinin izin verdiği kesin sınırları aştığına karar vermiştir (29 Kasım 1988 tarihli karar, A serisi no: 145-B, s. 33-34, § 62).

AİHM, söz konusu karardan vazgeçirmek için, Hükümet haklı hiçbir olay ya da argüman sunmadığından, bu davada gözaltı süresinin 5§3 maddesinde yer alan ivedilik gerekliliğine cevap vermediği sonucuna varmaktadır.

Dolayısıyla söz konusu hüküm ihlal edilmiştir. Böyle bir tespit ise AİHM'yi, AİHS'nin 5§1 c) maddesi açısından ortaya konulan diğer olayları incelemekle yükümlü kılmamaktadır.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran maddi tazminat olarak 7.000 Euro istemektedir. Ayrıca başvuran, işkence altında tutulması ve ailesinin ve kendi gururunun çığnenerek, haksız olarak "terörist" ilan edilmesinden kaynaklanan hem fiziksel hem de psikolojik travmalara maruz kaldığından dolayı manevi zarar olarak 20.000 Euro istemektedir.

AİHM, başvuranın iddia edilen maddi zararının niteliğini açıklamadığını ve herhangi bir belgeyle iddialarını desteklemediğini gözlemlemektedir. Dolayısıyla bu iddialar kabul edilemez.

Ancak AİHM, hakkaniyete uygun olarak başvurana manevi zarar için 3.500 Euro verilmesinin uygun olacağına kanaat getirmektedir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran temsil edilmesine bağlı masraf ve harcamalar adı altında, avukatının mektubunu dayanak olarak sunarak, toplam 3.350 Euro istemektedir.

AİHM, 41. madde gereğince, sadece gerçekten gerekli olarak yapılan ve makul miktardaki masrafların geri ödenebileceğini hatırlatmaktadır (Bkz. diğerleri arasında, *Nikolova-Bulgaristan*, no: 31195/96, § 79, AİHM 1999-II).

Başvuran iddialarını belgelemese de, AİHM, hakkaniyete uygun olarak, 1.200 Euro'dan, adli yardım olarak Avrupa Konseyi'nin daha önce vermiş olduğu 4.100 Fransız Frangı'na denk gelen 625,04 Euro düşürülerek kalan miktarın başvurana ödenmesinin makul olduğuna kanaat getirmektedir.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE

1. Başvuranın, AİHS'nin 3. maddesine göre yaptığı şikayetinin yeniden incelenmesi talebinin reddedilmesine;

2. Hükümet'in ön itirazının reddedilmesine;

3. AİHS'nin 5§3 maddesinin ihlal edildiğine;

4. Davanın AİHS'nin 5§1 –c maddesi açısından incelenmesine gerek olmadığına;

5. a) Bu kararın, AİHS'nin 44§2 maddesine göre kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden TL'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet'in başvurana:

i. manevi tazminat için 3.500 Euro (üç bin beş yüz Euro)

ii. masraf ve harcamalar için 574,96 Euro (beş yüz yetmiş dört Euro doksan altı sent)


iii. miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak *ödemesine*;

b) Belirtilen süre bitiminden ödemenin yapıldığı tarihe kadar geçen süre için, yukarıda belirtilen tutara, Avrupa Merkez Bankası'nın kredi faiz oranına üç puan eklenmek suretiyle gecikme faizi *uygulanmasına*;

6. Hakkaniyete uygun tazminata ilişkin diğer taleplerin reddine *karar vermiştir*.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve 22 Aralık 2005 tarihinde, İctüzüğün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

MORDENİZ/Türkiye Davası*

Başvuru No:49160/99
Strazburg

10 Ocak 2006

OLAYLAR

1966 doğumlu başvuran Mehmet Emin Mordeniz Diyarbakır'da ikamet etmektedir. başvuran 3 Aralık 1996 tarihinde ölü bulunan Fahriye ve Mahmut Mordeniz'in oğludur.

A. Olayların Meydana Geliş Şekli

Başvuranın kardeşleri F.M. ve A.M., 1993 yılında PKK saflarına katılmıştır. Yaklaşık iki ay sonra sivil polisler ve özel timciler başvuranın evine baskın düzenlemişlerdir.

Başvuranın annesi Fahriye Mordeniz (Fa.M.), 1995'te Yunanistan'dan gelen oğullarından birini ziyaret etmek üzere İstanbul'a gitmiştir. Polis, başvuranın annesini ve kardeşini gözaltına almıştır. Kesin olarak belirtilmeyen bir tarihte Lice'de bulunan başvuranın kızkardeşi de gözaltına alınmış ve dört gün sonra serbest bırakılmıştır.

Başvuran, bu olaylardan bir kaç ay sonra Diyarbakır'da kırksekiz saat boyunca gözaltında tutulmuştur. Polisler, başvurandan kardeşlerinin nerede saklanmış olabileceklerini söylemesini istemişler ve başvuranı ve ailesini PKK'ya yardım ve yataklık yapmakla suçlamışlardır.

Başvuranın anlattıklarına göre, silah ve telsizleri olan sivil polisler, 28 Kasım 1996 tarihinde, saat 9'a doğru başvuranın babası Mahmut Mordeniz'i (M.M.) tutuklamış ardından başvuranın amcasına Ş. M.'ye ve S.K. adında bir köylüye, başvuranın babasını ifadesini almak üzere polis karakoluna götürdüklerini söylemişlerdir. Babasının tutuklanması sırasında orada bulunan başvuranın kardeşi A.M. ailesine haber vermiştir. Yaklaşık on dakika sonra polisler başvuranın babası ile beraber başvuranın annesini almaya gelmişlerdir.

B. Başvuranın Anne ve Babasının Tutuklanmasından Sonra Ailenin Yaptığı Müracaatlar

Başvuran, 8, 10, 11, 12, 13, 16, 18, 23 ve 24 Aralık 1996 tarihlerinde Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Başsavcısı'na anne babasının akıbeti konusunda bilgilendirilmek için başvuruda bulunmuştur. Başvuran, başvurusunda anne babasının 28 Kasım 1996 tarihinde gözaltına alındıklarını belirtmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuran, 25 Aralık 1996 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na anne babasının kayboluşundan sorumlu Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü polisleri aleyhinde cezai soruşturmanın başlatılması amacıyla yeniden başvuruda bulunmuştur. Başvurusunda anne ve babasının sivil polisler tarafından 28 Kasım 1996 tarihinde gözaltına alındığını belirtmiş ve tutuklandıkları sırada orada bulunan S.K. ve Ş.M.'nin dinlenilmesini talep etmiştir.

Aynı gün Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcısı, S.K.'nin ifadesini almıştır. S.K. 28 Kasım 1996 tarihinde M.M. ile hayvan pazarında olduğunu ve M.M.'yi polis olduklarını

söyleyen iki kişiyle on dakika boyunca konuşurken gördüğünü belirtmiştir. Ardından M.M. polis karakoluna götürülmüştür.

Ş.M. aynı gün alınan ifadesinde olay günü hayvan pazarında olduğunu ve telsizleri bulunan iki sivil polisin M.M. ile konuştuğunu ve M.M.'yi götürdüklerini belirtmiştir. Polisler kendisine M.M.'nin polis karakolunda ifade vermesi gerektiğini söylemişlerdir.

Başvuran, 7 Ocak 1997 tarihinde anne ve babasının akıbeti hakkında bilgilendirilmek için DGM Cumhuriyet Başsavcısı'na yeniden başvuruda bulunmuştur.

Başvuran, 25 Ocak 1997 tarihinde anne ve babasının kayboluşu hakkında soruşturmanın başlatılması için Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonu'na dilekçe vermiştir.

C. Başvuranın Anne ve Babasının Ölümüne İlişkin Muhakeme

Jandarma ve Cizre (Şırnak) Cumhuriyet Başsavcısı tarafından 3 Aralık 1996 tarihinde düzenlenen olay yeri keşif-ölü muayene ve otopsi zaptında, Cizre-Silopi yolu kenarında Bozalan (Cizre) köyüne yakın Keruh'ta yıkık bir duvarın arkasında karın üstü yatan biri kadın iki kişinin cesedinin bulunduğu yer verilmiştir. Cesetler, elleri bir kumaş parçasıyla bağlı ve ağızları yapıştırıcı bantla kapalı bir durumda bulunmuştur. Olay yerinde iki boş fişek kovana bulunmuştur. Ek olarak olay yerinin özet krokisi çıkartılmış ve cesetlerin fotoğrafları çekilmiştir.

Cesetler, 3 Aralık 1996 tarihinde Cizre Devlet Hastanesi morguna nakledilmiştir.

Cesetlerin aynı gün yapılan harici muayenesinde bu iki kişinin kurşun yarısından kaynaklanan beyin hasarından dolayı öldükleri ve ölüm sebebi açık olduğundan klasik otopsi yapılmadığı ortaya çıkmıştır.

İki çoban, 3 Aralık 1996 tarihinde verdikleri ifadelerinde 3 Aralık günü saat 15:30 sularında Cizre-Silopi yoluna yakın otağa koyunlarını götürürken yol kenarında biri kadın iki ceset bulduklarını belirtmişlerdir. Daha sonra çobanlar olayı jandarmaya bildirmişlerdir.

4 Aralık 1996 tarihinde Cizre Savcılığı Cizre Jandarması'ndan Silopi yolunda bulunan biri kadın iki kişinin cesetlerine ait soruşturma dosyasını acil olarak kendisine yollamasını istemiştir.

Aynı gün Savcılık Cizre Belediyesi'nden, bir kadın ve bir erkek cesedinin bulunduğu ve yakınlarının savcılığa müracaat etmeleri gerektiği yönünde halka hoparlörden anons yapmasını istemiştir.

Cizre Valisi, 6 Aralık 1996 tarihinde afiş yoluyla bir kadın ve bir erkek cesedinin bulunduğu yönünde halka bilgi vermiştir.

Diyarbakır Savcılığı Cizre Belediyesi'nden, 9 Aralık 1996 tarihinde 3 Aralık 1996 tarihinde bulunan cesetleri belediye mezarlığına, mezarlarının bulunabilecek şekilde defnedilmesini istemiştir.

İki polis ve bir belediye görevlisi tarafından imzalanan 10 Aralık 1996 tarihli tutanakta cesetlerin Cizre Asri mezarlığına gömüldüğü belirtilmiştir.

Savcı, 19 Aralık 1996 tarihinde Cizre Emniyet Müdürlüğü'ne ve Jandarması'na bu iki kişinin cinayet faillerini aramalarını, olayların PKK veya başka bir terör örgütü tarafından gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini ve cesetlerin kimliklerinin tespit edilmesiyle beraber yakınlarının da bulunmasını istemiştir.

Aynı gün Savcılık Şırnak, Silopi, İdil, Beytüşşebap ve Uludere Savcılıkları'ndan söz konusu cinayet failleri hakkında bilgi vermelerini, ölen kişilerin kayboluşu hakkında kayıtların bulunup bulunmadığını bildirmelerini, bu kişilerin yasadışı bir örgüt tarafından öldürülüp öldürülmediğini ve yakınlarının bu kişilerin akıbeti hakkında endişelenip endişelenmediğinin belirlenmesini istemiştir.

Cizre Emniyet Müdürlüğü tarafından düzenlenen 23 Aralık 1996 tarihli tutanakta olay yerinde iki kurşuna rastlanıldığı ve iki kişinin parmak izinin alındığı ve cesetlerinin fotoğraflarının çekildiği belirtilmiştir. Kurşunlar incelenmek üzere parmak izleri Polis Laboratuvarına gönderilmiştir.

Ölen iki kişinin el svaplarının incelenmesinin ardından düzenlenen 25 Aralık 1996 tarihli bilirkişi raporunda barut izine rastlanılmadığı belirtilmiştir.

Savcılık, 26 Aralık 1996 tarihinde Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü ve Jandarması'ndan Fa.M. ve M.M.'nin 28 Kasım 1996 tarihinde gözaltına alınıp alınmadığının kontrol edilmesini istemiştir.

Cizre Emniyet Müdürlüğü 27 Aralık 1996 tarihinde Savcılığa, Fa.M. ve M.M.'nin ölümü hakkındaki soruşturmanın hala devam etmekte olduğuna dair bilgi vermiştir.

Diyarbakır Jandarması, 2 Ocak 1997 tarihinde Diyarbakır Savcılığı'na Fa.M. ve M.M.'nin Jandarma'da gözaltına alınmadığı yönünde bilgi vermiştir.

Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü, 7 Ocak 1997 tarihinde Savcılığa Fa.M. ve M.M.'nin Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltına alınmadığını ancak Fa.M. 6-7 Haziran 1996 tarihlerinde İstanbul Emniyeti tarafından gözaltına alındığı yönünde bilgi vermiştir.

Diyarbakır Savcılığı, 19 Şubat 1997 tarihinde Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nden başvuranın Şehitlik Mahallesindeki (Diyarbakır) adresini bildirerek başvuranın savcılığa getirmesini talep etmiştir.

Aynı gün Savcılık Şırnak, Silopi, İdil, Beytüşşebap ve Uludere Savcılıkları'ndan Cizre-Silopi yolunda bulunan bir kadın ve bir erkek cesedi hakkında bilgi vermelerini, ölen kişilerin yasadışı bir örgüt tarafından öldürülüp öldürülmediğini ve bu kişiler hakkında herhangi birisinin ortaya çıkıp çıkmadığını belirlemelerini istemiştir.

Başvuranın kiraladığı evin sahibi, 3 Mart 1997 tarihinde karakolda dinlenmiştir. Ev sahibi başvuranın Şehitlik mahallesindeki dairesinde altı ay oturduğunu ve iki ay önce dairesinden çıktığını ve yeni adresini bilmediğini belirtmiştir.

Diyarbakır Savcılığı, 31 Mart ve 30 Mayıs 1997 tarihlerinde Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nden Şehitlik mahallesinde oturan başvuranın savcılığa getirilmesini talep etmiştir.

Emniyet Müdürlüğü, 8 Nisan 1997 tarihinde başvuranın savcılık tarafından belirtilen adreste artık oturmadığını bildirmiştir.

Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü, 17 Haziran 1997 tarihinde Şehitlik muhtarının elinde bulunan bilgilere göre başvuranın mahalle sakini olarak kaydının bulunmadığını belirtmiştir.

Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü, 21 Temmuz 1997 tarihinde Fa.M.'nin İstanbul'da 6 Haziran 1996 tarihinde gözaltına alındığı ve ertesi gün serbest bırakıldığı yönünde savcılığa bilgi vermiştir: Fa.M. ve M.M.'nin PKK lehine faaliyetlerde bulunan kişiler olarak bilindiğine, PKK üyelerinin verdiği bilgilere göre arandıklarına ve dava konusu olaylar sırasında gözaltında bulunmadıklarına yer verilmiştir.

İdil Savcılığı, 8 Eylül 1997 tarihinde İçişleri Bakanlığı'na bağlı Kayıp Bürosu Genel Müdürlüğü'nden kayıp kişiler hakkında yapılan arama taleplerini, kimliklerini, adreslerini, fiziksel özellikleriyle beraber fotoğraflarını temin etmeleri yönünde talepte bulunmuştur.

Diyarbakır Savcılığı, 28 Ekim 1997 tarihinde Emniyet Müdürlüğü'nden Fa.M. ve M.M.'nin kayboluşuna ilişkin yürütülen soruşturmaya olayların zamanaşımına uğrayacağı tarihe kadar, yani 28 Kasım 2011 tarihine kadar sürdürülmesini istemiştir.

İdil Cumhuriyet Başsavcısı, 17 Şubat 1998 tarihinde savcılıktan soruşturma dosyasının bir fotokopisini ve olay yerinde bulunan fişek kovanlarını temin etmesini istedikten sonra bu kurşunların ve fişek kovanlarıyla beraber 3 Aralık 1996 tarihinde İdil-Midyat yolunda bir diğer cesedin bulunduğu yerde bulunan fişek kovanlarının balistik raporunu istemiştir.

3 Mart 1998 tarihinde düzenlenen bölge Kriminal Polis Laboratuvarı balistik raporunda üç kişinin öldürülmesinde kullanılan 9 mm'lik mermilerin aynı silahtan çıktığı belirtilmiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı tarafından 4 Mart 1998 tarihinde düzenlenen mühürlenmiş eşyaların listesine ilişkin tutanakta 9 mm'lik fişek kovanının, deforme olmuş aynı kalibre bir diğer fişek kovanının ve mermi parçasının bulunduğu yer almaktadır.

İdil Savcılığı, 5 Mart 1998 tarihinde yukarıda belirtilen bilirkişi raporu gözönünde bulundurularak kendisi tarafından açılan ön soruşturmanın Cizre Savcılığı tarafından açılan soruşturmaya birleştirilmesini talep etmiştir.

5 Mart 1998 tarihinde düzenlenen tutanakta, Diyarbakır İnsan Hakları Derneği'nin yöneticisi ve Genel Sekreter Yardımcısı O.B.'nin, Derneğin 23 Mayıs 1993 tarihinde adli soruşturmanın ardından bütün faaliyetlerini durdurduğunu ve derneğin binasının mühürlendiğini ve bu nedenle 19 Şubat 1998 tarihli İdil Savcılığı'nın talebine cevap veremediğini belirttiği yer almıştır. O.B. istenilen belgeleri ancak derneğin binasının mührünün kaldırılması şartıyla verebileceğini belirtmiş ve ayrıca dernekte bulunan belgelerin birer fotokopisinin Ankara'daki ofislerinde de bulunduğunu açıklamıştır.

Cizre Cumhuriyet Başsavcısı 11 Mart 1998 tarihinde cinayetlere ilişkin ön muhakeme usullerinin birleştirilmesine karar vermiştir. Dosya İdil Cumhuriyet Başsavcısı'na gönderilmiştir.

İdil Savcılığı 18 Mayıs 1998 tarihinde İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden Fa.M.'nin fotoğraflarını ve 6 Haziran 1996 tarihinde tutuklandığı sürece yakınlarının adreslerini istemiştir.

İdil Savcılığı, 26 Mayıs 1998 tarihinde Fa.M. ve M.M.'ya ait cesetlerin fotoğraflarını muhtarlıkta, belediyede, polis karakollarında ve jandarmada asılması amacıyla Diyarbakır Savcılığı'na göndermiştir.

İdil Savcılığı, 8 Haziran 1998 tarihinde Ankara Emniyet Müdürlüğü'nden Ankara İnsan Hakları Derneği temsilcilerinin mahkemeye çağrılmasını ve Savcılığa, arama taleplerinin, kaybolan kişilerin fotoğraflarının ve bu kişilerin yakınlarının kimliklerinin ve adreslerinin listesinin bir kopyasını göndermesini talep etmiştir. Savcılık, Diyarbakır İnsan Hakları Derneği'nin adli soruşturmanın ardından feshedildiğini bildirmiştir.

İdil Savcılığı, 13 Ağustos 1998 tarihinde Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nden cesetlerin teşhis edilmesi için ölen kişilerin yakınlarından birinin adresini ve telefon numarasını istemiştir.

Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü, 14 Ağustos 1998 tarihinde İdil Savcılığı'na Fa.M. ve M.M.'nin gözaltına alınmadığı yönünde bilgi vermiş ve Fa.M.'nin İstanbul Emniyet Müdürlüğü tarafından 6 Haziran 1996 tarihinde gözaltına alındığını belirtmiştir.

İdil Savcılığı, 27 Ağustos 1998 tarihinde 1993 ve 1996 tarihleri arasındaki bir çok adalet dışı infazların gerçekleştiği ve suçların işleniş şekliyle kullanılan silahların cinayet faillerinin aynı kişi olabileceğini düşündüğü gözönünde bulundurulduğunda ön soruşturmaların dosyasını, cinayetlerin tarihi, yeri ve saatlerini, kullanılan silahı, toplanan delillerle (fişek kovanları, parmak izleri) beraber buna yönelik bilirkişi raporlarını ve suçların nitelikleri hakkında bilgi istemiştir. İdil Savcılığı talebini Şırnak, Cizre, Beytüşşebap, Uludere, Şirvan, Derik, Kızıltepe, Nusaybin, Ömerli, Kozluk, Bismil, Çınar, Hani, Kulp ve Lice Savcılıkları'na iletmiştir.

İdil Savcılığı, 31 Ağustos 1998 tarihinde Diyarbakır Savcılığı'ndan Diyarbakır İnsan Hakları Derneği'ne müracaat eden başvuranın yardımıyla cesetlerin teşhis edilmesi amacıyla gerekli adımları atmasını istemiştir. Aynı gün İdil Savcılığı Diyarbakır Savcılığı ve Emniyet Müdürlüğü'ne özellikle başvuran tarafından 10 Aralık 1996 tarihinde yaptığı başvuru gözönünde bulundurarak bulunan cesetlerin teşhisinin onaylanmasını talep etmiştir.

Başvuranın kuzeni ve kardeşi Kasım 1998'de, fotoğraflardan cesetleri teşhis etmeleri amacıyla Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'ne çağrılmışlardır. Bu kişiler Fa.M. ve M.M.'yi teşhis etmişlerdir.

9 Kasım 1998 tarihli teşhis tutanağında, avukatıyla beraber Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'ne gelen başvuranın, anne babasını fotoğraflardan teşhis ettiği yer almıştır. Tutanakta ayrıca savcılığın emri üzerine cesetlerin 12 Ekim 1996 tarihinde saat 11:30'da adli mezarlığa defnedildiği belirtilmiştir.

Başvuran, 9 Kasım 1998 tarihinde Savcılık tarafından dinlenmiştir. Başvuran, 1997 yılına kadar Diyarbakır'da ikamet ettiğini ve daha sonra Bingöl'e yerleştiğini belirtmiştir. Başvuran, telefon tehditleri aldığını ve evine, Diyarbakır'ı terk etmesini ve anne babasının ölümü hakkında yaptığı şikayetten vazgeçmesini isteyen isimsiz mektupların gönderildiğini belirtmiştir. Ardından başvuran, Diyarbakır Barosu'na bağlı iki avukattan O.B. ve M.K., Diyarbakır Savcılığı'na müracaatta bulunmalarını istemiştir. Başvuran anne babasını fotoğraflardan teşhis ettikten sonra 28 Kasım 1996 tarihinde saat 9'a doğru babasının Ş.M. ve S.K. ile hayvan pazarına hayvanlarını satmak üzere geldiğini açıklamıştır: polis kimliklerini gösteren silahlı ve telsizi bulunan üç kişi, babasının yanına gelmiş ve ifadesini almak üzere babasını götürmüşlerdir; bu üç kişi babasıyla beraber evine gelmiş ve polislerden biri annesini aramıştır; kızkardeşi başvurana polislerin Ford marka siyah bir arabayla geldiklerini söylemiş; annesi giderken bu kişilerin kendisini öldüreceklerini söylemiştir; başvuran savcılığa ve DGM'ye başvurmasına rağmen anne babasının gözaltına alınıp alınmadığı onaylanmamıştır.

Başvuran bu olaydan altı ay önce kendisinin de gözaltına alındığını ve bazı kişilerin kendisine iki kardeşinin PKK üyesi olduklarını söylediklerini belirtmiştir; bu kişilerin kendisine Diyarbakır'ı terk etmesi veya kendilerine veya PKK'ya katılması için tehdit ettiklerini, eğer bunları yapmazsa kendisini ve ailesini ortadan kaldıracaklarını söylediklerini belirtmişti. Başvuran biri Temmuz 1997'de öldürülen ve diğerinin nerede olduğunu bilmediği iki kardeşinin PKK üyesi olduğunu belirtmiştir. Başvuran anne babasının cinayet faillerine karşı şikayetçi olduğunu bildirerek ifadesine son vermiştir.

Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü, 10 Kasım 1998 tarihli tutanakla başvuranın anne babasını teşhis ettiği yönünde Diyarbakır Savcılığı'na bilgi vermiştir. Savcılıktan İdil Savcılığı'yla irtibat kurması istenmiştir.

10 Kasım 1998 tarihli bilirkişi raporunda, 3 Aralık 1996 tarihinde Cizre-Silopi yolu 16. km'sinde bulunan cesetlerin birinde bulunan on parmak izinin Ankara'da 21 Eylül 1983 tarihinde uyuşturucu kaçakçılığında tutuklanan M.M. adlı bir kişinin parmak izleriyle aynı olduğu belirtilmiştir.

Belediyenin düzenlediği 10 Kasım 1998 tarihli tutanakta, kayıtlara geçmemesinden dolayı ve mezarlıkta bulunan iki yüz elli mezarın sayısı gözönünde bulundurulduğunda başvuranın anne babasına ait mezarların bulunmadığı belirtilmiştir.

Diyarbakır Savcılığı, 16 Kasım 1998 tarihinde başvuranın anne babasının ölümüne ilişkin yaptığı şikayet konusunda *ratione loci* yetkisiz olduğunu bildirmiş ve soruşturma dosyasını İdil Savcılığı'na göndermiştir.

İdil Savcılığı, 8 Ocak 1999 tarihinde Diyarbakır Savcılığı lehine soruşturmada vazgeçmiştir. Savcılık kararında 4 Aralık 1996 tarihinde İdil-Midyat yolunda bir cesedin bulunduğunu belirtmiştir; bu arada Cizre-Silopi yolunda aynı şekilde öldürülen iki kişi bulunmuştur; bilirkişi raporuna göre bu üç kişi aynı silahtan çıkan kurşunlarla öldürülmüştür. İdil Savcılığı'nın dosyası Cizre Savcılığı'nın dosyasıyla birleştirilmiştir. Yapılan incelemelerin ardından birinci cesedin R.Y.'ye, diğer ikisinin de Fa.M. ve M.M.'ye ait olduğu belirlenmiştir. Bu üç ceset hakkında Diyarbakır Savcılığı'nda yapılan soruşturma hala devam etmektedir. İdil Savcılığı, Aralık 1996 tarihinde Adıyaman-Hilvan ve Şanlıurfa-Adıyaman yolunda cesetleri bulunan başka kişilerin de aynı şekilde kaçırıldığını kaydetmiştir. Savcılığın olaylar hakkında yaptığı incelemenin, ölen kişilerin kaçırıldığını ve telsizleri bulunan ve sahte plakalı araçlar kullanan cinayet faillerinin kendilerini polis olarak tanıttıklarını gösterdiği, kaçırılan kişilerden birinin Emniyet Müdürlüğü binasına kadar götürüldüğü, bu cinayetlerin Ceza Kanununun "çete" olarak adlandırdığı gruplar tarafından işlendiği ve bu suçun Diyarbakır DGM'nin yetki alanına girdiği sonucuna varmıştır.

Cizre Emniyet Müdürlüğü, 14 Ocak 1999 tarihinde İdil Savcılığı'na başvuranın anne ve babası hakkında yürütülen soruşturmanın durumu hakkında özet bilgi vermiştir. Özetle, İnsan Hakları Derneği'nin 1996 yılı raporuna göre sözkonusu iki kişinin gözaltına alındıktan sonra kayboldukları belirtilmiştir. Yapılan kontrollerde bu kişilerin gözaltına alınmadığı belirlenmiştir. Emniyet Müdürlüğü bu kişilerin 3 Aralık 1996 tarihinde saat 17:30'a doğru Cizre-Silopi yolunun 16. km'sinde Keruh'ta bulunduğunu belirtmiştir. Olay yerinde 9 mm'lik bir mermi bulunmuş, cesetlerin fotoğrafları çekilmiş ve parmak izleri alınmıştır; her biri başlarına aldıkları birer kurşunla öldürülmüş, elleri sıkı sıkı bağlı ve ağızları yapışkan bantla bağlı bir şekilde bulunmuşlardır. Cesetler teşhis edilemediğinden dava dosyası savcılığa sevk edilmiştir. Diyarbakır Barosu avukatlarından O.A., 9 Kasım 1998 tarihinde cesetlerin Cizre Belediye mezarlığına defnedilmiş olabileceğini öne sürerek savcılığa başvurmuştur. Savcılığın

verdiği izinle mezarlar açılmış ancak cesetler bulunamamıştır. Ardından bu iki ceset ve İdil-Midyat yolunda bulunan üçüncü ceset arasında bağlantı kurulmuştur.

Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü, 24 Ağustos 1999 tarihinde Diyarbakır Savcılığı'nın 5 Mayıs 1999 tarihli talebine cevaben ceza soruşturmasının sürmekte olduğunu belirtmiştir.

Diyarbakır Savcılığı, 26 Nisan 2000 tarihinde Fa.M., MM ve bir diğer kişi olan R.Y.'nin aynı silahla öldürüldüğünü gözönünde bulundurarak Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'ne cinayet faillerinin bulunması amacıyla soruşturmanın yürütülmesini ve her üç ayda bir soruşturmanın durumu hakkında kendisine bilgi verilmesini talep etmiştir.

Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü, 12 Mayıs 2000 tarihinde Savcılığa sözkonusu cinayet faillerinin bulunması amacıyla soruşturmanın devam etmesine ilişkin bilgi vermiştir.

Diyarbakır Savcılığı, 22 Haziran 2000 tarihinde Diyarbakır DGM Savcısına R.Y. hakkında yürütülen soruşturmanın Fa.M. ve M.M. hakkında yürütülen soruşturmaya birleştirildiği yönünde bilgi vermiştir.

Başvuranın temsilcisi 14 Nisan 2001 tarihinde S.K.'nin ifadesini almıştır. S.K. 1996 Kasım ayı sonunda M.M. ile beraber Diyarbakır hayvan pazarına gittiklerini belirtmiştir; saat 11'e doğru silahlı ve telsizi olan sivil kıyafetli iki kişinin M.M.'yi bir ifade hakkında Şehitlik Polis Karakolu'na götürmek üzere almaya geldiklerini belirtmiştir. S.K., M.M.'nin gözaltına alınıp alınmadığını öğrenmek için Şehitlik Karakolu'na gelmiştir. S.K., M.M.'nin sivil polisler tarafından götürüldüğünü söyledikten sonra kendisini karşılayan polis, S.K.'yı sivil bir polisin karşıladığı başka bir birime yönlendirmiştir. Bu polis hücreyi kontrol ettikten sonra böyle bir kişinin gözaltına alınmadığını, bu olayın istihbarat birimlerinin işi olduğunu ve kurtarmak için tanıdıkları varsa kullanılabileceğini söylemiştir. Bu olaydan sonra S.K. Olağanüstü Hal Bölge Valisi'ne, DGM Savcısı'na ve Savcılığa şikayette bulunmuştur: şikayet Fa.M. ve M.M. gözaltına alınmadığı gerekçesiyle kayıtlara geçirilmemiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. HÜKÜMET'İN ÖN İTİRAZI

Hükümet, iç hukuk yollarının tüketilmemesine ilişkin kabul edilemezlik itirazını öne sürmektedir.

Başvuran bu argümana itiraz etmektedir.

AİHM, kabul edilebilirlik kararında dava koşullarını gözönüne alarak, Hükümet'in itirazının, başvuranın AİHS'nin 2. maddesine göre yaptığı şikayetin ortaya çıkardığı sorunlarla yakından ilişkisi bulunan sorunlara bağlı olduğunu gözlemlemiş olduğunu hatırlatmaktadır. Sonuç olarak AİHM, Hükümet'in itirazını esasla birleştirmeye karar vermiştir.

II. AİHS'NİN 2. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, anne ve babasının yaşam haklarına aykırı olan yargısız infaz kurbanı olduklarından şikayetçi olmaktadır. Başvuran, AİHS'nin 2. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

Hükümet, ulusal makamların, başvuranın anne ve babasının kimliklerinin teşhis edilmesi ve cinayet faillerinin bulunması için soruşturmayı titizlikle yürüttüklerini savunmaktadır. Klasik otopsi yapılmamıştır. Zira ölüm nedeni (kurşunla) belliydi. Başvuranın kardeşi adresi bulunamadığından dolayı dinlenememiştir. Ayrıca, teröre bağlı nedenlerin yanısıra, olayların geçtiği dönemdeki hava koşulları nedeniyle, teknik olarak ilgililerin mezarlarını bulmak mümkün olmamıştır.

1. Başvuranın Anne ve Babasının Ölüm Koşulları Hakkında

AIHM, AIHS'nin 2. maddesini, AIHS'nin temel maddeleri arasında yer aldığını ve 3. madde ile birlikte Avrupa Konseyi'ni oluşturan demokratik toplumların temel değerlerinden birine yer verdiğini hatırlatmaktadır (Bkz. *Finucane-Birleşik Krallık*, n° 29178/95, §§ 67-71, AIHM 2003-VIII ve *Çakıcı-Türkiye*, n° 23657/94, § 86, AIHM 1999-IV). Bunun yanısıra, 2. maddenin sağladığı korumanın önemini kabul eden AIHM, yaşam hakkına dair şikayetleri büyük bir dikkatle inceleyerek görüş bildirmek zorundadır (Bkz. *Tekdağ-Türkiye*, n° 27699/95, § 72, 15 Ocak 2004 ve *Ekinci-Türkiye*, n° 25625/94, § 70, 18 Temmuz 2000).

AIHM delilleri değerlendirmek için, “her türlü şüphenin ötesinde” delil kriterinden faydalanmaktadır (Bkz. *İrlanda-Birleşik Krallık*, 18 Ocak 1978 tarihli karar, A serisi n° 25, s. 64-65, §§ 160-161). Ancak, böyle bir delil, bir dizi emare ya da yeterince ciddi, kesin ve birbiriyle bağdaşan çürütülmemiş karinelere dayanabilir (Bkz. *Abdurrahman Orak-Türkiye*, n° 31889/96, § 69, 14 Şubat 2002). AIHM'nin, delillerin değerlendirilmesi konusunda, ikincil bir rolü bulunmaktadır ve dava koşullarının gerektirmediği durumda olayları değerlendirmeye çağrılan ilk derece mahkemesinin görevini yerine getirmeden evvel dikkatli olmak zorundadır. (Bkz. *Tahsin Acar-Türkiye*, n° 26307/95, § 216, 8 Nisan 2004).

Halihazır durumda AIHM, değerlendirme yapması için kendisine sunulan unsurlardan, başvuranın anne ve babasının Cizre-Silopi yolunun kenarında 3 Aralık 1996 tarihinde ölü bulduklarının ortaya çıktığını belirtmektedir. Başvuranın iddialarının aksine, ne dosyadaki belgelerden ne de davaya ilişkin olaylardan, anne ve babasının Devlet görevlileri tarafından ya da yardımı ve işbirliği sayesinde öldürüldükleri sonucu çıkmaktadır.

AIHM, elinde bulunan unsurlar ışığında, başvuranın anne ve babasının Devlet görevlileri tarafından ya da işbirliği ile öldürüldüklerine dair bir sonucun, güvenilir emarelerden çok varsayım ve spekülasyondan ibaret olduğuna kanaat getirmektedir. Bu koşullarda AIHM, her türlü şüphenin ötesinde, Savunmacı Devlet'in başvuranın anne ve babasının ölümünden sorumlu tutulamayacağını tespit etmektedir.

Sonuç itibarıyla bu bağlamda AIHS'nin 2. maddesi ihlal edilmemiştir.

2. Soruşturmanın Yetersizliği Hakkında

AIHM, AIHS'nin 2. maddesinde şart koşulan yaşam hakkının korunması yükümlülüğünün, 1. madde ile Devletlere yüklenen “kendi yetki alanları içinde bulunan herkese bu Sözleşme[de] açıklanan hak ve özgürlükleri tanı[maları]” yükümlülüğü ile birlikte, zora başvurmanın bir kişinin ölümüne neden olması halinde etkili bir soruşturma yürütülmesini öngördüğünü ve bunu zorunlu kıldığını hatırlatır (Bkz. *Kaya-Türkiye*, 19 Şubat 1998 tarihli karar, 1998-I, s. 329, § 105 ve *McCann ve diğerleri-Birleşik Krallık*, 27 Eylül 1995 tarihli karar, A serisi n° 324, s. 49, § 161). Böyle bir soruşturma, faillerinin Devlet görevlisi ya da başkalarının olduğu iddia edildiği ve güç kullanılarak bir kimsenin ölümüne sebebiyet verildiği her durumda yapılmalıdır (Bkz. *Tahsin Acar*, § 220). Sorgulamalar

özellikle derinlemesine, tarafsız olarak ve dikkatli yapılmalıdır (Bkz. Çakıcı, § 86 ve *McCann ve diğerleri*, s. 49, §§ 161-163).

AİHM, ayrıca, soruşturmanın etkinliğine ilişkin asgari kriteri karşılayan incelemenin niteliği ve derecesinin davanın koşullarına bağlı olduğunu gözönünde bulundurmaktadır. Bu koşullar ilgili olguların tümü temelinde ve soruşturma çalışmalarının uygulamadaki gerçeklerine bakılarak değerlendirilir. Ortaya çıkabilecek durumların çeşitliliğini, yalnızca soruşturmaya ilişkin işlemler listesine veya basitleştirilmiş diğer kriterlere indirgemek mümkün değildir (Bkz. *Fatma Kaçar*, § 74, *Velikova-Bulgaristan*, n° 41488/98, § 80, AİHM 2000-VI, *Tanrikulu-Türkiye*, n° 23763/94, §§ 101-110, AİHM 1999-IV, *Kaya*, s. 325-326, §§ 89-91 ve *Güleç-Türkiye*, 27 Temmuz 1998 tarihli karar, 1998-IV, s. 1732-1733, §§ 79-81).

Ayrıca yürütülen soruşturma, sorumluların tespit edilmesi ve mümkün olduğu takdirde cezalandırılmasını sağlaması için etkili olmak zorundadır (Bkz. *Oğur-Türkiye*, n° 21594/93, § 88, AİHM 1999-III). Burada sonuçtan çok araçlarla ilgili bir yükümlülük sözkonusudur. Makamlar, olayla ilgili delillerin toplanması için makul olarak ulaşılabilir olan tedbirleri almak zorundadırlar (Bkz. *Tanrikulu*, § 109 ve *Salman-Türkiye*, n° 21986/93, § 106, AİHM 2000-VII).

Bu bağlamda makul derecede bir ivedilik ve özen gerekliliği kendini göstermektedir. Bazı durumlarda soruşturmanın ilerlemesini engelleyecek engel ve zorlukların bulunabileceğini kabul etmek gerekir. Ancak, ölüme sebebiyet veren güce başvurma hakkında soruşturma yapmak sözkonusu olduğunda, yetkililerin acilen cevap vermesi, genel olarak eşitlik ilkesine riayet edilmesi, kamu güvenini sarsmamak ve yasadışı eylemlere müsama gösterildiği ya da suç ortaklığı yapıldığı izlenimine mahal vermemek için gerekli görülebilir (Bkz. *McKerr –Birleşik Krallık*, n° 28883/95, § 114, AİHM 2001-III).

Bu davada, AİHM, değerlendirmeye alınan delilleri gözönüne alarak, soruşturma çerçevesinde yapılan araştırmaların, sadece PKK ya da yasa dışı örgütler aleyhinde yürütüldüğünü belirtmektedir. Bu bağlamda, İdil Cumhuriyet Başsavcılığı kararları yeterince gerekçelendirilmemiştir. Zira failin suç örgütü olduğunu ileri sürmekte ancak araştırmasını derinleştirmemektedir. Başvuranın anne ve babasının ölümü konusunda yürütülecek soruşturma hakkında Diyarbakır, İdil ve Cizre Cumhuriyet Başsavcılıkları arasında yetki uyuşmazlığının bulunduğunu ortaya koymak gerekir. Daha sonra bu davada yürütülen soruşturma R.Y. adındaki bir diğer kişi hakkında yürütülen soruşturma ile birleştirilmiştir. Dolayısıyla soruşturma işbirliği içinde ve bir merkezden yürütülmemiştir. Bu da soruşturmanın daha ağır işlemesine ve karmaşık hale gelmesine neden olduğundan dolayı, etkililiğine zarar verilmiştir. Buna ek olarak, ulusal makamlar, anne ve babasının kaçırıldığı sırada aynı yerde bulunan başvuranın kızkardeşini, başvurunun kabul edilebilir bulunmasının ardından yani olaylardan sekiz yıl sonra dinleme girişiminde bulunmuşlar, ancak bunda da başarılı olamamışlardır. Ayrıca soruşturmaya, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı önünde hala devam edilmektedir.

AİHM, başvuranın anne ve babasının cesetlerinin teşhisinin 1998 yılının Kasım ayında, yani ölmelerinden iki yıl sonra gerçekleştirildiğini not etmektedir. O dönemde Türkiye'nin Güneydoğusu'ndaki koşullar gözönüne alındığında, ulusal makamların Cizre Belediyesi'ne konu hakkında kesin talimatlar vermelerine rağmen, ilgili belediyelerin kimlikleri teşhis edilmemiş kişilerin mezarlarının tespit edilmesi için gerekli tedbirleri almaları uygun olurdu.

Özetle AİHM, ortaya konulan eksiklikleri gözönüne alarak, ulusal makamların başvuranın anne ve babasının ölüm koşulları hakkında yürüttükleri araştırmaların etkili olarak nitelendirilemeyeceği sonucuna varmaktadır. Dolayısıyla, Hükümet'in iç hukuk yollarının tüketilmemesine ilişkin itirazını kabul etmemek uygun olacaktır.

AİHM, buradan yola çıkarak itirazı reddetmektedir.
AİHM, AİHS'nin 2. maddesi açısından Devlet'in usule ilişkin yükümlülüklerinde eksiklikler bulunduğu sonucuna varmaktadır.

III. AİHS'NİN 3 VE 5. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran AİHS'nin 3 ve 5§1, 2, 3 ve 4 maddelerinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir. AİHM, her türlü makul şüphenin ötesinde, Devlet görevlisinin ya da Devlet makamları adına hareket eden bir kimsenin, başvuranın anne ve babasının iddia edilen tutukluğuna ya da öldürülmesi olayına karıştıklarının ortaya konulmadığı sonucuna vardığını hatırlatmaktadır. Böylelikle AİHM, başvuranın şikayetlerinin işlevsel dayanaklardan yoksun olduğuna kanaat getirmektedir (Bkz. *O.-Türkiye*, no: 28497/95, § 138, 15 Temmuz 2004).

Dolayısıyla, AİHS'nin 3 ve 5. maddeleri ihlal edilmemiştir.

IV. AİHS'NİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, anne ve babasının ölüm koşulları hakkında etkili ve uygun soruşturmanın bulunmamasından şikayetçi olmakta ve güvenlik güçlerinin ceza almamasını sağlayan sistem nedeniyle etkili hukuk yolunun bulunmamasını ileri sürmektedir. Başvuran AİHS'nin 13. maddesini ileri sürmektedir.

AİHM, AİHS'nin hak ve özgürlüklere yer verdiği şekliyle, Sözleşme'nin 13. maddesinin, bu hak ve özgürlüklerden iç hukukta yararlanılmasını sağlayacak yolların varlığını güvence altına aldığı hatırlatır. Dolayısıyla Sözleşmeciler Devletler, bu hükmün kendilerine getirdiği yükümlülüklerle ne şekilde uydukları konusunda belli bir takdir payından yararlanma hakkına sahip olsalar da, sözkonusu hüküm, AİHS'ye dayalı "savunulabilir bir şikayetin" içeriğinin incelenmesini ve uygun bir telafinin sunulmasını sağlayacak bir iç hukuk yolunu zorunlu kılmaktadır. AİHS'nin 13. maddesinden doğan yükümlülüğün kapsamı, başvuranın Sözleşme uyarınca yaptığı şikayetin niteliğine bağlı olarak değişmektedir. Bununla birlikte bu maddenin gerektirdiği başvuru yolu hukuken olduğu kadar pratikte de "etkili" olmalı ve özellikle bu başvuru yolunun kullanılması, Savunmacı Devlet'in yetkili mercilerinin fiilleri tarafından gerekçe gösterilmeden engellenmemelidir (Bkz. *Abdurrahman Orak*, § 97, *Kaya*, s. 329-330, § 106, *Aydın-Türkiye*, 25 Eylül 1997 tarihli karar, 1997-VI, s. 1895-1896, § 103 *Aksoy-Türkiye*, 18 Aralık 1996 tarihli karar, 1996-VI, s. 2286, § 95).

Yaşam hakkının temel teşkil eden önemi dikkate alındığında, 13. madde, uygun durumlarda tazminat ödenmesinin yanı sıra, sorumluların teşhis edilmesi ve cezalandırılmasını sağlayacak derin ve etkili soruşturmalar ile şikayetçinin soruşturma usullerine etkin bir biçimde erişebilmesini öngörmektedir (*Kaya*, adigeçen karar, s. 330-331, § 107).

AİHM, mevcut davada sunulan deliller ışığında, maktulün güvenlik güçleri tarafından öldürüldüğüne dair her türlü makul şüphenin ötesinde bir delil bulunmadığı sonucuna varmıştır. Bununla birlikte daha önceki davalarda da belirtildiği gibi bu durum, AİHS'nin 2. maddesine dayanan şikayeti "savunulabilir" olmaktan çıkarmamaktadır (Bkz. *Fatma Kaçar*, § 90 ve *Boyle ve Rice-Birleşik Krallık*, 27 Nisan 1988 tarihli karar, A serisi no: 131, s. 23, § 52). esas hakkındaki AİHM'nin vardığı sonuç, yukarıda belirtilen sebeplerden dolayı savunulabilir olan sözkonusu şikayet hakkında etkili soruşturma yürütme yükümlülüğünü iptal etmemektedir.

AİHM yetkili mercilerin, başvuranın anne ve babasının öldürüldüğü koşullar hakkında etkin bir soruşturma yürütmek zorunluluğu bulunduğunu daha önce belirtmiştir. Oysa yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı, soruşturma yürütme yükümlülüğünü zorunlu kılan AİHS'nin 2. maddesinin ötesine geçen 13. maddeye uygun olarak, Savunmacı Devlet'in etkili bir ceza soruşturmasını yürüttüğü söylenemez (*Kaya*, adigeçen karar, s. 330-331, § 107).

Dolayısıyla AİHS'nin 13. maddesi ihlal edilmiştir.

V. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, kendisine gönderilen 16 Mart 2005 tarihli yazıda, AİHS'nin 41. maddesi bakımından her türlü adil tazmin talebinin esas hakkında verilen yazılı görüşlerde belirtilmesi gerektiği hükmü içeren AİHM İçtüzüğü'nün 60. maddesine dikkatinin çekilmesine rağmen, kabul edilebilirliğe ilişkin karardan sonra hiçbir adil tazmin talebinde bulunmamıştır. İlgili esas hakkındaki görüşlerini sunması için tanınan süre içinde talepte bulunmadığından dolayı, AİHM, herhangi bir ödemenin yapılmasına gerek olmadığına kanaat getirmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Hükümet'in itirazını esasla birleştirmeye ve reddetmeye;
2. AİHS'nin 2. maddesinin esastan ihlal edilmediğine;
3. AİHS'nin 2. maddesinin usulden ihlal edildiğine;
4. AİHS'nin 3 ve 5. maddelerinin ihlal edilmediğine;
5. AİHS'nin 13. maddesinin ihlal edildiğine;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve 10 Ocak 2006 tarihinde, İçtüzüğün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Elif ATEŞ/Türkiye Davası*

Başvuru No:14390/04

20 Ekim 2005

OLAYLAR

1970 doğumlu başvuran Elif Ateş Türk vatandaşıdır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde İstanbul Barosu avukatlarından H. Kaplan tarafından temsil edilmektedir.

A. Davanın Koşulları

Davanın nedenleri, tarafların belirttiği gibi şu şekilde özetlenebilir.

Başvuran 8 Ekim 1996 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından bir terörist örgüte üye olmaktan on beş yıl ağır hapis cezasına mahkum edilmiştir. Başvuran Kırşehir Cezaevi'nde yatmaktayken açlık grevine başlamıştır.

19 Aralık 2002 tarihinde, sağlık durumu kötüleşen başvuran Sağmalcılar Devlet Hastanesi'nde muayene edilmiştir. Doktorlar başvuranın sağlık durumunun özgürlükten yoksun bırakıcı bir cezayı çekmeye elverişli olduğuna karar vermişlerdir.

Başvuran, daha sonra Adli Tıp Kurumu (Kurum) 3. İhtisas Kurulu (İhtisas Kurulu) tarafından muayene edilmiştir, İhtisas Kurulu başvuranda Wernicke-Korsakoff Sendromu (WK-S) olduğunu tespit etmiştir. İhtisas Kurulu 25 Aralık 2002 tarihinde sunduğu raporda, hastanın cezasının infazının altı ay süreyle ertelenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Kırşehir Cumhuriyet Başsavcısı, Adli Tıp Kurumu Genel Kurulu'ndan konuyla ilgili görüş istemiştir.

10 Nisan 2003 tarihinde, Genel Kurul, İhtisas Kurulu'nun kararlarını onaylamıştır.

23 Nisan 2003 tarihinde, Cumhuriyet Başsavcısı CMUK'un 399§2 maddesi gereğince ceza infazının ertelenmesi gerektiğini kabul etmiş ve başvuran serbest bırakılmıştır. Başvuran Gaziosmanpaşa (İstanbul) semtinde oturan ailesinin yanına yerleşmiştir.

Ekim 2003 tarihinde, Gaziosmanpaşa Cumhuriyet Savcısı, 3. İhtisas Kurulu tarafından istenen kontrollerin yapılması amacıyla başvurunu Şişli Etfal hastanesine sevk etmiştir.

10 Ekim 2003 tarihinde başvuran yeniden 3. İhtisas Kurulu tarafından muayene edilmiştir. İhtisas Kurulu kararını bildirmeden önce, İstanbul Üniversitesi Hastanesinde başvuranın nörolojik muayenesinin yapılmasını talep etmiştir.

Başvuranın cezası 23 Ekim 2003 tarihine kadar uzatıldığı halde başvuran muayeneye gelmemiş ve Adalet'ten kaçmıştır.

12 Kasım 2003 tarihinde, başvuranın ailesi yaklaşık yirmi günden beri kızlarının kendileriyle yaşamadığını adli makamlara bildirmişlerdir.

13 Kasım 2003 tarihinde, Kırşehir Cumhuriyet Savcısı başvuran aleyhine yakalama müzekkeresi çıkarmıştır.

ŞİKAYETLER

AİHS'nin 2. ve 3. maddelerine atıfta bulunan başvuran, Wernicke-Korsakoff hastası olması nedeniyle olası bir hapsedilme durumunun ölümüne sebep olacağını iddia etmektedir.

AİHM'DEKİ USUL İŞLEMLERİ

Elli üç adet başvurunun bir tanesini oluşturan mevcut davada, AİHM, İç Tüzüğü'nün Ek A1 maddesi uyarınca, esas hakkında incelemesi için ilgili olayların tespit edilmesi amacıyla soruşturma heyeti oluşturmuştur.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

AİHM üyeleri arasından üç delegeyi, Türkiye'deki ceza infaz kurumları ile hastanelerde ziyarette bulunmakla görevlendirmiş ve üç uzman doktordan oluşan bir bilirkişi heyetini, öncelikle aralarında başvuranın da bulunduğu ilgili kişilerin sağlık öykülerini değerlendirmek, ardından da bu kişilerin özgürlükten yoksun bırakıcı bir cezayı çekip çekemeyeceklerini belirlemek amacıyla nöropsikiyatrik muayeneler yürütmekle görevlendirmiştir.

23 Ağustos 2004 tarihinde bu görevin en iyi şekilde yürütülmesi amacıyla, AİHM Hükümet'ten, İç Tüzüğü'nün 39. maddesi uyarınca, amaçlanan muayenelerin Bilirkişi Kurulu tarafından yürütülebilmesi için, firari durumda olan başvuranın 6 Eylül 13 Eylül 2004 tarihleri arasında yakalanmamasını talep etmiştir.

AİHM bu görevi çerçevesinde, başvurandan, 11 Eylül 2004 tarihinde muayene edileceği İstanbul Üniversitesi Çapa Hastanesi'ne gitmesini istemiştir. AİHM başvurana, geçerli bir mazereti olmadan bu çağrıya uymaması halinde, AİHS'nin 37§1 c) maddesi uyarınca başvurusunun kayıttan düşeceğini de bildirmiştir.

AİHM'nin bu şekilde gerçekleştirdiği soruşturma görevine ilişkin bilgi *Tekin Yıldız-Türkiye* kararında yer almaktadır.

HUKUK AÇISINDAN

AİHM, 25 Ağustos 2004 tarihli bir mektupla başvuranın avukatının müvekkilinin Almanya'da bulunduğunu ve yapılması düşünülen muayeneye katılamayacağını ve İç Tüzüğü'nün 39. maddesi uyarınca AİHM'nin Hükümet'e, muayene yapıldığı tarihlerde başvuranın yakalanmaması yönünde yaptığı talebin zorlayıcı niteliğinin bulunmadığını ve bunun polis tarafından aranan müvekkilinin tutuklanmasına engel teşkil etmediğini ifade ettiğini gözlemlemektedir.

Sonuç olarak başvuran 11 Eylül 2004 tarihinde yapılması düşünülen muayeneye katılmamıştır.

Hükümet, başvuranın AİHM'nin davetine cevap vermediği gerekçesiyle başvurunun kabuledilemez ilan edilmesi gerektiğini belirtmektedir.

AİHM, yeterince desteklenmeyen başvuranın argümanının anlaşılabilir hiçbir çekinceye dayanmadığını, Hükümet'in geçici olarak alınan tüm önlemlere eksiksiz olarak uyduğunu ve soruşturmanın düzenlenmesi ve yürütülmesi aşamasında örnek teşkil edecek şekilde katkıda bulunduğunu gözlemlemektedir.

Başvuran tarafından da gayet iyi bilinen bu koşullar altında, sözkonusu kişi Hükümet'in herhangi bir olumsuz tutumundan dolayı endişeli olduğunu iddia edemez. Çünkü ortaya bu türden bir üzücü durumun çıktığı varsayılsa bile, buradan sonuç çıkartacak olan yalnızca AİHM'dir.

Başvuranın, bu konuda yapılan kesin uyarılara rağmen, ortada hiçbir neden yokken kendisi için ayarlanan muayeneye gelmeyerek, bu şekilde kendi başvurusuna ait olguların tespit edilmesini engellememiş olması gerektiğini gözlemlemek AİHM için yeterlidir.

Sonuç olarak AİHM mevcut davada, AİHS'nin 29§3 maddesinin uygulanmasına son verilmesine ve 37§1 c) maddesi uyarınca başvuranın incelenmesine devam edilmesine artık lüzum kalmadığına karar vermiştir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

Başvurunun kayıttan düşürülmesine

karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

DEDE TAŞ/Türkiye Davası*

Başvuru No:62877/00

Strazburg

10 Kasım 2005

OLAYLAR

1964 doğumlu başvuran, Danimarka'nın Albertslund şehrinde ikamet etmektedir.

Başvuran 13 Temmuz 1998 tarihinde, uyuşturucu kaçakçılığı şebekesini çökertmek amacıyla yapılan operasyon sırasında polis tarafından yakalanmıştır.

27 Temmuz 1998 tarihinde, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Başsavcısı, iddianamesiyle, başvuranı Danimarka'ya gönderilen uyuşturucu kaçakçılığı şebekesi üyesi olmakla itham etmiş ve Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 31, 33, 40 ve 403§2, 6, 7 maddelerine dayanarak aleyhinde kamu davası açmıştır.

Ankara DGM 12 Temmuz 1999 tarihli kararlar, başvuranı isnat edilen olaylardan suçlu bulmuş ve dokuz yıl hapis cezasına çarptırmıştır.

Yargıtay 24 Mart 2000 tarihli kararlar itiraz edilen kararı onamıştır.

6 Nisan 2000 tarihinde, temyiz kararı, başvuranın avukatı huzurunda halka açık olarak verilmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS’NİN 6Ş1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

A. Kabul edilebilirlik hakkında

AİHM, başvurunun AİHS’nin 35Ş3 maddesi anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını tespit etmektedir. Ayrıca AİHM, başvurunun başka hiçbir kabul edilemezlik gerekçesiyle ters düşmediğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla başvurunun kabul edilebilir ilan edilmesi uygun olacaktır.

B. Esas Hakkında

Başvuran, kendisini mahkum eden DGM’nin, bünyesinde askeri hakim bulundurması nedeniyle, kendisine hakkaniyete uygun yargılamayı garanti eden “tarafsız ve bağımsız bir mahkeme” olamayacağını iddia etmektedir. Başvuran AİHS’nin 6Ş1 maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

AİHM, geçmişte mevcut davada olduğu gibi bir çok davada ortaya çıkan benzer sorunları irdelemiş ve AİHS’nin 6Ş1 maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (Bkz. sözüedilen *Özel*, ŞŞ33-34 ve sözüedilen *Özdemir*, ŞŞ35-36).

AİHM, mevcut davayı incelemiş ve Hükümet’in, sözkonusu durumu farklı bir sonuca ulaştırabilecek ne bir olay ne de bir delil sunduğuna kanaat getirmiştir. AİHM, “Milli güvenlik”e ilişkin suçlardan DGM önüne çıkarılan başvuranın, aralarında askeri hakim de bulunduğu mahkeme heyeti önüne çıkmaktan çekinmesinin anlayışla karşılanacağını saptamaktadır. Bu nedenden dolayı, başvuran, DGM’nin bu türden davalara ters düşen değerlendirmelerle haksız yere yönlendirilmelerine izin vermesinden haklı olarak çekinmektedir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Böylece, bu mahkemenin tarafsızlığı ve bağımsızlığı hakkında başvuran tarafından duyulan şüphelerin objektif olarak kanıtlandığı düşünülebilir (*Incal-Türkiye*, 9 Haziran 1998 tarihli karar, 1998-IV, s. 1573, ŞŞ72 *in fine*).

AİHM, başvurayı yargılayıp mahkum ettiği sırada DGM’nin, 6Ş1 maddesi uyarınca tarafsız ve bağımsız bir mahkeme olmadığı sonucuna varmaktadır.

II. AİHS’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran 14.300 Euro tutarında maddi ve manevi zarara uğradığını iddia etmektedir.

Hükümet bu iddiaya itiraz etmektedir.

İddia edilen maddi zarara ilişkin olarak AİHM, AİHS’ye aykırılık mevcut olmadığına, DGM önünde sonuçlanan yargılama usulünün sonucu üzerinde değerlendirmeye gitmez. Sonuç olarak başvurana bu bağlamda tazminat verilmesine gerek yoktur (Bkz. *Findlay-İngiltere*, 25 Şubat 1997 tarihli karar, 1997-I, s.284, ŞŞ85).

İddia edilen manevi zarara gelince AİHM, dava şartlarında, tespit edilen ihlalin hakkaniyetli bir tatmin oluşturduğuna dikkati çekmektedir (*Çıraklar-Türkiye*, 28 Ekim 1998 tarihli karar, 1998-VII, s. 3074, ŞŞ49).

AİHM, bir başvuran hakkında verilen mahkumiyetin, 6Ş1 maddesine göre tarafsız ve bağımsız olmayan bir mahkeme tarafından verildiği sonucuna vardığında, prensip olarak en uygun tazminin, zamanında, tarafsız ve bağımsız bir mahkeme tarafından başvurayı yeniden yargılamanın olacağına kanaat getirmektedir (sözüedilen *Gençel* kararı, ŞŞ27).

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran AİHM önünde yaptığı masraf ve harcamalar için 4.300 Euro istemektedir. Başvuran hiçbir kanıt sunmamaktadır.

Hükümet bu iddiaya itiraz etmektedir.

AİHM, konu hakkında elinde bulunan unsurlar ve içtihadını gözönünde bulundurarak, 500 Euro tutarının başvurana ödenmesinin uygun olacağına kanaat getirmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK MAHKEME OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun geri kalan kısmının *kabul edilebilir olduğuna*;
2. AİHS'nin 6§1 maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. Mevcut kararın tek başına manevi tazminat için *yeterli olduğuna*;
4. a) Bu kararın, AİHS'nin 44§2 maddesine göre kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden TL'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet'in, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak başvurana masraf ve harcamalar için 500 (beş yüz) Euro *ödemesine*;
- b) Belirtilen süre bitiminden ödemelerin yapıldığı tarihe kadar geçen süre için, yukarıda belirtilen tutara, Avrupa Merkez Bankası'nın kredi faiz oranına yüzde üç puan eklenmek suretiyle gecikme faizi *uygulanmasına*;
5. Hakkaniyete uygun tazminata ilişkin diğer taleplerin reddine *karar vermiştir*.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve 10 Kasım 2005 tarihinde, İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ÇETİN/Türkiye Davası*

Başvuru No:42779/98

Strazburg

20 Aralık 2005

OLAYLAR

1961 doğumlu başvuran Diyarbakır'da ikamet etmektedir.

Başvuran, İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi İdari Kurul üyesi olup, aynı zamanda sözkonusu dernek tarafından yayımlanan bültenin Yazı İşleri Müdürü'dür. Bültenin Ağustos-Eylül-Ekim 1996 tarihlerine ait 4. sayısının 5 ve 6. sayfalarında “Barış için yeni bir adam”, “Hemen Barış, Onurlu bir barış?” ve “Siirt Raporu” başlıklı, yazar ismi bulunmayan üç makale yayımlanmıştır.

Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Savcısı, 27 Kasım 1996 tarihli iddianameyle, yukarıda adı geçen makalelerin yayımlanmasından dolayı, başvurana Türk Ceza Kanunu'nun 312§2 ve 3 maddesinin öngördüğü halkı ırk ve bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa tahrik etme suçuyla itham etmiştir.

DGM, 17 Ekim 1997 tarihinde, Yazı İşleri Müdürü sıfatı olan kişiler hakkındaki yargı kararının ertelenmesini ve 3 yıl içinde yeniden suç işleyip hüküm giydiği takdirde, ertelenen

davanın yeniden kaldığı yerden devam etmesini öngören 4304 sayılı Kanun'un 1. Maddesi uyarınca başvuran hakkında verilen kararın ertelenmesine karar vermiştir.

Başvuran aleyhinde açılan kamu davası, başvuran sözkonusu süre içinde başka bir suçtan hüküm giymediğinden 10 Eylül 2001 tarihinde kapanmıştır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, Yazı İşleri Müdürü olduğu bültende, sözkonusu üç makalenin yayımlanmasından dolayı, DGM önünde aleyhinde başlatılan yargılamanın ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğini belirtmektedir. Başvuran, verilen kararın ertelenmesine rağmen, ulusal mevzuata göre ertelenen kararın yeniden kaldığı yerden devam etmesi olasılığının, üç yıl boyunca fikirlerini ifade etmesini engellediğini vurgulamaktadır. Başvuran, bu bakımdan AİHS'nin 10. maddesini ileri sürmektedir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

1. Müdahalenin bulunması

Hükümet, müdahale bulunduğu iddiasına itiraz etmektedir. Hükümet, başvuran aleyhinde verilen hiçbir yargı kararının, mahkumiyetin ya da beraat kararının bulunmadığına dikkati çekmektedir. Hükümet'e göre başvuran sadece TCK'nın 312. maddesinin varlığından dolayı AİHS'nin ihlal edildiğini iddia etmektedir.

AİHM, görünürde başvuran lehine olan bir tedbir ya da kararın, ancak ulusal makamlar açıkça ya da özü itibarıyla AİHS'nin ihlal edildiğini kabul edip telafi ettiği takdirde kişinin "mağdur" sıfatının ortadan kaldırılmasına yeterli olacağını hatırlatmaktadır (*Hertel-İsviçre*, 25 Ağustos 1998 tarihli karar, 1998-VI, § 50).

Bu durumda AİHM, başvuran hakkında verilen kararın ertelenmesinin, erteleme kararını izleyen üç yıl içinde başvuran Yazı İşleri Müdürü olarak başka hiçbir kasıtlı suç işlemediği sürece etkili olacağını not etmektedir. Aksi takdirde, başvuran en azından yargılanma ve en azından ceza alma riskiyle karşı karşıya kalacaktır (Bkz. sözüedilen *Erdoğan*, § 72 ve *Şener-Türkiye*, no: 26680/95, § 46, 18 Temmuz 2000).

AİHM, böyle bir durumun başvuranın mesleğini yapmasını engelleyen bir yasağa benzediğini ve sözkonusu yasağın boyutunun makul olmadığına kanaat getirmektedir. Zira sözkonusu tedbir, başvuruları Devlet çıkarlarına aykırı değerlendirilebilecek her türlü yayımdan imtina etmeye zorlamaktadır. Bu alanda belirsizlik bulunduğundan, başvurulara dolaylı olarak yapılan kısıtlama, başvuranın görüşlerini kamuoyundaki tartışmalarda açıkça dile getirme imkanını büyük ölçüde kısıtlamıştır.

Ayrıca, DGM'nin kovuşturmayı erteleme kararı almadan önce, başvuran aleyhinde verilen bir mahkumiyet kararının bulunmaması (Bkz. *a contrario* sözüedilen *Erdoğan*, § 12), başvuranın işbu davadaki yargılama süresince yargılanıp mahkum edilmesi korkusunu, Erdoğan kararındaki başvuranın durumundan daha az geçerli kılmamaktadır.

AİHM, buradan yola çıkarak, bu davadaki yargı kararının şartlı ertelenmesi kararının toplum yaşamını ilgilendiren sorunların açık bir şekilde tartışmaya katkıda bulunmaktan vazgeçirme riski taşıdığına ve başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahale oluşturduğuna kanaat getirmektedir.

2. Müdahalenin Nedeni

AİHM, müdahalenin TCK'nın 312§2 ve 3. maddesi ve 4304 sayılı Kanun tarafından öngörüldüğüne kanaat getirmektedir. Yapılan müdahale, 10§2 madde uyarınca toprak bütünlüğünün korunması gibi bir meşru amaç gütmektedir (Bkz. *Yağmurdereli-Türkiye*, no: 29590/96, § 40, 4 Haziran 2002). Bu durumda, uyuşmazlık müdahalenin “demokratik toplumda gerekli olup olmadığı” sorusuna dayanmaktadır.

AİHM, geçmişte mevcut davada olduğu gibi bir çok davada ortaya çıkan benzer sorunları irdelenmiş ve AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiği kanaatine varmıştır (Bkz. özellikle *Ceylan-Türkiye*, no:23556/94, §38, 1999-IV, *Öztürk-Türkiye*, no:22479/93, §74, sözüedilen *İbrahim Aksoy-Türkiye*, §80, *Karkın-Türkiye*, no: 43928/98, §39, 23 Eylül 2003 ve *Kızılyaprak-Türkiye*, no: 27528/95, §43, 2 Ekim 2003).

AİHM, içtihadı ışığında mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in bu davada farklı bir sonuca varmasına neden olabilecek ne bir olay ne de bir delil sunduğuna kanaat getirmektedir. AİHM, özellikle sözkonusu makalelerde kullanılan ifadelerle önem vermiştir. Bu bağlamda, inceleyeceği davanın bulunduğu koşulları ve özellikle terörle mücadeleye bağlı zorlukları gözönünde bulundurmıştır (Bkz. sözüedilen *İbrahim Aksoy*, §60 ve 9 Haziran 1998 tarihli *Incal-Türkiye kararı*, 1998-IV, s.1568, §58).

Sözkonusu makaleler Türkiye'nin Güneydoğusu'nda bulunan kişilerin dileklerine tercüman olmakta ve bölücü faaliyetlere karşı silahlı kuvvetlerin yürüttüğü mücadele şeklinin eleştirisini yapmaktadır.

AİHM, makalelerin bazı bölümlerinin Devlet hakkında negatif bir tablo çizdiğini ve böylece anlatıya olumsuz bir anlam yüklediğini ancak, ne şiddet kullanmaya, ne silahlı mücadeleye, ne de ayaklanmaya teşvik eden nitelikte olduğunu ve AİHM'nin gözünde, dikkate alınması gereken başlıca unsur olan konuşmanın kin güden bir konuşma olmadığını gözlemlemiştir (Bkz. *a contrario*, *Sürek-Türkiye* (no:1), no: 26682/95, §62, AİHM 1999-IV ve *Gerger-Türkiye*, no:24919/94, §50, 8 Temmuz 1999).

Dolayısıyla müdahale hedeflenen amaçlarla orantısızdır. Dolayısıyla başvuran hakkında verilen karar, “demokratik toplumda gerekli” değildir. AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, 25.000 Euro manevi tazminat istemektedir.

AİHM, ilgilinin dava koşulları ile bağlantılı bir takım sıkıntılar duymuş olabileceğine kanaat getirmektedir. AİHM, başvurana manevi zararı için 1.000 Euro verilmesinin uygun olacağı kanaatindedir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, AİHM ve ulusal mahkemeler önünde yapmış olduğu masraf ve harcamalar için 4.301 Euro talep etmektedir.

AİHM, elinde bulunan unsurları ve yukarıda belirtilen kriterleri gözönünde bulundurarak, yapılan bütün masraflar için 1.000 Euro'nun makul olduğuna kanaat getirerek, bu miktarın başvurana ödenmesine hükmetmektedir.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;

2. a) Bu kararın AIHS'nin 44§2 maddesine göre kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden TL'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet'in başvurana:

- i. manevi tazminat için 1.000 Euro (bin Euro)
- ii. masraf ve harcamalar için 1.000 Euro (bin Euro)
- iii. miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak *ödemesine*;

b) Belirtilen süre bitiminden ödemenin yapıldığı tarihe kadar geçen süre için, yukarıda belirtilen tutara, Avrupa Merkez Bankası'nın kredi faiz oranına üç puan eklenmek suretiyle gecikme faizi *uygulanmasına*;

3. Hakkaniyete uygun tazminata ilişkin diğer taleplerin reddine *karar vermiştir*.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve 20 Aralık 2005 tarihinde, İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğ

Maliye Bakanlığında:

TEDAVİ YARDIMINA İLİŞKİN UYGULAMA TEBLİĞİ (SIRA NO: 9)

Bilindiği üzere, Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliği (Sıra No:8) (bundan sonra “Tebliğ” olarak ifade edilecektir) 25/5/2007 tarihli ve 26532 Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış ve 15/6/2007 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Söz konusu Tebliğde, memurun kendisinin ve bakmakla yükümlü bulunduğu aile fertlerinin sağlık kurum ve kuruluşlarına ne şekilde müracaat edecekleri açıklanmış bulunmaktadır.

Diğer taraftan, 20/7/2007 tarihli ve 26588 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Devlet Memurlarının Tedavi Yardımı ve Cenaze Giderleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile memurun bakmakla yükümlü bulunduğu aile fertlerinin sağlık kurum ve kuruluşlarına hasta yollama kağıdı olmaksızın müracaat edebilecekleri esası getirilmiştir.

Anılan yönetmelikte yapılan bu değişiklik paralelinde aşağıda belirtilen açıklama ve düzenlemelerin yapılması gerekli görülmüştür.

1. Memurun kendisi, hastalanması halinde sağlık kurum veya kuruluşuna halen olduğu gibi sağlık karnelerinin yanında hasta yollama kâğıdı (hasta sevk kâğıdı) ile birlikte müracaat edecektir.

2. Memurun bakmakla yükümlü bulunduğu aile fertleri (hasta) ise sağlık kurum veya kuruluşuna hasta yollama kâğıdı olmaksızın sağlık karnesi ile birlikte müracaat edeceklerdir.

Aile fertleri için sağlık kurum veya kuruluşu tarafından düzenlenecek olan faturaların ekinde sevk kâğıdı istenmeyecektir.

2.1. Hastanın tedavi amacıyla bulunduğu mahalden başka bir yere sevkinin gerekmesi durumunda, sağlık kurum veya kuruluşu tarafından sevk işlemi sağlık karnesine yazılacaktır. Sağlık kurum veya kuruluşu hastanın sevk edileceği ili ve hangi polikliniğe gitmesi gerektiğini, refakatçi gerekiyor ise bu durumu sağlık karnesinde belirtecektir.

2.2. Sağlık kurum veya kuruluşu, sağlık karnesinde, sevki olarak gelen hastanın sağlık kurum veya kuruluşuna müracaat tarihini ve uyguladığı tedaviyi gösterecektir.

Hasta ayakta tedavi görmüş ve tedavi süresi bir gün ise sağlık karnesinin tarih sütununda belirtilen tarih, sağlık kurum veya kuruluşuna müracaat tarihi olarak kabul

edilecek, hastanın tedavisi bir günden fazla sürmüş ise hastanın hangi tarihler arasında ayakta tedavi gördüğü ayrıca belirtilecektir.

Hasta yatarak tedavi görmüş ise, hastanın polikliniğe ilk müracaat ettiği tarih, servise yatışının yapıldığı tarih ve taburcu edildiği tarih belirtilecektir.

2.3. Hastanın tedavi amacıyla bulunduğu mahalden başka bir yere sevk edilmesi nedeniyle harcırah beyannamesi vermesinin gerektiği hallerde; beyannameye sağlık karnesinin sevk işleminin yazıldığı sayfası ile hastanın tedavisinin yapıldığı sağlık kurumu tarafından doldurulan sayfası eklenecektir.


2.4. Hastanın dış tedavisi amacıyla özel sağlık kurum veya kuruluşuna sevkinin yapılması halinde; Tebliğin 5.2 nci maddesine göre resmi sağlık kurumu tarafından tedavi için sevk edilen hastanın sağlık karnesine tedavinin türü ve sevkini gerektiren süre açıkça belirtilecek ve ilgili dış hekimi tarafından imzalandıktan sonra başhekimlikçe onaylanacaktır.

2.5. Sağlık karnelerinin ön yüzünde hak sahipliğine ilişkin güncel bilgiler gösterilecek, ayrıca hastanın T.C. kimlik numarası ile memurun emekli sicil numarası da yer alacaktır. Hastanın T.C. kimlik numarası ile memurun emekli sicil numarası hasta reçetesinde de bulunacaktır.

2.6. Tedavi yardımına ilişkin uygulamalar, (8) sıra numaralı Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliği ile bu Tebliğde belirtilen esaslar dâhilinde yürütülecektir.

2.7. Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.
Tebliğ olunur.

[R.G. 3 Ağustos 2007 – 26602]

 [İçindekilere dön](#)

TEMMUZ / 2007

A) İSTİFA EDEN VEYA MESLEKTEN AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	33545	Ataman İŞCAN	Karaman Hâkimi	03.07.2007
2-	34508	Ömer Faruk TARAK	Diyarbakır Hâkimi	12.07.2007

B) İSTEĞİ ÜZERİNE EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	32817	Cennet OKSAL	Danıştay Tetkik Hâkimi	29.06.2007
2-	20651	Mehmet TUCUK	Ankara Hâkimi	08.07.2006
3-	19690	Mehmet Ünal BAŞOĞLU	Yargıtay Dördüncü Ceza Dairesi Başkanı	16.07.2007
4-	25118	Ali Yahya KAYMAZ	Kartal Hâkimi	18.07.2007
5-	18362	Cuma ÜLGER	Kartal Cumhuriyet Savcısı	20.07.2007
6-	20320	Cengiz ERTUTKUN	Kartal Cumhuriyet Başsavcı Vekili	20.07.2007
7-	23587	Fatma Işıl SIRAKAYA	Ankara Hâkimi	20.07.2007
8-	25960	Ali GÜLLÜ	Malatya Cumhuriyet Savcısı	26.07.2007

C) YAŞ HADDİNDEN EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	17214	Mehmet OĞUZHAN	Tekirdağ Hâkimi	01.07.2007
2-	18989	Selahattin ÇALIŞKAN	Ankara Cumhuriyet Başsavcı Vekili	01.07.2007
3-	26703	Şükrü GÜROVA	Manisa Vergi Mahkemesi Üyesi	01.07.2007
4-	17985	Ünal YALINCAK	Bandırma Cumhuriyet Başsavcısı	05.07.2007

DUYURU

1 Ağustos 2007 tarih ve 26600 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan,
- Çevre ve Orman Bakanlığında 2007 – 2008 Av Dönemi merkez Av Komisyonu Kararı,
yer darlığı nedeniyle Bülten’e alınamamıştır.

2007 YILI İÇİN ABONE OLMAK İSTEYENLERE DUYURU

Yargı Mevzuatı Bülteni'ne abone olmak ve aboneliklerini devam ettirmek isteyenlerin 2007 yılı abone bedeli olan 160 YTL'nı Vakıflar Bankası Adalet Bakanlığı Bürosu 783 kod nolu şubedeki 2002083 numaralı hesaba yatırarak alacakları dekontu **açık adreslerini** belirtir bir yazı ile "**Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Konya Devlet Yolu Üzeri No: 70 Kat: 9 Hipodrum-ANKARA**" adresine veya 223 38 06 numaralı faksa göndermeleri halinde 01.01.2007 tarihinden itibaren yıl sonuna kadar çıkacak sayılar adreslerine postalanacaktır.